

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E nr. _____

din _____ 2024

mun. Chişinău

**Cu privire la aprobarea Strategiei naţionale de reducere a riscurilor dezastrelor
pentru perioada 2024-2030**

În temeiul art. 4 lit. r), art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), Guvernul,

HOTĂRĂȘTE :

1. Se aprobă Strategia națională de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030.
2. Ministerele și instituțiile publice responsabile de realizarea obiectivelor Strategiei vor prezenta, anual, până la data de 1 martie, Ministerului Mediului informația privind progresul înregistrat la executarea indicatorilor stabiliți în Strategie;
3. Ministerul Mediului va prezenta Guvernului:
 - 1) raportul de evaluare intermediară privind implementarea Strategiei în semestrul I al anului 2027;
 - 2) raportul de evaluare finală privind implementarea Strategiei în semestrul I al anului 2031.
4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Mediului.

PRIM-MINISTRU

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul mediului

Sergiu LAZARENCO

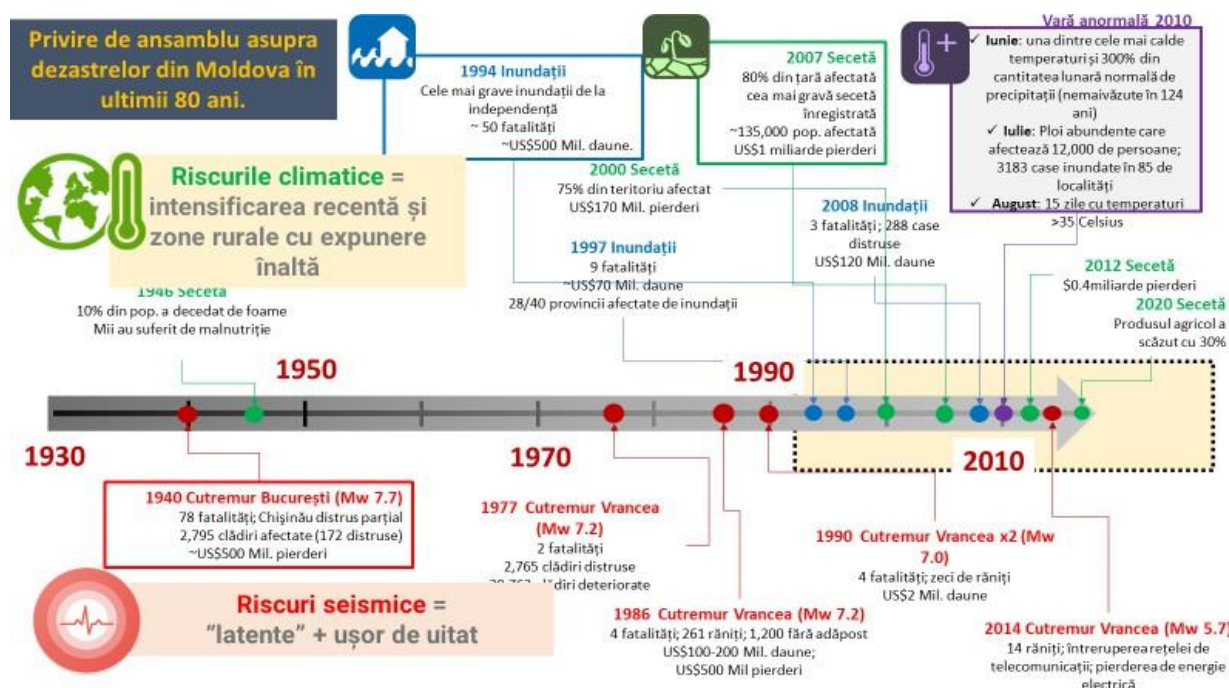
Strategia națională de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030

Capitolul I. INTRODUCERE

În ultimele decenii, frecvența și intensitatea pericolelor naturale, care provoacă urgențe și dezastre, a crescut semnificativ în majoritatea țărilor lumii, totodată numărul și consecințele dezastrelor provocate de om nu s-au diminuat.

Teritoriul și populația Republicii Moldova sunt expuse la o varietate de pericole naturale și provocate de om și sunt vulnerabili la efectele adverse ale acestora. Inundațiile, furtunile, seceta, valurile de căldură sau frig, gheața și zăpada, alunecările de teren, cutremurele și incendiile vegetale au fost cele mai importante riscuri prezentate de pericolele naturale. Printre urgențele și dezastrele provocate de om, pe lista de top se clasează incendiile, accidentele de transport, pierderea integrității infrastructurii critice, etc. Rezultatul este riscul deceselor, afectarea sănătății umane, pierderea mijloacelor de trai, distrugerea infrastructurii, deteriorarea mediului, precum și reducerea activității economice și stagnarea dezvoltării societății.

Figura 1. Principalele urgențe majore și dezastre care s-au produs pe teritoriul Republicii Moldova

(Sursa: Consolidarea managementului riscului de dezastre și a rezilienței climatice în Moldova, Banca Mondială (2020))

În această ordine de idei, reducerea riscurilor dezastrelor (în continuare - RRD) este o prioritate esențială atât la nivel mondial, cât și național, datorită impactului semnificativ pe care dezastrele naturale și cele provocate de om îl au asupra vieților omenești, infrastructurii și economiilor.

RRD este și o componentă esențială a dezvoltării durabile și a securității umane, care implică o serie de strategii și acțiuni coordonate, axate pe prevenire, pregătire, răspuns și reconstrucție.

Realizarea proactivă, complexă, coordonată și la toate nivelurile a măsurilor RRD, poate micșora semnificativ impactul dezastrelor și asigura o recuperare rapidă și eficientă. Aceste eforturi necesită un angajament continuu și o colaborare inter și intrasectorială pentru a răspunde provocărilor tot mai complexe și

interconectate ale lumii moderne. Însă, pentru realizarea acestor deziderate este nevoie de un cadru normativ atotcuprinzător, gen strategie națională, bazată pe principiile și abordările moderne privind reducerea riscului dezastrilor, în primul rând pe prevederile Cadrului de la Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastru 2015-2030 (în continuare - Cadrul de la Sendai), document ONU de talie mondială, care reprezintă piatra de temelie în elaborarea strategiilor de nivel internațional, regional, național și local în domeniul reducerii riscului dezastrilor.

Totodată, la moment, Republica Moldova nu dispune de o strategie națională de reducere a riscului dezastrilor, elaborată în concordanță cu Cadrul de la Sendai. Cu toate că este de menționat, că în anul 2015 un proiect a unei asemenea strategii a fost elaborat, însă din diferite motive până la urmă așa și nu a fost adoptat. Parțial lipsa unui asemenea document este compensată de Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 846/2022. Însă acest document are un caracter preponderent sectorial, deoarece este elaborat reieșind din prevederile Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 și, prin urmare, nu este complet aliniat la Cadrul de la Sendai, fapt menționat și în Raportul de progres privind realizarea ODD din 2023. Plus la această perioadă de implementare a Programului este până în a.2025.

În acest context a fost elaborată Strategia națională de reducere a riscurilor dezastrilor pentru perioada 2024-2030 (în continuare – **SNRRD 2024-2030**), un document de planificare strategică conceput ca un cadru complex, intersectorial și multidisciplinar predestinat pentru conjugarea eforturilor și ghidarea politicilor și activităților entităților implicate în procesul de reducere a riscului dezastrilor în Republica Moldova.

În esența sa SNRRD reprezintă realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova întru realizarea prevederilor Cadrului de la Sendai privind Reducerea Riscului Dezastrilor pentru perioada 2015-2030, a Agendei pentru Dezvoltare Durabilă 2030 și a Acordului de la Paris.

Scopul Cadrului de la Sendai este prevenirea noilor riscuri de dezastru și reducerea celor cunoscute prin implementarea unor măsuri integrate cu caracter economic, structural, legal, social, de sănătate, cultural, educațional, de mediu, tehnologic, politic și instituțional, orientate spre prevenirea și reducerea expunerii la pericole, micșorarea vulnerabilității la dezastru, creșterea gradului de pregătire pentru răspuns și restabilire și fortificarea, în așa fel, a rezistenței la dezastru”.

Pentru atingerea scopului asumat, Cadrul de la Sendai stabilește patru domenii prioritare de acțiuni, care urmează a fi realizate la nivel local, național, regional și global, și anume:

Prioritatea 1. Înțelegerea riscului dezastrilor;

Prioritatea 2. Consolidarea gestionării riscurilor dezastrilor;

Prioritatea 3. Investirea în reducerea riscului dezastrilor în scopul fortificării rezistenței;

Prioritatea 4. Fortificarea gradului de pregătire în caz de dezastru pentru asigurarea unui răspuns eficient și a recuperării, reabilitării și reconstrucției ulterioară în baza principiului „Build Back Better” (Revenirea Înapoi mai Bună).

Concomitent Cadrul de la Sendai stabilește șapte obiective globale pentru perioada 2015-2030, care urmează a fi atinse și anume:

1. Reducerea semnificativă a mortalității globale cauzate de dezastru.
2. Reducerea numărului de persoane afectate la nivel global.
3. Reducerea pierderilor economice directe în raport cu PIB-ul global.
4. Reducerea daunelor aduse infrastructurii critice și întreruperii serviciilor de bază.
5. Majorarea substanțială a numărului de țări, care au adoptat strategii naționale și locale de reducere a riscului dezastrilor.
6. Îmbunătățirea cooperării internaționale pentru statele în curs de dezvoltare.
7. Creșterea disponibilității și accesului la sisteme de avertizare timpurie și informații despre riscuri.

Aceste patru domenii prioritare de acțiuni și șapte obiective globale stau la baza eforturilor naționale regionale și internaționale care încurajează cooperarea și solidaritatea între diferite state și diverși actori. Organizația Națiunilor Unite pentru Reducerea Riscului de Dezastru recomandă o bună practică pentru toate

țările semnatare a Cadrului de la Sendai și conține zece pași pentru elaborarea unei strategii eficiente de reducere a riscului de dezastre.

Urmare a faptului că dezastrele pot avea efecte devastatoare asupra dezvoltării durabile, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (în continuare ODD) și RRD sunt strâns interconectate, iar integrarea RRD în strategii de dezvoltare durabilă poate preveni pierderi semnificative și asigura progresul constant în realizarea acestor obiective.

Aspectele de interconectare între ODD și RRD sunt următoarele:

ODD 1 Eradicarea sărăciei: Măsurile de reducere a riscurilor de dezastre contribuie la protejarea comunităților vulnerabile și la prevenirea pierderilor economice care ar putea micșora nivelul de sărăcie;

ODD 2 Zero foamete: Protejarea resurselor agricole de efectele dezastrelor naturale asigură securitatea alimentară și sustenabilitatea agriculturii;

ODD 3 Sănătate și bunăstare: Creșterea rezilienței infrastructurii medicale și a sistemelor de sănătate pentru a face față situațiilor de urgență și pentru a proteja sănătatea publică;

ODD 6 Apă curată și sanitație: Protejarea și gestionarea durabilă a resurselor de apă pentru a preveni contaminarea și a asigura accesul la apă potabilă și sanitație în timpul și după dezastre;

ODD 9 Industrie, inovație și infrastructură: Investițiile în infrastructură rezilientă și promovarea inovației contribuie la creșterea economică sustenabilă și la reducerea vulnerabilităților la dezastre;

ODD 11 Orașe și comunități durabile: Planificarea urbană care integrează măsuri de reducere a riscurilor de dezastre contribuie la crearea unor orașe și comunități sigure și durabile;

ODD 13 Acțiune climatică: Implementarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră contribuie la atenuarea riscurilor asociate dezastrelor climatice.

În același timp, trei ODD, și anume ODD - 1 (Fără sărăcie), ODD - 11 (Orașe și comunități durabile) și ODD - 13 (Acțiune climatică) conțin prevederi directe ce țin de reducerea riscurilor dezastrelor, dar și sunt corelate cu obiectivele Cadrului de la Sendai (Tabelul 1). Este de remarcat că atât în țintele ODD, cât și în obiectivele CSRRD este prevăzut că statele-părți trebuie să adopte și să implementeze strategii naționale de reducere a riscurilor dezastrelor.

Tabelul 1. Corelarea țintelor și indicatorilor ODD cu obiectivele globale ale Cadrului Sendai

ODD	Ținte	Indicator ODD	Indicator CSRRD
ODD 1: Fără sărăcie	Ținta 1.5. la Construirea rezilienței la dezastrele de mediu, economice și sociale. Până în 2030, crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă și alte șocuri și dezastre economice, sociale și de mediu.	Indicator 1.5.1: Numărul de persoane decedate, dispărute sau direct afectate de dezastre la 100.000 locuitori (Țintele Sendai a) și b)) Indicator 1.5.2: Pierderi economice directe ca efecte ale dezastrelor, raportată la produsul intern brut; Indicator 1.5.3: Numărul de state care au adoptat și implementat strategii naționale	Obiectivul global a) Reducerea substanțială a mortalității globale cauzate de dezastre, cu scopul micșorării în perioada 2020-2030 a indicatorului global de mortalitate la 100000 populație comparativ cu perioada 2005-2015; Obiectivul global b) Reducerea substanțială a numărului de persoane afectate de dezastre, cu scopul micșorării în perioada 2020-2030 a indicatorului global a numărului de persoane afectate la 100000 populație comparativ cu perioada 2005-2015; Obiectivul global c) Reducerea pierderilor economice directe în urma dezastrelor în raport cu produsul intern brut mondial; Obiectivul global e) Majorarea

		<p>de RRD aliniate la CSRRD</p> <p>Indicator 1.5.4: Procentul de autorități publice locale care au adoptat și implementat strategii locale de RRD aliniate la strategia națională de RRD</p>	<p>substanțială către anul 2020 a numărului de țări, care au adoptat strategii naționale și locale de reducere a riscului dezastrelor;</p> <p>Obiectivul global e) Majorarea substanțială către anul 2020 a numărului de țări, care au adoptat strategii naționale și locale de reducere a riscului dezastrelor;</p>
<p>ODD 11: Orașe și comunități durabile</p>	<p>Ținta 11.5. Reducerea efectelor dezastrelor naturale Până în 2030, reducerea semnificativă a numărului de decese și a numărului de persoane afectate și scăderea substanțială a pierderilor economice directe în raport cu Produsul Intern Brut la nivel global, cauzate de dezastre, inclusiv dezastrele legate de apă, cu un accent pe protecția celor săraci și a persoanelor aflate în situații vulnerabile</p>	<p>Indicator 11.5.1: Numărul de persoane decedate, dispărute sau direct afectate de dezastre la 100.000 locuitori.</p> <p>Indicator 11.5.2: Pierderi economice directe ca efecte ale dezastrelor, raportată la produsul intern brut</p> <p>Indicator 11.5.3: (a) Daune ale infrastructurii esențiale și (b) numărul de întreruperi în furnizarea de servicii de bază produse de dezastre</p>	<p>Obiectivul global a) Reducerea substanțială a mortalității globale cauzate de dezastre, cu scopul micșorării în perioada 2020-2030 a indicatorului global de mortalitate la 100000 populație comparativ cu perioada 2005-2015;</p> <p>Obiectivul global b) Reducerea substanțială a numărului de persoane afectate de dezastre, cu scopul micșorării în perioada 2020-2030 a indicatorului global a numărului de persoane afectate la 100000 populație comparativ cu perioada 2005-2015;</p> <p>Obiectivul global c) Reducerea pierderilor economice directe în urma dezastrelor în raport cu produsul intern brut mondial;</p> <p>Obiectivul global d) Reducerea substanțială a daunelor produse de dezastre infrastructurilor de importanță critică, precum și a perturbărilor serviciilor de bază acordate populației, printre care a instituțiilor medicale și educaționale, inclusiv prin dezvoltarea rezistenței acestora;</p>
<p>ODD 13: Acțiune climatică</p>	<p>Ținta 13.1. Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare la riscurile legate de climă și dezastrele naturale în toate țările.</p>	<p>Indicator 13.1.1: Numărul de persoane decedate, dispărute sau direct afectate de dezastre la 100.000 locuitori</p>	<p>Obiectivul global a) Reducerea substanțială a mortalității globale cauzate de dezastre, cu scopul micșorării în perioada 2020-2030 a indicatorului global de mortalitate la 100000 populație comparativ cu perioada 2005-2015;</p> <p>Obiectivul global b) Reducerea substanțială a numărului de persoane afectate de dezastre, cu scopul micșorării în perioada 2020-2030 a</p>

		<p>Indicator 13.1.2: Numărul de state care au adoptat și implementat strategii naționale de RRD aliniate la CSRRD</p> <p>Indicator 13.1.3: Procentul de autorități locale care au adoptat și au implementat strategii locale de RRD aliniate la strategia națională de RRD</p>	<p>indicatorului global a numărului de persoane afectate la 100000 populație comparativ cu perioada 2005-2015;</p> <p>Obiectivul global e) Majorarea substanțială către anul 2020 a numărului de țări, care au adoptat strategii naționale și locale de reducere a riscului dezastrelor;</p> <p>Obiectivul global e) Majorarea substanțială către anul 2020 a numărului de țări, care au adoptat strategii naționale și locale de reducere a riscului dezastrelor;</p>
--	--	--	--

Acordul de la Paris este un acord internațional privind schimbările climatice, adoptat la 12 decembrie 2015, în cadrul celei de-a 21-a Conferințe a Părților la Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra Schimbărilor Climatice, care a intrat în vigoare la 4 noiembrie 2016 și ratificat de Republica Moldova prin Legea nr.78/2017. Principalul obiectiv al acestui acord este de a limita încălzirea globală la sub 2 grade Celsius față de nivelurile preindustriale, cu eforturi pentru a limita creșterea temperaturii la 1,5 grade Celsius. Deși este centrat pe schimbările climatice, acest acord are implicații majore pentru RRD, deoarece schimbările climatice intensifică frecvența și severitatea dezastrelor naturale.

Unul din documentele strategice de bază care stabilește un cadru de acțiuni orientate spre sporirea rezilienței la dezastre a țărilor din Europa și Asia Centrală, în conformitate cu Cadrul de la Sendai și ODD, este **Foia de Parcurs 2021-2030 „Pentru o regiune a Europei și Asiei Centrale rezistentă la dezastre până în 2030”**, aprobată la 26 noiembrie 2021 de către Forumul European de Reducere a Riscurilor Dezastrelor. Respectivul document vizează consolidarea eforturilor regionale și naționale pentru a reduce riscurile asociate dezastrelor naturale și celor provocate de om. Implementarea Foi de Parcurs prevede coordonarea și cooperarea regională prin: Fortificarea parteneriatelor între țările din regiune, organizațiile internaționale și alte părți interesate; Asigurarea resurselor financiare, tehnice și umane necesare pentru implementarea eficientă a măsurilor de RRD; Stabilirea unor mecanisme clare pentru monitorizarea progresului și evaluarea impactului măsurilor DRR; Promovarea educației și a campaniilor de conștientizare publică privind riscurile de dezastre și măsurile de auto-protecție.

SNRRD 2024-2030 va contribui la realizarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora pe de altă parte, precum și angajamentele care derivă din statutul de țară-candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană. Astfel, Articolul 117 al Acordului de Asociere prevede: „Părțile vor dezvolta și consolida cooperarea lor în ce privește dezastrele naturale și provocate de om”. În Articolul 118 se subliniază: „Cooperarea va avea drept scop îmbunătățirea prevenirii, pregătirii pentru și răspunsului la dezastrele naturale și provocate de om”, iar Articolul 120 stabilește obiectivele de cooperare în acest domeniu:

- (a) facilitarea asistenței mutuale în cazul situațiilor excepționale;
- (b) schimbul în regim 24 ore/7 zile de avertizări timpurii și informații actualizate cu privire la situațiile excepționale de scară largă care afectează UE sau Republica Moldova, inclusiv privind solicitările și ofertele de asistență;
- (c) cooperarea la evaluarea impactului dezastrelor asupra mediului;
- (d) invitarea experților pentru a participa la ateliere de lucru și simpozioane tehnice dedicate chestiunilor de protecție civilă;
- (e) invitarea, de la caz la caz, a observatorilor pentru a participa în exerciții și instruirii specifice organizate de UE și/sau Republica Moldova; și

(f) consolidarea cooperării privind utilizarea cea mai efektivă a capacităților de protecție civilă disponibile.

SNRRD 2024-2030 reprezintă un angajament crucial al Republicii Moldova pentru îmbunătățirea sistemului național de protecție civilă și gestionare a riscurilor de dezastre. Această inițiativă strategică este concepută să răspundă în mod direct recomandărilor incluse în Raportul Comisiei Europene pentru anul 2023 privind Republica Moldova, care însoțește Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor.

În cadrul Capitolului 27: Mediul și Schimbările Climatice, raportul subliniază necesitatea continuării eforturilor Moldovei de consolidare a sistemului său de protecție civilă și de gestionare a riscurilor de dezastre. Printre măsurile recomandate se numără:

- **Elaborarea evaluărilor naționale ale riscurilor de dezastre.** În acest sens, Moldova trebuie să dezvolte evaluări naționale bazate pe metodologii aprobate la nivel național, pentru a fundamenta strategiile de prevenire și pregătire.
- **Consolidarea capacității operaționale și a infrastructurii.** Este esențial ca Moldova să îmbunătățească infrastructura și resursele necesare pentru intervenții eficiente, inclusiv prin întărirea sistemului de alertă timpurie și modernizarea serviciului hidrometeorologic.
- **Integrarea în sistemul european de comunicare în caz de urgență.** În acest context, Moldova ar trebui să instituie servicii transeuropene securizate de telematică între administrații (TESTA), facilitând astfel conectarea la sistemul comun de comunicare și informare în caz de urgență (CECIS). Această măsură va sprijini o comunicare coordonată cu Centrul de coordonare a răspunsului la situații de urgență al Comisiei Europene (ERCC).

Prin implementarea acestor măsuri, SNRRD 2024-2030 va întări capacitatea Moldovei de a gestiona riscurile și de a răspunde eficient la dezastre, în conformitate cu standardele și cerințele Uniunii Europene.

SNRRD 2024-2030 este aliniată și la un șir de documente de planificare strategică și de politici la nivel național cum ar fi:

Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022

Strategia stabilește direcțiile strategice de dezvoltare ale țării și ale societății și adaptează prioritățile, obiectivele, indicatorii și țintele angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova cu contextul național, în special Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. În contextul RRD în cadrul Obiectivului general 9 „Promovarea unei societăți pașnice și sigure” au fost incluse două obiective specifice: 9.2. „Reducerea vulnerabilității în fața amenințărilor și a riscurilor de orice tip” și 9.3. „Sporirea securității în funcționarea infrastructurilor și a sistemelor critice”. Iar una din țintele Obiectivului general 10 „Asigurarea unui mediu sănătos și sigur” este „Asigurarea rezistenței la schimbările climatice prin reducerea riscurilor legate de schimbările climatice (ODD 13.1)”.

În numărul direcțiilor prioritare, în componența subcapitolului „5.29. Politici și management de securitate și ordine publică” se regăsesc: „(19) Reducerea numărului de victime și a pagubelor cauzate de situațiile de urgență și situațiile excepționale, inclusiv prin elaborarea, adaptarea sau transferul soluțiilor tehnologice noi în vederea prevenirii unor astfel de situații, precum și a incendiilor în sectorul casnic (O9.2, O9.3)” și „(21) Evaluarea continuă a riscurilor meteo-climatice, geomorfologice, radiologice și seismice, evaluarea vulnerabilității la astfel de riscuri a fondului de clădiri și a infrastructurilor critice și ajustarea standardelor tehnice și de securitate corespunzătoare (O9.2, O9.3)”.

Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28/2023

Programul include o serie de măsuri și inițiative care vizează dezvoltarea durabilă a țării, integrarea europeană și creșterea siguranței cetățenilor. Unul din obiectivele Programului este „Consolidarea mecanismului național de răspuns în situații excepționale prin asigurarea interoperabilității cu procedurile europene”.

Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023

Strategia stabilește direcțiile și prioritățile de securitate națională pentru a proteja interesele vitale ale statului și ale cetățenilor săi. Strategia are ca scop creșterea capacității statului de a preveni și contracara riscurile la adresa securității naționale. Unul din cele 10 obiective stabilite de strategie este „10) Protejarea

mediului ambiant”, iar una din direcțiile de acțiuni este „2d) dezvoltarea sistemului de protecție civilă la nivel național în conformitate cu standardele și politicile UE”.

Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 658/2022

Strategia include diverse aspecte printre care se regăsește și compartimentul „Protecție civilă și situații excepționale”, care prevede consolidarea capacităților instituționale, modernizarea infrastructurii și adoptarea unor măsuri eficiente pentru creșterea siguranței și securității cetățenilor în situațiile de urgență și a celor excepționale.

Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 387/2023

Strategia include o agendă de transformare complexă a sistemului de sănătate, care reflectă intenția statului de a crea un sistem sanitar rezilient, centrat pe necesitățile pacientului. Una din direcțiile prioritare de acțiuni ale Strategiei este „1.3.1. Creșterea nivelului de reziliență și scalabilitate a sistemului de sănătate privind prevenirea, pregătirea și răspunsul la urgențele de sănătate publică, la dezastre naturale și crize umanitare, inclusiv adaptarea la schimbările climatice”.

Strategia de mediu pentru anii 2024-2030 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2024

Strategia implică un set de măsuri și acțiuni coordonate orientate spre asigurarea unui mediu sănătos și sustenabil pentru generațiile viitoare și la creșterea calității vieții pentru toți cetățenii. Direcția de acțiune 7.3 „Reducerea riscurilor dezastrelor cauzate de factori meteorologici, hidrologici și climatici” prevede colectarea, analiza, gestionarea și utilizarea datelor la nivel național privind factori meteorologici, hidrologici și climatici, elaborarea hărților zonelor de risc de dezastre la nivel național, aplicarea măsurilor de reducere a riscului de dezastre la nivel local și național, precum și implementarea unui sistem de avertizare timpurie a dezastrelor.

Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 846/2022

Programul stabilește direcțiile și obiectivele de dezvoltare ale țării în domeniul gestionării situațiilor de urgență și excepționale, în care sunt evidențiate aspecte ce se referă la consolidarea capacităților de prevenire, pregătire și de răspuns la situațiile de urgență și excepționale. Programul conține un Plan de acțiuni în care sunt stabilite obiectivele pe termen mediu și activitățile care urmează a fi realizate la nivel local și național.

Cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 953/2022

Cadrul asigură monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a ODD în Republica Moldova. În numărul țintelor naționale de implementare a Agendei de Dezvoltare Durabilă se regăsește Ținta 11.b. „Până în 2030, creșterea substanțială a numărului orașelor și localităților care au adoptat și implementează politici și planuri integrate de incluziune, eficiență a resurselor, atenuare și adaptare la schimbările climatice, reziliență la situații excepționale în conformitate cu Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscurilor Dezastrelor 2015-2030”, precum și alte 3 ținte, care țin de subiectul gestionării situațiilor excepționale și dezastrelor: Ținta 1.5. „Până în 2030, crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă, inclusiv secetă și inundații”; Ținta 3.d. „Consolidarea capacității pentru avertizarea rapidă, reducerea și gestionarea riscurilor naționale pentru sănătate”; și Ținta 11.5. „Până în 2030, reducerea pierderilor economice directe cauzate de situații excepționale”.

Programul național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 624/2023

Programul stabilește măsurile de adaptare la schimbările climatice care urmează a fi integrate în toate nivelurile și sectoarele prioritare, pentru a asigura reziliența climatică pe termen mediu și lung a sistemelor economice, sociale și ecologice. Obiectivul specific 2 al Programului prevede „Sporirea nivelului de conștientizare privind adaptarea la schimbările climatice și reducerea riscului de dezastre prin informații sigure și accesibile”, iar Obiectivul specific 4 prevede: „Integrarea adaptării la schimbările climatice și reducerea riscurilor de dezastre în planificarea strategică sectorială și planificarea investițiilor la nivel național și local”.

Aspectele ce țin de reducerea riscurilor, pregătirea, răspunsul și lichidarea consecințelor urgențelor și dezastrelor sunt reflectate și într-un șir de **acte normative (legi, hotărâri de Guvern, ordine și dispoziții departamentale)**, o parte din care vor necesita revizuire în vederea adaptării la prevederile prezentei Strategii.

Totodată, conectarea Republicii Moldova la spațiul european, inclusiv în contextul obținerii în anul 2022 a statutului de țară candidat pentru aderarea la UE, presupune un angajament ferm de a-și reforma politicile interne în conformitate cu legile și practicile UE în toate domeniile, inclusiv în cel ce ține de reducerea riscului urgențelor și dezastrelor.

Orizontul de implementare a SNRRD 2024-2030 este propus anul 2030, pentru a sincroniza procesul de implementare atât cu cadrul de la Sendai, Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” și cu Agenda pentru dezvoltare durabilă 2030, în special cu ODD și țintele naționale ale acestora.

Scopul Strategiei este stabilirea unui cadru exhaustiv, bazat pe prevederile Cadrului de la Sendai, care să mobilizeze și să consolideze eforturile structurilor relevante din sectorul public și cel privat, a societății civile și a cetățenilor în vederea fortificării rezilienței la impactul eventualelor dezastru atât naturale, cât și provocate de activitatea umană, la nivel național, teritorial și local, precum și instituirii mecanismelor eficiente de reducere a riscurilor dezastru, asigurării unui răspuns prompt și adecvat în cazul producerii acestora, precum și restabilirii ulterioare a consecințelor dezastru.

Pentru asigurarea implementării prevederilor multidisciplinare ale Strategiei sectoarele relevante (mediu, afacerilor interne, sănătate, infrastructură, economie, etc.) vor elabora programe și planuri de acțiuni, orientate spre reducerea riscurilor urgențelor și dezastru, precum și asigurării unui grad înalt de reziliență la un eventual impact al acestora.

Autoritățile publice centrale și locale de toate nivelurile, în calitate de părți implicate, urmează să stabilească o cooperare și interacțiune eficientă între sectoarele public, privat, comunitar și voluntar în vederea realizării scopului și obiectivelor propuse în cadrul prezentei Strategii.

Capitolul. II

ANALIZA SITUAȚIEI

2.1 REPERE DEFINITORII

Conform Glosarului ONU „Terminologia privind reducerea riscului dezastru” termenul „*dezastru*” este definit ca o perturbare gravă a funcționării unei comunități sau a unei societăți cu cauzarea pe scară largă a unor pierderi umane, materiale, economice sau ale mediului înconjurător, care depășesc capacitățile comunităților sau societăților afectate de a face față situației folosind numai resursele proprii.

Totodată, Grupul de lucru interguvernamental de experți privind indicatorii și terminologia referitoare la reducerea riscului de dezastru înființat de Adunarea Generală ONU (rezoluția 69/284 din 3 iunie 2015) pentru elaborarea indicatorilor progresului global în implementarea Cadrului de la Sendai a definit termenul „*dezastru*” ca o perturbare gravă a funcționării unei comunități sau a unei societăți la orice scară din cauza unor evenimente periculoase care interacționează cu condițiile de expunere, vulnerabilitate și capacitate, care duc la una sau mai multe dintre următoarele: pierderi și impacturi umane, materiale, economice și de mediu.

Urmare acestei noi definiții, Grupul de lucru a dezvoltat termenul „*dezastru*” după cum urmează:

Dezastru la scară mică: este un tip de dezastru care afectează numai comunitățile locale care necesită asistență dincolo capacitățile comunității afectate.

Dezastru la scară largă: este un tip de dezastru care afectează o societate care necesită asistență națională sau internațională.

Dezastru frecvente și dezastru rare: sunt tipurile de dezastru care depind de probabilitatea de apariție și de perioada de revenire a unui anumit pericol și de impactul acestuia. Impactul dezastru frecvente poate fi cumulativ sau poate deveni cronic pentru o comunitate sau o societate.

Dezastru cu debut lent: este un tip de dezastru care apare treptat în timp. Dezastru cu debut lent ar putea fi asociate, de exemplu, cu secetă, deșertificare, creșterea nivelului mării, boli epidemice.

Dezastru cu debut brusc: este un tip de dezastru declanșat de un eveniment periculos care apare rapid sau neașteptat. Dezastru cu debut brusc ar putea fi asociate cu, de exemplu, cutremur, erupție vulcanică, inundație rapidă, explozie chimică, defecțiune a infrastructurii critice, accident de transport.

Concomitent, experții Grupului de lucru au comentat și câteva noțiuni aferente termenului „*dezastru*”, care nu se regăsește ca termeni în Glosarul ONU „Terminologia privind reducerea riscului dezastru”, dar se utilizează în mai multe documente. Acestea sunt „*urgență*”, „*dauna dezastru*” și „*impactul dezastru*”.

Astfel, conform viziunilor și recomandărilor experților din cadrul Grupului de lucru:

„***Urgență***” este adesea folosită în mod interschimbabil cu termenul dezastru, cum ar fi, de exemplu, în contextul pericolelor biologice și tehnologice sau al urgențelor de sănătate, care, totuși, se pot referi și la evenimente periculoase care nu au ca rezultat perturbarea gravă a funcționării unei comunitate sau societate..

„**Dauna dezastrului**” se produce în timpul și imediat după dezastru. Aceasta este de obicei măsurată în unități fizice (de exemplu, metri pătrați de locuințe, kilometri de drumuri etc.) și descrie distrugerea totală sau parțială a bunurilor fizice, întreruperea serviciilor de bază și daunele aduse surselor de trai din zona afectată.

„**Impactul dezastrului**” este efectul total, inclusiv efectele negative (de exemplu, pierderi economice) și efectele pozitive (de exemplu, câștiguri economice), ale unui eveniment periculos sau unui dezastru. Termenul include impactul economic, uman și de mediu și poate include decese, răni, boli și alte efecte negative asupra bunăstării fizice, mentale și sociale a oamenilor.

În literatura internațională de specialitate foarte larg este utilizată **clasificarea dezastrilor conform Centrului de Cercetări în domeniul Epidemiologiei Dezastrilor (CRED)** – instituție internațională specializată, care acumulează, menține și analizează baza de date (EM-DAT) privind dezastrurile care se produc la nivel global. În baza de date EM-DAT se includ toate evenimentele care corespund cel puțin unuia din următoarele criterii: 1) numărul persoanelor decedate în urma impactului este mai mare de 10; 2) numărul persoanele afectate este mai mare de 100; 3) în țară a fost declarată starea de urgență, țara a solicitat asistență externă.

Conform clasificării CRED, dezastrurile se divizează în două grupe de bază: **dezaastre naturale și dezaastre tehnologice**.

La rândul lor, **dezaastrele naturale** se divizează în următoarele subgrupe: **dezaastre geofizice, climaterice, hidrologice, meteorologice și biologice**, iar **dezaastrele tehnologice** în: **accidente industriale, accidente de transport și accidente diverse**. În fiecare subgrupă sunt incluse tipurile de dezaastre care întrunesc caracteristicile subgrupe respective.

Cu referire la terminologia utilizată în Republica Moldova, este de menționat că, la moment, cadrul normativ național practic nu utilizează termenul **”dezastru”**. În schimb în actele normative se utilizează noțiunile definite de Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007 și anume **„situație de urgență”** și **„situație excepțională”**.

În sensul Legii respective **„situația de urgență”** este definită ca un „eveniment excepțional cu caracter non militar, care, prin amploare și intensitate, amenință viața sau sănătatea persoanelor, mediul înconjurător, valorile materiale și culturale importante, care poate genera situații excepționale, iar pentru restabilirea stării de normalitate este necesară întreprinderea unor măsuri și acțiuni urgente, alocarea resurselor de intervenție sau, după caz, suplimentarea acestora”. Iar **„situația excepțională”** reprezintă „întreruperea condițiilor normale de viață și activitate a populației la un obiectiv sau pe un anumit teritoriu în urma unei avarii, catastrofe, calamități cu caracter natural sau biologic-social, care au condus sau pot conduce la pierderi umane și materiale”.

Totodată, Hotărârea Guvernului nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale definește situația excepțională drept „o situație pe un anumit teritoriu, ca rezultat al unei avarii, fenomen natural periculos, catastrofe, calamități naturale sau de alt caracter, care pot provoca sau au provocat victime umane, prejudiciu sănătății oamenilor sau mediului ambiant, pierderi materiale considerabile și au afectat condițiile activității vitale a oamenilor”.

Utilizarea a mai multor noțiuni asemănătoare în cadrul actelor normative relevante induce un element de confuzie, iar neutilizarea termenului **„dezastru”**, larg răspândit în actele internaționale, complică racordarea actelor normative naționale la cele internaționale.

Plus la aceasta, este de menționat, că urgențele care afectează sănătatea populației sunt definite de Legea nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice ca urgențe de sănătate publică, însemnând apariția sau riscul iminent de răspândire a unei boli sau a unui eveniment de sănătate care determină probabilitatea înaltă a unui număr mare de decese și/sau unui număr mare de dizabilități în rândul populației afectate ori care determină expunerea largă la acțiunea unui agent biologic, chimic sau fizic ce poate cauza în viitor riscuri semnificative pentru un număr substanțial de persoane în mijlocul populației afectate.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de

situații excepționale, acestea sunt clasificate în funcție de două criterii: (1) factorul provocator și (2) proporțiile extinderii și gravitatea consecințelor.

În funcție de factorul provocator situațiile excepționale sunt divizate în următoarele categorii: cu caracter natural, cu caracter tehnogen și cu caracter biologic-social.

Situația excepțională cu caracter natural reprezintă situația pe un anumit teritoriu, ca rezultat al apariției sursei situației excepționale naturale, care poate provoca sau a provocat victime umane, prejudiciu sănătății oamenilor și (sau) mediului ambiant, pierderi materiale considerabile și afectarea condițiilor activității vitale a oamenilor.

Situația excepțională cu caracter tehnogen reprezintă situația în care, în urma apariției sursei situației excepționale tehnogene la un obiect sau pe un anumit teritoriu, se întrerup condițiile normale de viață și activitate a oamenilor, apare un pericol pentru viața și sănătatea lor, se cauzează prejudiciu proprietăților populației, economiei naționale și mediului ambiant.

Situația excepțională cu caracter biologic-social reprezintă situația în care, în urma apariției sursei situației excepționale biologic-sociale pe un anumit teritoriu, se întrerupt condițiile normale de viață și activitate a oamenilor, existența animalelor agricole și creșterea plantelor, apare un pericol pentru viața și sănătatea oamenilor, există riscul răspândirii vaste a bolilor infecțioase, pierderii animalelor și plantelor agricole. Cu referire la această categorie de situații excepționale este de menționat că epidemiile și intoxicațiile oamenilor, conform Legii nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, se atribuie la urgențe de sănătate publică. În acest context, atribuirea concomitentă a epidemiilor și intoxicațiilor la urgențe de sănătate publică și la situații excepționale cu caracter biologic-social creează confuzii și dificultăți în abordarea și evidența acestora.

În funcție de proporțiile extinderii și gravitatea consecințelor (numărul persoanelor care au suferit, numărul persoanelor cărora le-au fost afectate condițiile de activitate vitală, mărimea pagubei materiale și hotarele zonelor de răspândire a factorilor distructivi) situațiile excepționale se divizează în situații excepționale **de obiect, locale, teritoriale, naționale și transfrontaliere**.

Tipuri de situații excepționale	Au avut de suferit, persoane	Inclusiv au decedat, persoane	Au fost afectate condițiile de activitate vitală, de persoane	Prejudiciul material, cauzat direct, la ziua producerii	Zona situației excepționale
Situație excepțională de obiect	până la 10	de la 2 la 5	a nu mai mult de 100	constituie o mie de unități convenționale	Nu depășește raza teritoriului obiectului economiei naționale sau de menire socială
Situație excepțională locală	mai mult de 10, dar nu mai mult de 50	de la 6 la 10 persoane	a mai mult de 100, dar nu mai mult de 300 de persoane	mai mult de o mie, dar nu mai mult de 5 mii de unități convenționale	Nu depășește hotarele localității – sat (comună), oraș, municipiu (cu excepția mun. Chișinău), sector al municipiului Chișinău
Situație excepțională teritorială	mai mult de 50, dar nu mai mult de 100	de la 11 la 25 persoane	a mai mult de 300, dar nu mai mult de 500	mai mult de 5 mii, dar nu mai mult de 100 mii de unități convenționale	Cuprinde teritoriul a două și mai multe raioane vecine ale Republicii Moldova
Situație excepțională națională	mai mult de 100 persoane	de la 26 de persoane	a mai mult de 500 de persoane	mai mult de 100 mii de unități convenționale	Cuprinde teritoriul a două și mai multe raioane vecine ale Republicii Moldova
Situație excepțională transfrontalieră	Factorii distructivi depășesc hotarele Republicii Moldova sau situație excepțională care s-a produs peste hotare și afectează teritoriul Republicii				

Tabelul 2. Tipurile de situații excepționale în funcție de proporțiile extinderii și gravitatea consecințelor

2.2 PROFILUL SITUAȚIILE EXCEPȚIONALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Urmare faptului că cadrul normativ național existent prevede mai multe definiții aferente situațiilor excepționale și întru evitarea unor confuzii sau duble interpretări, pe parcursul textului capitolului respectiv va fi utilizat termenul „situație excepțională” în sensul definit de Legea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență nr. 93/2007, care stabilește: „**situație excepțională** - întreruperea condițiilor normale de viață și activitate a populației la un obiectiv sau pe un anumit teritoriu în urma unei avarii, catastrofe, calamități cu caracter natural sau biologic-social, care au condus sau pot conduce la pierderi umane și materiale”.

Deși conform Legii nr.10/2009 cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice epidemiile se atribuie la noțiunea de urgențe de sănătate publică, **impactul și consecințele pandemiei COVID-19**, care a avut loc în Republica Moldova în perioada martie 2020 - aprilie 2022, **nu au fost luate în considerare**. Totodată, este de menționat, că în perioada pandemiei s-au îmbolnăvit de **COVID-19** 516 316 persoane din care 11 481 persoane au decedat. Iar în perioada martie 2020 - martie 2024 numărul persoanelor îmbolnăvite de COVID-19 a constituit 635 145 persoane, din care 12 218 au decedat.

2.2.1 Statisticile generale ale situațiilor excepționale

Analiza profilurilor situațiile excepționale produse sau cu risc de producere în Republica Moldova a fost realizată ținând cont de obiectivele globale ale Cadrului de la Sendai.

Conform datelor statistice ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU) în perioada **2010-2023** în Republica Moldova au fost înregistrate **4074** situații excepționale, inclusiv **1246** cu caracter natural, **2732** cu caracter tehnogen și **96** cu caracter biologic-social. Numărul situațiilor excepționale a variat de la 206 până la **375** de cazuri pe an și a constituit în medie **291** cazuri de situații excepționale anual, având un ușor trend descendent.

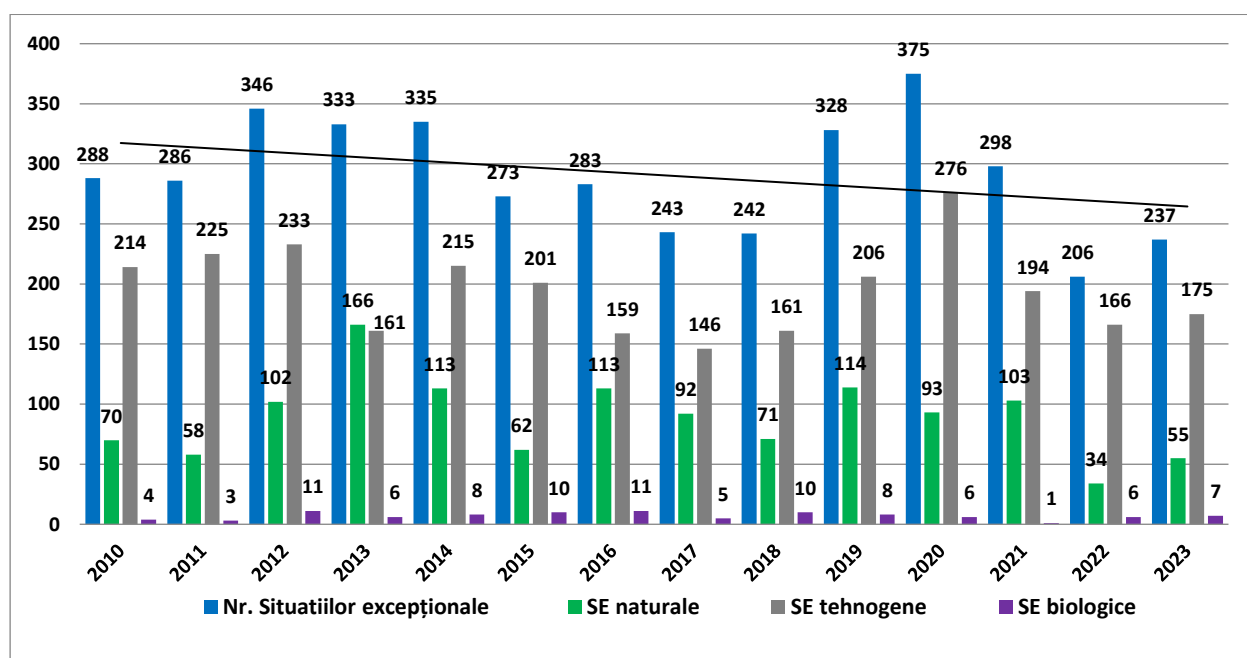

Figura 1. Numărul de situații excepționale, care s-au produs pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2010-2023

În aceeași perioadă pe teritoriul țării s-au produs **24884** incendii (date generate de IGSU), numărul cărora a variat de la **1609** până la **2146** incendii pe an și a constituit în medie **1777** incendii anual, având la fel un ușor trend descendent.

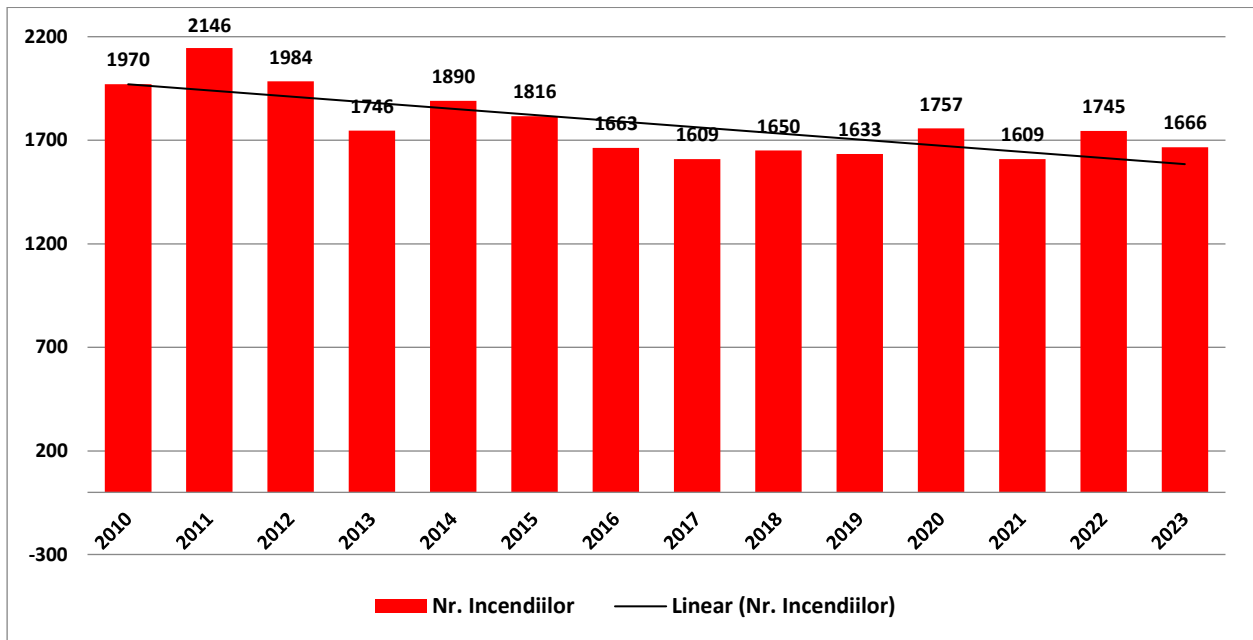

Figura 2. Numărul de incendii, care s-au produs pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2010-2023

Urmare a impactului situațiilor excepționale care s-au produs în perioadă 2010-2023 au decedat **152** persoane, inclusiv **26** copii. În urma incendiilor au decedat **1662** persoane, inclusiv **63** copii. Numărul total al persoanelor care au decedat în urma situațiilor excepționale și incendiilor a constituit **1814** persoane, inclusiv **89** copii sau în mediu **130** persoane anual.

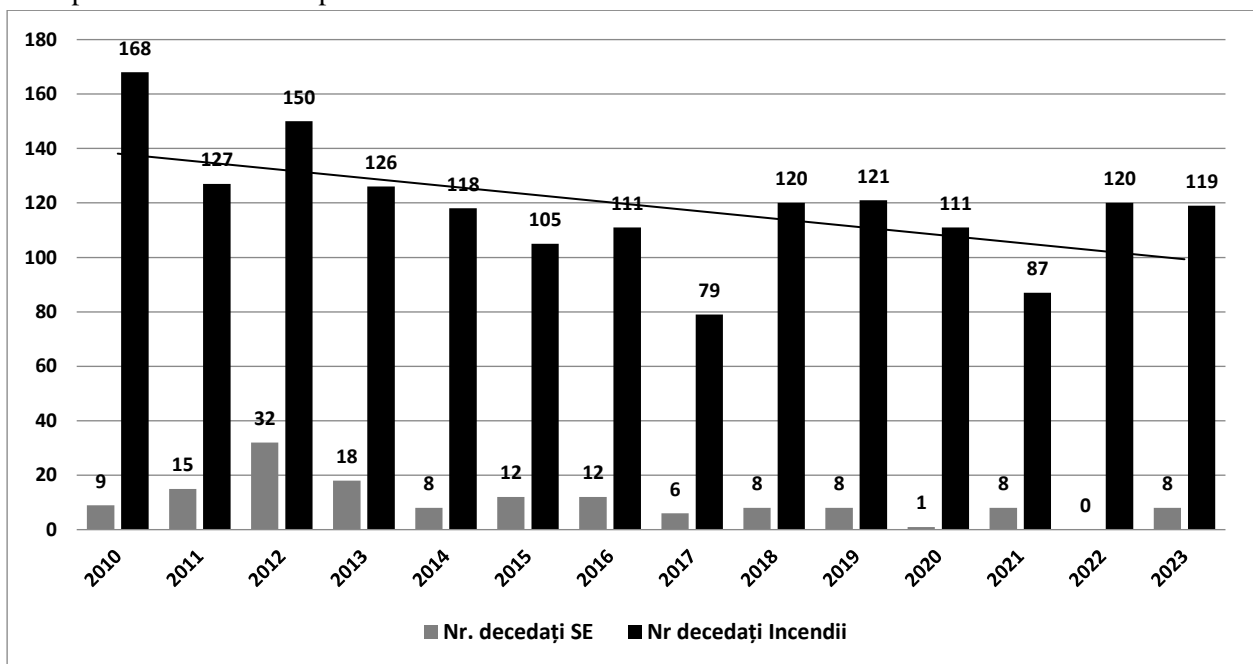

Figura 3. Numărul de persoane decedate în urma situațiilor excepționale și incendiilor, care s-au produs pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2010-2023.

Urmare a situațiilor excepționale produse în perioadă 2010-2023 au fost afectați și au necesitat îngrijiri medicale **1726** persoane, inclusiv **448** copii, iar în urma incendiilor au fost afectate și au necesitat îngrijiri medicale **7947** persoane. Numărul total de persoane, care au fost afectate și au necesitat îngrijiri medicale în urma situațiilor excepționale și a incendiilor a fost de **9673** persoane sau **690** persoane anual.

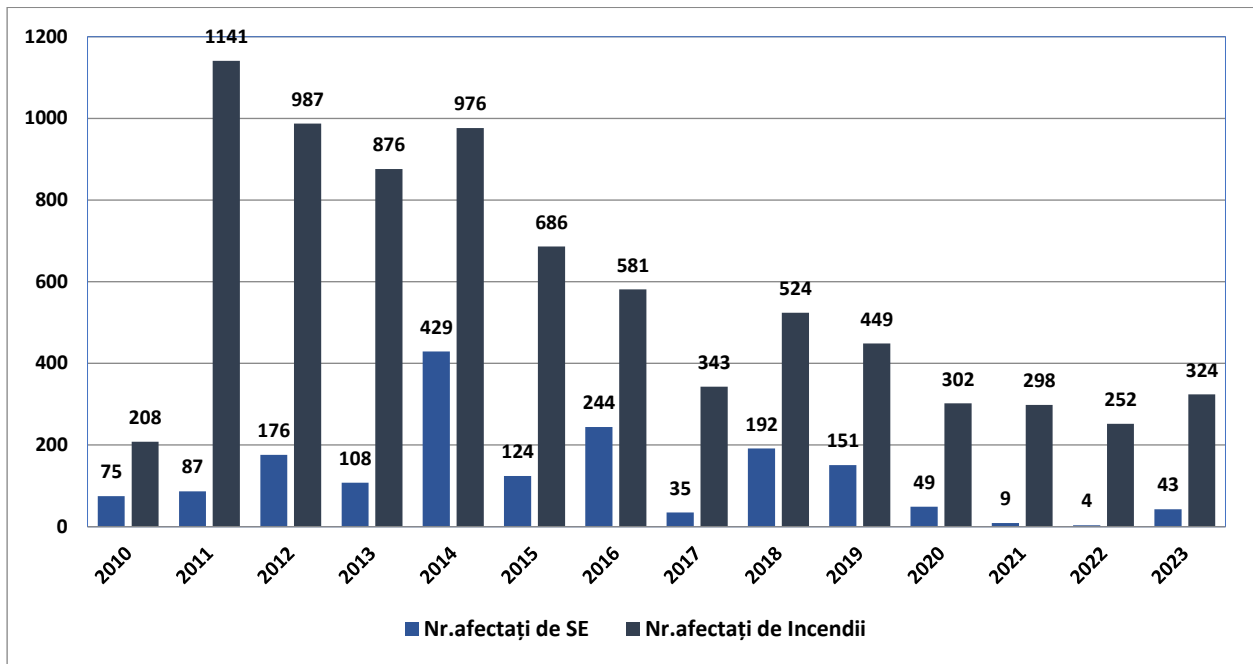

Figura 4. Numărul de persoane care au fost afectate și au necesitat îngrijiri medicale în urma de situațiilor excepționale și incendiilor, care s-au produs pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2010-2023.

Paguba materială în urma situațiilor excepționale înregistrate în perioada 2010-2023 a constituit **18 663 700 000 lei**. Paguba materială în urma incendiilor a constituit **979 700 000 lei**. Suma totală a pagubei materiale cauzate de situații excepționale și incendii a constituit **19 643 400 000 lei**. Cele mai mari pagube materiale au fost înregistrate în urma secetelor, care au avut loc în 2012 (1252 mln. lei), 2020 (6025 mln. lei) și 2022 (5111 mln. lei).

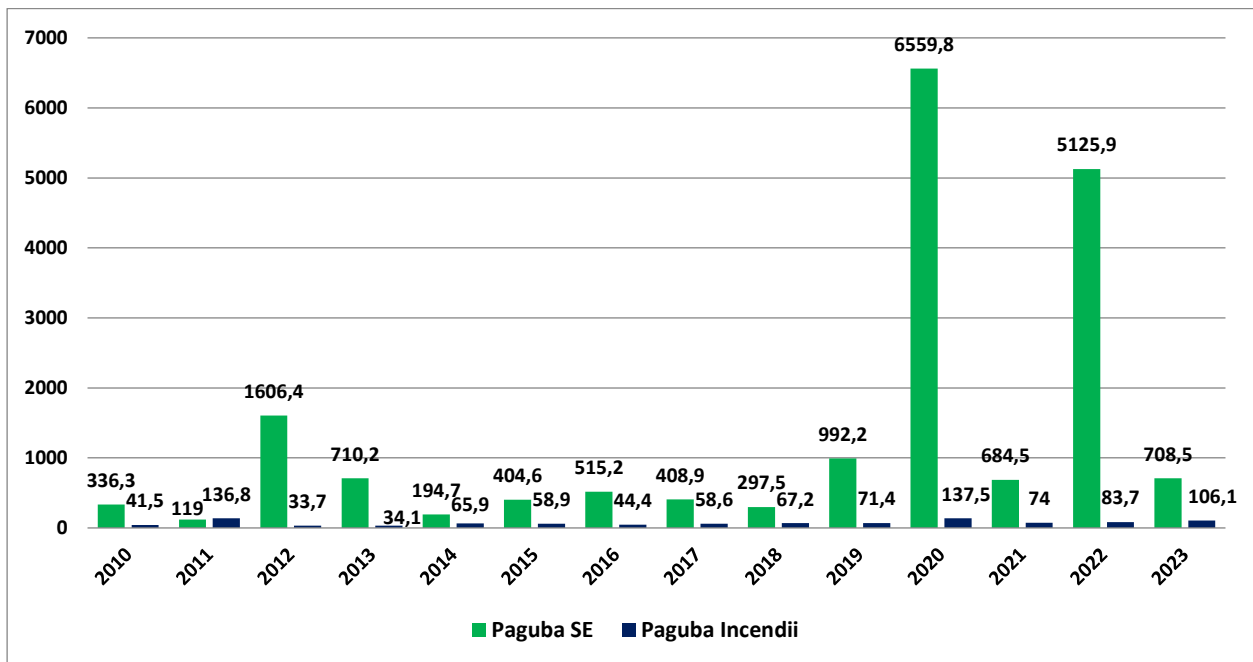

Figura 5. Paguba materială în urma situațiilor excepționale și incendiilor care s-au produs pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2010-2023 (mln.lei)

2.2.2. Situațiile excepționale cu caracter natural

În perioada anilor 2010 - 2023 în Republică Moldova au fost înregistrate **1246** situații excepționale cu caracter natural, numărul cărora a variat semnificativ de la an la an. Paguba materială a constituit suma de **18 470 559 000 lei**.

Majoritatea situațiilor excepționale cu caracter natural care au avut loc în Republica Moldova în perioada respectivă au fost cauzate de **fenomenele climatice extreme** (fenomene meteorologice, agrometeorologice și hidrologice periculoase) și anume: secete, valuri de căldură, ploi torențiale cu grindină și vânt puternic, ninsori și viscol puternic, grindina mare, polei, înghețuri și furtuni puternice cu descărcări electrice, etc. Prognozele pentru Republica Moldova sugerează că fenomenele climatice extreme vor deveni din ce în ce mai frecvente pe viitor.

Cele mai frecvente situații excepționale de nivel local, teritorial și național cauzate de factori climatici, care s-au produs pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2014 –2023 sunt reflectate în Tabelul 3.

Situații excepționale cauzate de factori climatici	Anii / numărul de SE										Total
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Ploi torențiale, inclusiv cu grindină și vânt puternic	99	47	93	49	62	90	71	72	22	39	644
Inundații		-	-	-	1	3	4	2	-	-	10
Secetă	-	1	-	-	-	1	1	-	2	3	8
Caniculă		1		1			1		1		4
Înghețuri	2	-	-	23	1	2	12	3	6	4	53
Ninsori abundente	4	15	5	14	5	3	9	1	-	6	62
Total	105	64	98	87	69	99	98	78	31	52	781

Tabelul 3. Situațiile excepționale de nivel local, teritorial și național cauzate de factori climatici, care s-au produs pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 2014 – 2023.

Cele mai frecvente tipuri de situații excepționale cauzate de fenomenele climatice extreme sunt următoarele:

Secetele. Seceta reprezintă un fenomen meteorologic caracterizat prin lipsa prelungită de precipitații, ceea ce duce la un deficit de apă în sol și în rezervoarele de apă subterană. Aceasta poate avea efecte severe asupra agriculturii, resurselor de apă și ecosistemelor. Cauzele principale ale secetei includ schimbările climatice, defrișarea, agricultura intensivă și cererea crescută de resurse de apă pentru diverse scopuri. În funcție de principalele caracteristici ale deficitului de resurse de apă și de impacturile aferente, secetele sunt împărțite în mai multe tipuri cum ar fi: (a) *Secetă meteorologică*: – reducerea semnificativă a precipitațiilor comparativ cu nivelurile normale pe termen lung care se înregistrează pe parcursul unei perioade definite de timp, însă care nu neapărat cauzează efecte adverse; (b) *Secetă agricolă*: lipsa apei necesare pentru culturile agricole; (c) *Secetă hidrologică*: – reducerea semnificativă a nivelului apei în râuri, lacuri de acumulare sau a nivelului apelor subterane comparativ cu nivelul normal care se înregistrează pe parcursul unei perioade de timp specifică pentru fiecare bazin hidrografic; (e) Seceta afectează în special sectorul agricol, care este sectorul principal în economia națională. Totodată, secetele afectează zonele rurale, în care circa 45% din populație folosește fântânelor de mină ca sursă principală de apă potabilă. Conform studiilor recente ale Băncii Mondiale și ale Facilității Globale pentru Reducerea Riscului de Dezastre și Recuperare, seceta ne afectează o dată la fiecare 3-10 ani, fiind resimțită mai mult sau mai puțin în funcție de locația geografică. În 2007, țara a suferit de o secetă gravă, care a afectat 80% din teritoriu cu circa 135000 persoane, cauzând pierderi aproape de un miliard de dolari. Seceta din anul 2012 a afectat 1068 ha livezi, 11136 ha vii și 361215 ha semănături, cauzând pierderi directe de 1miliard 252 mln lei. Seceta din 2020 a cauzat o reducere de peste 26% a producției agricole și a avut un impact socioeconomic semnificativ, egalat cu o pagubă materială de 5 mlrd 897 mln lei.

În urma secetei din 2022 au fost afectate 30 de raioane, în care au avut de suferit 378 ha de semănături, 730 ha de livadă și 45 ha de vii. Paguba materială în urma acestei situații a constituit suma de 4 mlrd 937 mln 248 mii lei.

Valurile de căldură și canicula. Valurile de căldură reprezintă prezența pentru cel puțin o săptămână a temperaturilor ridicate. Canicula reprezintă o creștere a temperaturii zilnice cu peste 10°C față de temperatura medie a zonei respective. În ultimii ani aceste fenomene climatice extreme au devenit în Republica Moldova din ce în ce mai frecvente și intense, afectând în mod semnificativ economia, sănătatea publică și mediul înconjurător. Valurile de căldură sunt asociate în mare măsură cu efectele schimbărilor climatice globale, care fac ca astfel de evenimente să fie mai frecvente și mai severe. Impactul economic și social al valurilor de căldură include scăderea producției agricole, creșterea consumului de energie pentru răcire și probleme de sănătate publică datorate stresului termic. Perioadele cu temperaturi de 40°C și mai sus au fost înregistrate în Republica Moldova în ani 2007, 2012, 2015, 2017, 2020, 2022, 2023 și anul curent. Anul 2022 a fost unul dintre cei mai calzi ani înregistrat în ultimele decenii în Republica Moldova, caracterizat de multiple valuri de căldură care au avut un impact semnificativ asupra economiei și sănătății populației manifestate prin creșterea numărului de cazuri de insolajii, deshidratare și acutizarea bolilor cronice. Urmare acestora sistemul medical a fost pus sub presiune pentru a face față creșterii cererii de îngrijiri de urgență.

Luna	Media lunară, stația meteorologică și anii de observație grade Celsius								
	Briceni			Chișinău			Cahul		
	2015	2020	2022	2015	2020	2022	2015	2020	2022
Ianuarie	9,6	9,0	11,8	10,1	12,3	13,6	10,8	10,0	12,4
Februarie	10,8	15,9	12,1	11,9	18,6	16,5	12,2	19,4	16,7
Martie	16,8	19,2	21,6	15,7	21,9	22,9	17,0	23,0	23,8
Aprilie	26,1	25,1	23,4	25,0	25,8	25,2	27,1	25,5	25,5
Mai	29,2	29,0	29,6	28,6	29,1	29,2	29,7	30,7	31,2
Iunie	31,3	31,6	35,3	31,6	32,8	34,0	31,5	33,0	35,9
Iulie	35,9	31,5	34,3	37,0	35,1	34,6	36,0	36,6	36,1
August	35,8	34,2	32,1	35,9	35,4	33,8	36,5	36,2	35,1
Septembrie	36,4	32,3	24,8	36,6	33,7	27,3	35,3	34,6	29,2
Octombrie	22,5	23,7	25,0	24,7	25,7	28,5	23,1	27,0	29,4
Noiembrie	16,7	11,7	16,7	17,8	14,0	17,5	21,3	13,9	19,7
Decembrie	14,0	11,5	10,0	15,9	13,2	14,1	13,3	13,9	17,2
Media anuală	36,4	34,2	35,3	37,0	35,4	34,6	36,5	36,6	36,1

Tabelul 4. Maximele absolute (lunare și anuale) a temperatura aerului în anii 2015, 2020 și 2022

(Sursa: Anuarul statistic, ed.2023)

Inundațiile. Inundațiile reprezintă un fenomen natural în care apa acoperă temporar terenurile care, în mod normal, nu sunt acoperite de apă. Acestea pot fi cauzate de diferiți factori, cum ar fi: precipitații excesive, topirea zăpezilor, rupura barajelor, blocaje în cursurile de apă, etc. Inundațiile pot avea consecințe grave asupra comunităților, inclusiv distrugerea proprietăților, infrastructurii și pierderea vieților omenești. De asemenea, ele pot provoca probleme de sănătate publică prin contaminarea apei și a solului. Inundațiile afectează Republica Moldova în mod recurent. În ultimii 70 de ani, 10 inundații majore au fost raportate în zona râurilor mari (Nistru și Prut), trei din acestea survenind în 2006, 2008 și 2010. Totodată, și zonele râurilor mici, deși cu debite modeste, sunt adesea afectate de inundații rapide. Una dintre cele mai devastatoare inundații din istoria recentă a țării a avut loc în 2010, care a afectat peste 60 de localități din 14 raioane. În total cca. 13,000 de persoane au avut de suferit în diferită măsură de aceste inundații. De asemenea, au fost distruse total sau parțial cca 1,105 de case, dintre care 158 au fost distruse integral. Apele au inundat 4,300 ha de terenuri agricole, 4,800 ha de pășuni și 930 ha de păduri. Cel mai grav au fost afectate 4 sate (Cotul Morii, Nemțeni, Obileni și Sărăteni) din raionul Hâncești de unde au fost evacuate peste 4,000 de persoane, două persoane au murit. Pierderi economice au fost estimate la aproximativ 42 milioane de dolari SUA.

Ploile torențiale însoțite cu grindină și vânt puternic. Efectul distrugător al ploilor torențiale puternice și abundente se datorează duratei, intensității și cantității de apă căzută, dar acest efect este amplificat de numeroase alte caracteristici ale suprafeței active cum sunt: panta, substratul litologic, lipsa vegetației, momentul când se produce, etc. În perioada 2014-2023 au fost înregistrate 644 de cazuri de ploi torențiale însoțite cu grindină și vânt puternic. În perioada anilor 2000-2019 în urma unor asemenea situații a fost înregistrată o pagubă materială de peste 3 mlrd. lei.

Grindină mare. Acest fenomen meteorologic se manifestă cel mai frecvent în lunile iulie - august. În zona de acțiune a grindinei este posibilă pierderea parțială sau chiar totală a recoltei agricole, rănirea oamenilor, animalelor, deteriorarea acoperișurilor și sticlei de la geamuri. Grindina este un risc climatic care, deși este mai rar întâlnit, poate produce în scurt timp calamități naturale de mari proporții. Astfel, în perioada anilor 2000-2019 în urma impactului acestui fenomen meteorologic periculos a fost înregistrată o pagubă materială de circa 940 mln. lei.

Furtuni puternice cu descărcări electrice. Se produc pe întreg teritoriul republicii, provocând ruperea rețelelor electrice și de comunicații, distrugerea parțială sau completă a acoperișurilor și a altor construcții din lemn și nu numai. De asemenea ele pot provoca și leziuni corporale oamenilor. Începând cu anul 2000 și până în anul 2019 în urma acestor fenomene meteorologice a fost cauzat un prejudiciu de circa 178 mln lei.

Ninsorile abundente. Acest tip de ninsori poartă un caracter neuniform, atât după volumul precipitațiilor, cât și după frecvența lor. Ninsorile foarte abundente, când într-o perioadă de timp ce nu depășește 12 ore cad 20 mm și mai mult de precipitație în formă de ninsoare, sunt fenomene relativ rare pe teritoriul Republicii Moldova, alcătuind doar 4,4% din cazuri. Totodată, ninsorile abundente, cu cantitatea de precipitații de 7-19 mm, alcătuiesc 79% din numărul total de cazuri. O situație excepțională cauzată de ninsori foarte abundente a fost înregistrat la mijlocul lunii aprilie 2017, când au fost grav afectate 15 raioane. În urma acestor ninsori au fost blocate 810 km de drumuri și afectate 44 localități, de unde au fost salvate 792 persoane, inclusiv 77 copii. La fel au fost deteriorate 66 km de linii electrice și 522 pilonii, au fost afectate 4423 ha livezi, 1520 ha vii și 9994 ha semănături. Paguba materială totală în urma ninsorilor a constituit circa 183 mln lei. În perioada anilor 2000-2019 în urma viscolelor și ninsorilor puternice a fost înregistrată o pagubă materială de 1 mlrd 443 mln lei.

Îngheturile. Îngheturile sunt un fenomen meteorologic extrem, care poate avea efecte severe asupra agriculturii și economiei, în special în regiuni precum Moldova, unde agricultura joacă un rol important. Îngheturile apar atunci când temperatura scade sub punctul de îngheț al apei, afectând astfel plantele și culturile sensibile la frig. În secolul 21 cele mai semnificative condiții severe de iarnă s-au înregistrat în Republica Moldova în anul 2006, fiind soldate cu 13 persoane decedate. În anul 2012 majoritatea raioanelor din republică s-au confruntat cu un val de frig care a provocat 10 decese, iar 7374 de persoane au fost afectate. Condiții severe de ger s-au înregistrat și în anul 2019 în raioanele Edineți, Telenești, Călărași, Ungheni, Basarabeasca, Criuleni și Anenii Noi, afectând sănătatea a peste 5460 de persoane. În perioada anilor 2000-2019 în urma din cauza înghețurilor a fost înregistrată o pagubă materială de peste 196 mln lei.

Depuneri de gheață (chiciură, polei). Depunerile de gheață, cum ar fi chiciura și poleiul, sunt fenomene meteorologice frecvente în Moldova, având un impact semnificativ asupra mediului, infrastructurii și siguranței publice. Aceste fenomene se formează în condiții specifice de temperatură și umiditate și pot avea efecte variate. Una din cele mai dezastruoase situații excepționale cauzate de depunerile intensive de polei s-a produs în noiembrie 2000 și a afectat grav raioanele de nord și centru ale țării. Cel mai mult au avut de suferit liniile de electricitate și telefonie. Pe alocuri pe firele conductorilor s-a format un start de polei cu diametrul de 60 – 70 mm și greutatea de circa 4000 grame pe metrul liniar. Formarea poleiului a fost însoțită de vânt cu viteza de până la 20 m/s, ceea ce a mărit forța de distrugere. Ca rezultat aproximativ 1200 de localități au rămas fără curent electric, iar reparațiile au durat săptămâni. Au fost afectate sau distruse total suprafețe mari de livezi, precum și păduri. Poleiul a provocat închiderea drumurilor principale și secundare, perturbând grav transportul și comerțul. În perioada anilor 2000-2019 în urma acestei situații a fost înregistrată o pagubă materială de circa 339 mln lei.

În afara de factorii climaterici extremi situațiile excepționale pot fi cauzate și de fenomene geofizice periculoase cum ar fi cutremurele de pământ și alunecările de teren.

Cutremure de pământ. Deși Republica Moldova nu se află în zona cu cea mai mare activitate seismică din Europa, proximitatea ei față de zona seismică Vrancea, care se află pe teritoriul României face ca teritoriul țării noastre să fie vulnerabilă la cutremure puternice. Distanța de la zona Vrancea până la mun. Chișinău este de 200-220 km, până la mun. Bălți – 250-270 km, iar până la mun. Cahul – 140-160 km. Anual pe teritoriul Republicii Moldova, în special în partea de sud, se înregistrează în jur de 100-150 de cutremure minore, cu magnitudini cuprinse între 2 și 4 grade pe scara Richter (Tabela 5). Totodată, Republica Moldova a fost afectată de patru cutremure puternice, care s-au produs în secolul trecut și anume: cutremurul din 10 noiembrie 1940 cu magnitudinea de 7,4 grade pe scara Richter; cutremurul din 4 martie 1977 cu magnitudine de 7,2 grade pe scara Richter; cutremurul din 30 august 1986 cu magnitudinea de 7,1 grade pe scara Richter și cutremurul din 30 mai 1990 cu magnitudine de 6,9 grade pe scara Richter. Cel mai puternic cutremur în secolul 21 s-a produs pe teritoriul țării pe 24 septembrie 2016 și a avut o magnitudine de 5,8 grade pe scara Richter, provocând în special panică, daunele materiale fiind nesemnificative.

Tabelul 5. Cutremurele de pământ cu magnitudine maximă > 4,5 grade pe scara Richter, care s-au produs pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 1940 - 2022

Data (ziua, luna, anul)	Timpul după Greenwich, ore/min	Adâncimea focarelor, km	Magnitudinea pe scara Richter, grade	Intensitatea în unele localități (grade după scara MSK-67)
10.11.1940	01:39	140	7,4	VII
09.12.1945	06:08	80	5,5	IV
04.03.1977	19:21	86	7,2	VI – VII
30.08.1986	21:28	137	7,0	VI
30.05.1990	10:40	89	6,9	VI
06.04.2000	00:10	37	4,9	III
30.11.2002	08:15	172	5,0	III
05.10.2003	21:38	152	4,5	III-IV
27.09.2004	09:16	151	4,8	III-IV
27.10.2004	20:34	98	5,6	V
14.05.2005	01:53	142	5,0	IV
06.03.2006	10:40	141	4,5	III
07.05.2008	08:00	100	5,2	III-IV
25.04.2009	17:18	103	5,3	III-IV
30.09.2010	05:31	146	4,5	II – III
01.05.2011	02:24	137	5,1	III-IV
01.12.2012	20:52	90	4,7	IV
06.10.2013	01:37	133	5,3	III
09.03.2014	19:18	136	4,7	III
22.11.2014	19:14	137	5,5	IV
15.03.2015	15:49	121	4,5	III
23.09.2016	23:11	92	5,8	IV-VI
27.12.2016	23:20	97	5,3	III-IV
02.08.2017	02:32	131	4,8	III-IV
28.10.2018	00:38	151	5,8	IV-V
03.09.2019	11:52	119	4,6	II-III
31.01.2020	00:26	118	5,2	II-IV
25.04.2020	23:04	122	5,0	II-IV
26.05.2021	21:30	131	4,7	II-III
03.11.2022	4:50	149	5,4	IV-V
17.12.2022	5:42	140	4,6	III

(Sursa: Anuarul statistic, ed.2023)

Urmare a faptului că numărul și magnitudinea cutremurelor de pământ reprezintă o amenințare permanentă pentru teritoriul Republicii Moldova Institutul de Geologie și Seismologie a elaborat Harta zonării seismice a Republicii Moldova, aprobată prin Ordinul Ministrului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale și pusă în aplicare începând cu 01 mai 2010. Potrivit Hârții intensitatea maximă a eventualelor cutremure poate

atinge până la 8 grade (pe scara Mercalli) în partea de sud și sud-vest, până la 7 grade în partea centrală și de nord și până la 6 grade în partea nord-est a teritoriului republicii noastre.

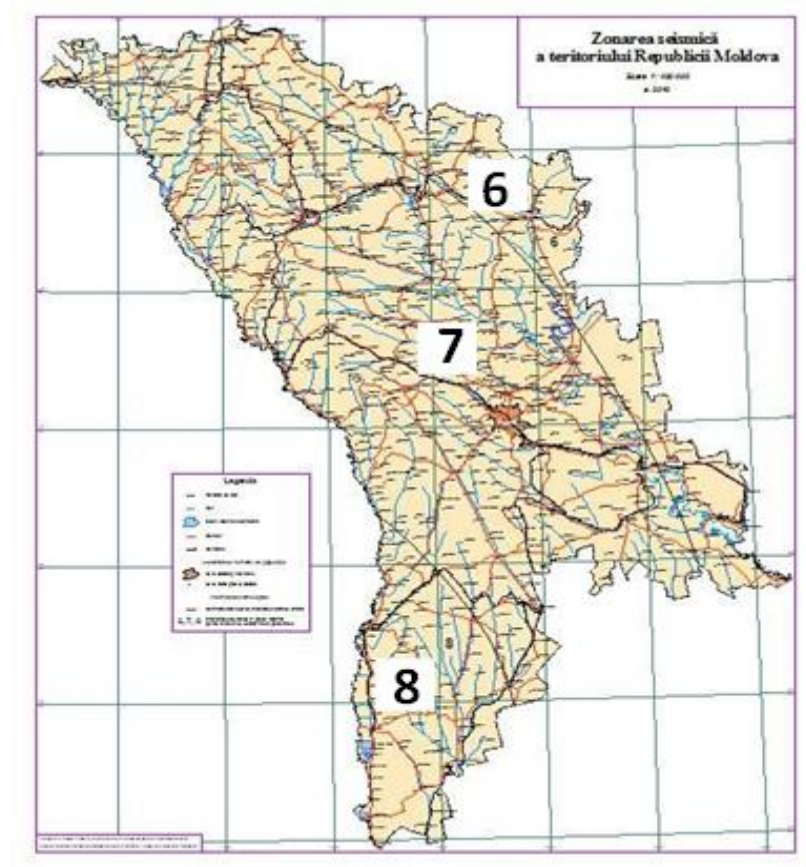

Figura 6. Harta zonării seismice a Republicii Moldova

Alunecări de teren. Aceste fenomene geofizice reprezintă un pericol real pentru Moldova, având potențialul de a provoca daune semnificative infrastructurii, agriculturii și comunităților. Actualmente în republică sunt înregistrate circa 30 mii ha afectate de alunecări de teren, o suprafață care se extinde cu aproximativ o mie ha anual. Cea mai mare intensitate a alunecărilor de teren este înregistrată în regiunea Codrilor, Prutului (surpări de anvergură a malului/taluzului/fâșiei riverane de protecție a râului Prut în mun. Ungheni și or. Leova), Nistrului și a Înălțimii Tigheci. Conform datelor Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale suprafețele afectate de alunecări de teren la situația anului 2015 a constituit: terenuri cu grad sporit de afectare - peste 2 mii ha; terenuri cu grad mediu de afectare - 1,01 – 2,0 mii ha și terenuri cu grad redus de afectare 0,50 – 1,5 mii ha.

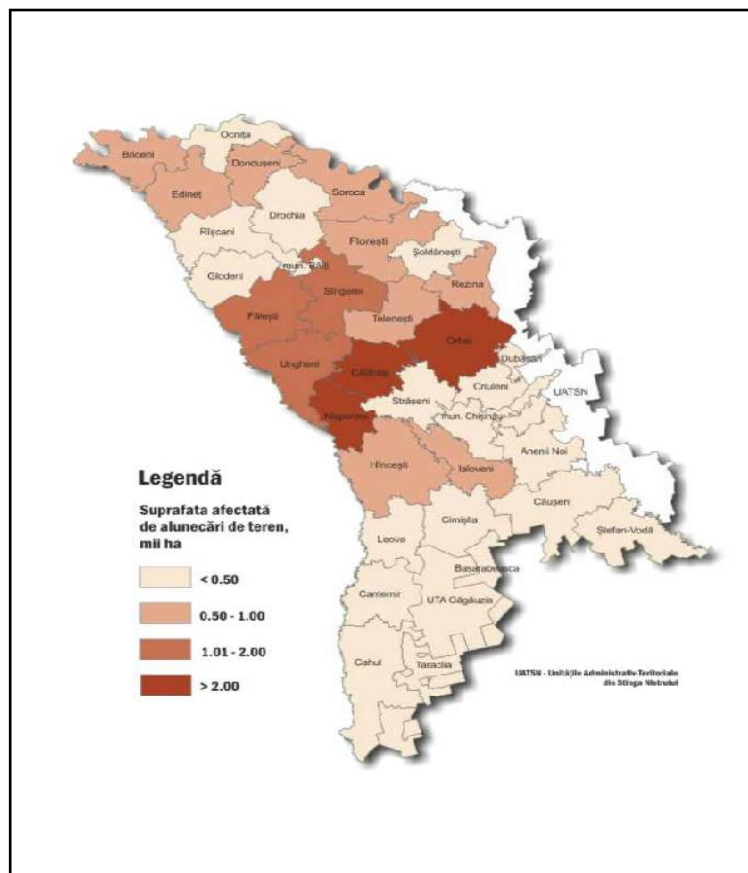

Figura 7. Repartiția graduală a suprafețelor afectate de alunecări de teren în profil administrativ-teritorial pentru anul 2015 (Sursa: Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale din RM)

2.2.3. Situațiile excepționale cu caracter tehnogen

În anii 2010 – 2023, în republică s-au înregistrat **2732** situații excepționale cu caracter tehnogen în urma cărora au decedat 127 persoane, inclusiv 15 copii. Prejudiciul material în urma acestor situații excepționale, constituie suma de **141 694 700 000 lei**.

Cele mai importante situații excepționale cu caracter tehnogen care se pot produce pe teritoriul Republicii Moldova sunt următoarele:

Contaminare radioactivă a teritoriului republicii. Este posibilă în cazul unor accidente la cele mai apropiate centrale nucleare electrice (CNE) - Iujno-Ucrainsk, Zaporojie, Cernobîl, Hmelnițk, Roven (Ucraina); Cernavodă (România); Cozlodui (Bulgaria) (Tabela 6). În acest caz fonul radioactiv poate depăși normele acceptabile de 10-100 ori. Un pericol deosebit va provoca creșterea bruscă a nivelului de izotopi și a produselor de dezintegrare (iod, cesiu, stronțiu etc.) în nutrețurile verzi, produsele lactate, legume și fructe. Este posibilă spitalizarea grupurilor de populație cu o absorbire sporită a radionucleizilor de glanda tiroidă. Un accident la aceste obiective sau pierderea controlului asupra sursei ionizante poate conduce la iradierea personalului și a populației aflate în zona contaminării. În acest context riscul major îl prezintă CNE Zaporojie și CNE Iujno-Ucrainsk de pe teritoriul Ucrainei, ambele aflându-se în zona acțiunilor de luptă în urma invaziei Federației Ruse asupra Ucrainei. Mai mult ca atât CNE Zaporojie a fost capturată de forțele armate rusești, care mențin pe teritoriul acesteia armament și muniții.

Nr d/o	Denumirea centralei electrice	Îndepărtarea (în km)	Tipul reactorului	Nr. de reactoare
Ucraina				
1.	CNE Iujno-Ucrainsk	198	BBЭP 1000	3
2.	CNE din Zaporojie	450	BBЭP 1000	6

3.	CNE din Cernobîl	502	РБМК 1000	4
4.	CNE din Rovensc	529	BBӨP 440 BBӨP 1000	2 2
5.	CNE Hmelnițk	406	BBӨP 1000	2
România				
6.	CNE din Cernavoda	303	CANDU	2
Bulgaria				
7.	CNE din Cozlodui	566	BBӨP 440 BBӨP 1000	4 2

Tabelul 6. Centrale nucleare-electrice, amplasate la distanța de până la 600 km de hotarele Republicii Moldova

În afară de aceasta, pe teritoriul Republicii Moldova pot fi transportate materiale radioactive periculoase, iar în scopuri științifice și de cercetare în cadrul instituțiilor curative, a unor întreprinderi sunt utilizate surse ionizante cu o capacitate totală de 10000 KBk.

Poluarea chimică a fluviului Nistru și r. Prut. În rezultatul unor eventuale accidente la întreprinderile chimice din Novo-Razdolsk, Stebnik și Kaluș, amplasate în regiunile Lvov și Ivano-Francovsk (Ucraina), în cursul superior a fluviului Nistru, este posibilă poluarea chimică a apei în bazinul fl.Nistru și suspendarea aprovizionării cu apă din instalațiile de captare a apei ale orașelor Chișinău, Bălți, Rîbnița, Tiraspol, Bender, Dubăsari și Soroca. În rezultatul unei posibile poluări a râului Prut prin râul Jijia (România) cu deșeuri de la întreprinderile chimice din or. Iași (cu fitotocanți) poate fi suspendată complet aprovizionarea cu apă a orașelor Leova, Cantemir, Cahul.

Avarii la obiectivele care utilizează substanțe puternic toxice. Pe teritoriul țării sunt amplasate circa 200 întreprinderi, care utilizează în procesele tehnologice clor, amoniac, anhidridă sulfuroasă, pesticide, etc. Cantitatea totală de substanțe puternic toxice constituie aproximativ 1900 tone. În cazul unor posibile avarii la aceste obiecte este posibilă afectarea populației și mediului înconjurător în zona amplasării acestora.

Avarii la nodurile hidrotehnice și barajele rezervoarelor de apă. Unele dintre cele mai periculoase avarii din acest grup de obiective sunt: Avaria la nodurile hidrotehnice de la Dnestrovsc (CHE Novodnestrovsk cu zona de tampon și Centrala hidroelectrică de la Dubăsari cu rezervorul de apă), care poate provoca inundarea a 700 km² și 74 de localități cu o populație de 65 mii oameni. Concomitent este posibilă scoaterea din funcțiune pe o perioadă de 5-7 zile a 3 podurilor feroviare și 7 poduri auto; Avaria la nodul hidrotehnic Costești – Stânca, care poate provoca inundarea a 170 km² de teren pe care se află 28 de localități cu o populație de 25 mii oameni; Avaria cu distrugerea barajului rezervorului de apă de la Ghidighici, care poate conduce la inundarea parțială a municipiului Chișinău în lunca râului Bîc. În acest caz suprafața totală de inundare va constitui peste 60 km²; unde sunt amplasate 75 obiective economice, 126 case de locuit și obiective de menire social-culturală; Avarii cu ruperea digurilor de protecție ale rezervoarelor de apă și bazinelor de apă artificiale (pe teritoriul republicii există circa 3 mii de bazine acvatice, inclusiv 90 mari), care pot conduce la inundarea a 30 de km² (inclusiv terenuri agricole) și inundarea parțială a 25 localități, 25 km de drumuri auto, 97 de porțiuni de cale ferată și 7 poduri mici.

Accidente și catastrofe de proporții în transport. Accidentele și catastrofele de proporții de transport terestru, feroviar, aerian sau fluvial se pot produce în urma încălcării regulilor de securitate și circulație, problemelor de ordin tehnic a mijloacelor de transport, condițiilor climaterice nefavorabile etc. și ca consecință pot cauza victime umane și materiale considerabile. Pericolul producerii unor accidente sau catastrofe cu tamponarea trenurilor este sporit din cauza circulației trenurilor în ambele sensuri pe cale ferată cu o singură linie. Situația poate fi considerabil agravată în cazul accidentelor sau catastrofelor mijloacelor de transport, care transportă produse petroliere, substanțe explozibile sau substanțe puternic toxice.

Avarii de proporții la o conductă de gaz magistrală. În caz de deteriorare a rețelelor de bază ale conductei cu gaze se poate produce o explozie cu degajarea unui amestec deflagrant cu o înălțime de până la 200 m și un incendiu cu o durată de 4-5 ore. Pierderi mai puțin considerabile pot fi provocate ramificațiilor periferice (Chișinău, Tiraspol, Bender, Rîbnița, Dubăsari, Cahul, Comrat, Basarabeasca, Dnestrovsk, Ștefan-Vodă).

Avarii și catastrofe în galeriile subterane din mine. În total pe teritoriul republicii sunt 15 mine funcționale de extragere a blocurilor la care se pot produce avarii și catastrofe, surpări, incendii și inundații parțiale, ceea ce poate conduce la victime umane.

Explozii de proporție la depozitul de muniții din Cobasna. Depozitul conține cantități mari (circa 20 mii de tone) de muniții învechite cu termen de păstrare mult prea depășit, care pot fi extrem de instabile. Riscul de explozie accidentală este sporit, iar o astfel de explozie ar putea avea consecințe devastatoare, incluzând pierderi de vieți omenești, distrugerea proprietăților și poluarea mediului înconjurător. Situația se complică prin faptul că depozitele aparțin armatei Federației Ruse și sunt amplasate pe teritoriul autoproclamatei republici transnistrene, care nu este controlat de autoritățile Republicii Moldova.

Incendiile

Incendiile ocupă un loc distinct în categoria situațiilor excepționale cu caracter tehnogen din cauza frecvenței cazurilor, caracterului permanent și omniprezent al riscurilor, valorii pagubelor, amplitudinii și complexității eforturilor de contracarare. Astfel, conform datelor IGSU în perioada 2014 -2023 (Figura 2) pe teritoriul țării s-au produs **24884** incendii (în medie **1777** incendii anual), în urma cărora au decedat **1662** persoane (Figura 3), iar paguba materială a constituit 767 700 000 lei (Figura 4). Cu referire la situația în ultimii 5 ani (2019-2024) pe teritoriul republicii au avut loc **8415** incendii, care au cauzat un prejudiciu material în sumă de 472 327 000 lei (Tabelul 7). Marea majoritate a incendiilor 7601 sau 90,3% s-au produs la obiectivele proprietății private, suma pagubei constituind 323,5 mln lei sau 68,5% din suma totală a pagubei cauzate de incendii în perioada vizată. Pe locul doi se clasează incendiile, care au avut loc în cooperative și întreprinderi mici 380 cazuri sau 4,5% unde, paguba materială constituind 56,1 mln lei. Pe locul trei se clasează incendiile care au avut loc la obiectivele care aparțin administrațiilor publice locale – 89 incendii sau 1,1% cu paguba materială de 10 mln lei. Totodată, este de menționat că cele 35 incendii care s-au produs în sectorul forestier au cauzat un prejudiciu de 62,5 mln lei.

Sectorul	2019		2020		2021		2022		2023		Total	
	Nr	Paguba (mii lei)	Nr	Paguba (mii lei)	Nr	Paguba (mii lei)	Nr	Paguba (mii lei)	Nr	Paguba (mii lei)	Nr	Paguba (mii lei)
Sectorul agroalimentar	-	-	6	69,5	4	81,0	5	433,7	-	-	15	584,2
Sectorul sănătății	4	310,5	5	130,5	6	192,0	4	36,3	3	19	22	688,3
Sectorul educației	10	89,0	5	92,6	6	331,0	14	625,9	3	24,0	38	1162,5
Structurile de forță (MA, MAI, MJ)	4	32,0	3	16,5	6	463,2	-	-	5	323,6	18	835,3
Sectorul transporturilor și drumurilor	10	78,4	1	20,0	-	-	6	463,0	6	236,0	23	797,4
Sectorul forestier	5	32,8	13	62035,7	1	0,5	8	319,1	8	118,8	35	62506,9
Obiective ale APL	20	512,1	17	1091,5	11	7154,1	20	268,3	21	980,2	89	10006,2
Cooperative, întreprinderi mici	76	6339,7	69	13805,4	89	9342,2	83	17871,3	63	8738,1	380	56096,7
Asociații locuințe private	10	526,0	9	86,0	14	408,0	11	423,8	12	1346,0	56	2789,8
Obiective ale proprietății private	1472	57264,2	1588	56115,1	1444	54824,0	1564	61228,6	1533	94131,0	7601	323562,9
Proprietate străină	-	-	4	420,0	6	116,0	-	-	15	488,0	25	1024

Alte sectoare, structuri, instituții	21	6250,7	38	3 643,8	21	1 100,9	30	1566,6	3	289,5	113	12272,5
TOTAL	1632	71435,4	1758	137526,6	1608	74012,9	1745	83236,6	1666	106115,2	8415	472326,7

Tabelul 7. Numărul de incendii care s-au produs în Republica Moldova în perioada 2019 – 2023 și paguba materială cauzată de acestea

Obiectivele cu riscuri de incendii cu eventuale consecințe grave sunt următoarele:

- terminalul petrolier internațional Giurgiulești, care include debarcaderul pentru tancurile cu petrol, opt rezervoare pentru păstrarea produselor petroliere cu capacitatea totală de 52 mii tone, un sistem complex de refulare a produselor petroliere din navele maritime în rezervoare și în continuare în autocisterne;
- stațiile de depozitare sau alimentare cu produse petroliere, în special cele amplasate în raza localității;
- stațiile de colectare a gazului;
- stațiile termoelectrice;
- întreprinderi de prelucrare a lemnului și de fabricare a mobilei (pericol de incendiu a prafului de lemn și a vaporilor de lac);
- combinate de panificație (pericol de incendiu a prafului de făină);
- punctele de recepționare a cerealelor (pericol de incendiu a cerealelor depozitate).

2.2.4. Situațiile excepționale cu caracter biologic-social

În perioada 2010 – 2023, în Republica Moldova s-au înregistrate **96** situații excepționale cu caracter biologic-social, în urma cărora au decedat 20 persoane, inclusiv 6 copii, iar 1516 persoane au fost spitalizate. Paguba materială în urma situațiilor excepționale menționate, a constituit 35,4 mln lei.

La situații excepționale cu caracter biologic-social se atribuie:

Boli contagioase ale oamenilor: cazuri unice de îmbolnăvire cu boli exotice și contagioase deosebit de periculoase; cazuri de molipsire în grup de boli contagioase periculoase; izbucnire epidemică a bolilor contagioase periculoase.

Un loc distinct în această clasificare îl ocupă epidemiile și pandemiile. Epidemia este un eveniment de sănătate publică, care se caracterizează prin creșterea semnificativă a numărului de cazuri de o anumită boală într-o comunitate, regiune sau populație, într-o perioadă de timp relativ scurtă, care poate afecta un număr mare de persoane și se poate răspândi rapid, depășind frecvența normală a bolii în acea zonă. Pandemia este extinderea unei epidemii la nivel global, afectând un număr mare de oameni din mai multe țări și continente. Un exemplu recent este pandemia de COVID-19 în urma căreia în Republica Moldova s-au îmbolnăvit 516 mii 316 persoane din care 11 mii 481 persoane au decedat.

Cu referire la riscurile unor noi epidemii și pandemii este de menționat, că recent OMS a lansat un termen nou **”Boala X”**, pentru a denumi o potențială boală virală necunoscută care ar putea cauza o pandemie globală severă. Această denumire servește ca un avertisment pentru comunitatea globală de sănătate, sugerând că ar trebui să fim pregătiți pentru un nou agent patogen care ar putea apărea brusc și să aibă un impact devastator asupra sănătății publice. Noțiunea **”Boala X”** este concepută pentru a modela situații pe viitor și a elabora în baza acestora acțiuni de pregătire și răspuns, sporind prin aceasta reziliența și capacitățile țărilor.

Datele privind incidența prin bolile contagioase (cu excepția COVID-19) la adulți cu potențial de cauzare a erupțiilor și epidemiilor pentru perioada 2015 – 2023 este reflectată în Tabelul 8.

Maladia	Anul / numărul de cazuri									
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Infecții cu salmonele	1273	988	911	818	1057	230	259	414	485	
Dizenteria bacteriana	111	81	421	509	32	0	0	0	6	
Enterite, colite, provocate de agenți determinati	4231	3938	4363	3607	3554	711	1346	2229	2252	

Infecții intestinale acute provocate de agenți nedeterminați	7497	6533	7436	7997	9261	2235	3456	6878	6186
Tusea convulsiva	43	280	347	184	156	59	0	6	177
Scarlatina	464	441	595	1954	1842	597	172	878	1541
Varicela	7987	10891	0	7607	7924	4300	4361	8820	6512
Rujeola	0	0	0	303	90	17	0	0	0
Hepatita virală A	278	746	587	640	77	0	12	0	0
Oreionul	66	105	72	118	105	24	38	63	67
Infecția enterovirală	448	1460	910	1133	1194	158	1873	816	914
Infecții acute ale căilor respiratorii	286960	281243	295536	328143	333131	233834	221791	297816	321263
Gripa	1961	1642	509	1017	2375	3168	140	1010	2028

Tabelul 8. Incidența prin bolile contagioase (cu excepția COVID-19) la adulți cu potențial de cauzare a erupțiilor și epidemiilor pentru perioada 2015 - 2023

Intoxicarea oamenilor: intoxicarea oamenilor în urma consumului produselor alimentare; intoxicarea oamenilor în urma consumului apei; intoxicarea oamenilor cu substanțe toxice și alte substanțe (în afară de cazuri accidentale); intoxicarea oamenilor cu substanțe toxice și alte substanțe (cazuri în grup); intoxicarea oamenilor cu substanțe toxice și alte substanțe (cazuri în masă). Datele privind numărul de intoxicații pentru perioada 2015 – 2023 sunt reflectate în Tabelul 9.

Maladia	Anul / numărul de cazuri								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Intoxicații și toxiinfecții alimentare, provocate de agenți determinați	372	364	373	337	283	77	119	150	243
Intoxicații și toxiinfecții alimentare, provocate de agenți nedeterminați	2128	2148	1812	2382	3074	533	556	1383	1507

Tabelul 9. Incidența prin intoxicarea oamenilor la adulți pentru perioada 2015 - 2023

Boli contagioase ale animalelor agricole: cazuri unice de îmbolnăvire cu boli exotice și contagioase deosebit de periculoase; enzootii; epizootii; panzootii; boli contagioase ale animalelor agricole cu etiologie nedepistată; boli contagioase ale animalelor acvatice și hidrobionților.

Intoxicarea în masă a animalelor agricole.

Pierirea în masă a animalelor agricole.

Pierirea în masă a animalelor sălbatice.

Atacarea plantelor agricole de boli și dăunători: panfitotie; epifitotie progresată; îmbolnăvirea plantelor agricole cu etiologie nedepistată; răspândirea în masă a dăunătorilor de plante.

Concluzii

În perioada 2010-2023 pe teritoriul Republicii Moldova s-au produs 4074 situații excepționale sau în mediu 291 situații excepționale pe an. Numărul situațiilor excepționale a evoluat neuniform, având totodată o ușoară tendință de descreștere. Ponderea cea mai mare în perioada vizată a revenit situațiilor excepționale tehnogene - 2732 cazuri sau 67,0%, pe locul doi s-au clasat situațiile excepționale naturale - 1246 cazuri sau 30,6%, iar pe locul trei s-au clasat situațiile excepționale biologic – sociale - 96 cazuri sau 2,4%. (Figura 8)

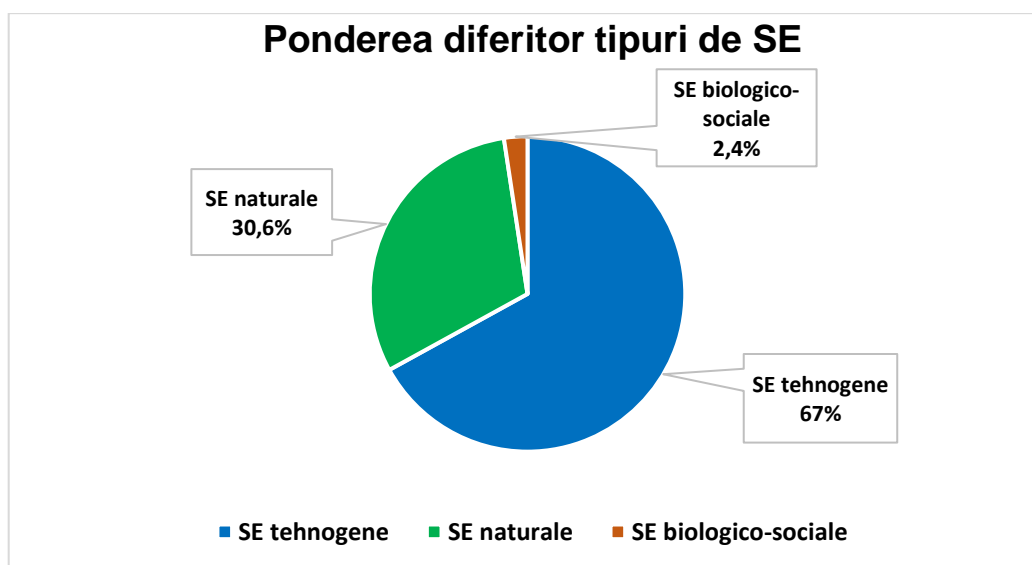

Figura 8. Ponderea diferitor tipuri de situații excepționale, care s-au produs în Republica Moldova în perioada 2010-2023

În aceeași perioadă s-au produs 24884 incendii, constituind în medie 1777 incendii anual. Numărul incendiilor la fel a avut o ușoară tendință de descreștere.

Urmare impactului situațiilor excepționale care s-au produs în perioadă 2010-2023 au decedat 152 persoane, inclusiv 26 copii. În urma incendiilor au decedat 1662 persoane, inclusiv 63 copii. (Figura 3). Numărul total de persoane care au decedat în urma situațiilor excepționale și incendiilor a constituit 1814 persoane, inclusiv 89 copii, sau în mediu 130 persoane anual. Totuși este de remarcat că numărul de persoane decedate este în scădere.

Urmare impactului situațiilor excepționale care s-au produs în perioadă 2010-2023 au fost afectați și au necesitat îngrijiri medicale 1726 persoane, inclusiv 448 copii, iar în urma incendiilor au fost afectate și au necesitat îngrijiri medicale 7947 persoane. (Figura 4) Numărul total de persoane, care au fost afectate și au necesitat îngrijiri medicale în urma situațiilor excepționale și a incendiilor a fost de 9673 persoane sau 690 persoane anual.

Paguba materială în urma situațiilor excepționale înregistrate în perioada 2010-2023 a constituit 18,7 mlrd lei. Paguba materială în urma incendiilor a constituit 979,7 mln lei. Suma totală a pagubei materiale cauzate de situații excepționale și incendii a constituit 19,6 mlrd lei. Ponderea majoră a pagubei materiale înregistrată în perioada de referință se datorează secetelor din anii 2012, 2020 și 2022, care în sumă au cauzat un prejudiciu de 12,3 mlrd lei sau 62,5% din suma totală a prejudiciului cauzat în perioada vizată de restul situațiilor excepționale.

Consecințele situațiilor excepționale nu sunt proporționale numărului și frecvenței acestora. În unele cazuri, impactul câtorva sau chiar a unei singure situații excepționale, care s-au produs pe parcursul unui an, poate depăși impactul restului situațiilor excepționale luate la un loc, care s-au produs în aceeași perioadă.

Majoritatea situațiilor excepționale cu caracter natural, care s-au produs în perioada 2010-2023, au fost cauzate de fenomenele climatice extreme și anume: secete, valuri de căldură, ploi torențiale cu grindină și vânt puternic, ninsori și viscol puternic, grindina mare, polei, înghețuri, furtuni puternice cu descărcări electrice, etc.

Cele mai multe situații excepționale cu caracter tehnogen care s-au produs în perioada 2010-2023 au fost cauzate de accidente (catastrofe) pe traseele auto. La fel un număr mare de situații excepționale tehnogene

au fost cauzate de avarii la sisteme termice în sezonul rece al anului și avarii la sistemele de alimentare cu apă potabilă a populației.

Cu toate că incendiile se atribuie la situațiile excepționale tehnogene, acestea au o abordare separată urmare numărului cu mult mai mare al acestora în comparație restul situațiilor excepționale tehnogene (în mediu anual au avut loc 1777 incendii comparativ cu restul 291 situații excepționale tehnogene).

Un loc deosebit în grupul situațiilor excepționale biogico-sociale îl ocupă epidemiile și pandemiile. Acestea se produc cu o periodicitate de 5-8 ani, însă numărul persoanelor afectate este incomparabil mai mare ca în urma altor situații excepționale. Astfel în perioada pandemiei de COVID-19 (martie 2020 - aprilie 2022) s-au îmbolnăvit de COVID-19 516316 persoane din care 11481 persoane au decedat.

2.2.5. Evaluarea riscurilor situațiilor excepționale

Evaluarea riscurilor situațiilor excepționale a fost efectuată cu utilizarea Matricei de evaluare a riscului (Tabelul 10), care reprezintă un instrument universal de evaluare a riscurilor. Matricea este formată din două axe: probabilitatea apariției riscului, care poate fi evaluată pe o scară de la aproape nulă până la foarte înaltă, și impactul riscului, care poate fi evaluat pe o scară de la impact minimal până la impact sever. Valoarea riscului se determină la intersecția între nivelurile atribuite probabilității și impactului. Pentru o vizibilitate și relevanță mai mare fiecărui nivel de risc i se atribuie un cod color și anume: risc redus – cod color Verde, risc moderat – cod color Galben, risc înalt – color Portocali și risc foarte înalt – cod color Roșu.

PROBABILITATE	Probabilitate foarte înaltă	Risc redus	Risc moderat	Risc înalt	Risc foarte înalt	Risc foarte înalt
	Probabilitate înaltă	Risc redus	Risc moderat	Risc înalt	Risc foarte înalt	Risc foarte înalt
	Probabilitate moderată	Risc redus	Risc moderat	Risc înalt	Risc înalt	Risc foarte înalt
	Probabilitate joasă	Risc redus	Risc redus	Risc moderat	Risc înalt	Risc înalt
	Probabilitate aproape nulă	Risc redus	Risc redus	Risc moderat	Risc înalt	Risc înalt
		Minimal	Minor	Moderat	Major	Sever
IMPACT						

Tabelul 10. Matricea evaluării riscurilor

Evaluarea riscurilor cauzate de pericole naturale

PROBABILITATE	Probabilitate foarte înaltă					
	Probabilitate înaltă			3, 4, 6	2	
	Probabilitate moderată			5, 8	1, 7	
	Probabilitate joasă			9, 10	11, 12	
	Probabilitate aproape nulă					
		Minimal	Minor	Moderat	Major	Sever
IMPACT						

Legenda

Nr	Pericolul	Nr.	Pericolul
1	Secetă	7	Grindină mare
2	Inundații	8	Ninsori abundente, viscol
3	Ploi torențiale însoțite cu grindină și vânt puternic	9	Înghețuri, ger puternic
4	Temperaturi ridicate, valuri de căldură, arșiță	10	Depuneri de gheață (chiciură, polei)
5	Insuficiența acută de apă potabilă în urma secării surselor de apă sau poluării acestora.	11	Cutremure de pământ
6	Vânturi puternice, uragane, furtuni cu descărcări electrice	12	Alunecări de teren, surpări, eroziunea solurilor.

Nivelurile de risc cauzate de pericolele naturale:

Risc redus	-
Risc moderat	Înghețuri, ger puternic; Depuneri de gheață (chiciură, polei).
Risc înalt	Secetă; Ploi torențiale însoțite cu grindină și vânt puternic; Temperaturi ridicate, valuri de căldură, arșiță; Insuficiența acută de apă potabilă în urma secării surselor de apă sau poluării acestora; Vânturi puternice, uragane, furtuni cu descărcări electrice; Grindină mare; Ninsori abundente, viscol; Cutremure de pământ; Alunecări de teren, surpări, eroziunea solurilor.
Risc foarte înalt	Inundații.

Evaluarea riscurilor cauzate de pericole tehnogene

PROBABILITATE	Probabilitate foarte înaltă					
	Probabilitate înaltă					
	Probabilitate moderată		31	13		
	Probabilitate joasă		22, 23, 33	34		
	Probabilitate aproape nulă	21, 24, 25,	15, 16, 17, 18, 19, 20, 26, 27, 28, 29, 32	14, 30		
	Minimal	Minor	Moderat	Major	Sever	
IMPACT						

Legenda

Nr	Pericolul	Nr.	Pericolul
13	Accidente (catastrofe) de transport terestru.	24	Prăbușirea clădirilor și construcțiilor de menire social-culturală.
14	Accidente (catastrofe) de transport feroviar.	25	Avarii la construcții subterane.
15	Accidente (catastrofe) de transport fluvial.	26	Avarii la centrale hidroelectrice.
16	Accidente (catastrofe) de transport aerian.	27	Avarii la centrale termoelectrice.

17	Avarii cu degajarea substanțelor chimic periculoase.	28	Avarii la rețele electrice.
18	Depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor periculoase în sol.	29	Avarii la sisteme de canalizare cu degajarea masivă a substanțelor poluante.
19	Depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor periculoase în atmosferă.	30	Avarii la sisteme termice în sezonul rece al anului.
20	Depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor periculoase în apele de suprafață.	31	Avarii la sisteme de alimentare cu apă potabilă a populației.
21	Avarii cu degajarea substanțelor radioactive	32	Avarii la rețelele de distribuție a gazelor naturale.
22	Prăbușirea clădirilor și construcțiilor cu destinație industrială.	33	Avarii la instalații industriale de epurare.
23	Prăbușirea clădirilor și construcțiilor locale	34	Ruperea barajelor (digurilor, ecluzelor, batardourilor etc.) cu formarea valurilor de erupție.

Nivelurile de risc cauzate de pericolele tehnogene:

Risc redus	Accidente (catastrofe) de transport fluvial; Accidente (catastrofe) de transport aerian; Avarii cu degajarea substanțelor chimic periculoase; Depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor periculoase în sol; Depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor periculoase în atmosferă; Depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor periculoase în apele de suprafață; Avarii cu degajarea substanțelor radioactive; Prăbușirea clădirilor și construcțiilor cu destinație industrială; Prăbușirea clădirilor și construcțiilor locale; Prăbușirea clădirilor și construcțiilor de menire social-culturală; Avarii la construcții subterane; Avarii la centrale hidroelectrice; Avarii la centrale termoelectrice; Avarii la rețele electrice; Avarii la sisteme de canalizare cu degajarea masivă a substanțelor poluante; Avarii la rețelele de distribuție a gazelor naturale; Avarii la instalații industriale de epurare.
Risc moderat	Accidente (catastrofe) de transport feroviar; Avarii la sisteme termice în sezonul rece al anului; Avarii la sisteme de alimentare cu apă potabilă a populației; Ruperea barajelor (digurilor, ecluzelor, batardourilor etc.) cu formarea valurilor de erupție.
Risc înalt	Accidente (catastrofe) de transport terestru.
Risc foarte înalt	-

Evaluarea riscurilor incendiilor

PROBABILITATE	Probabilitate foarte înaltă					
	Probabilitate înaltă			48		
	Probabilitate moderată		36	35, 38, 46, 47		
	Probabilitate joasă		42,43			
	Probabilitate aproape nulă	39,41	37, 40, 44, 45			
		Minimal	Minor	Moderat	Major	Sever
IMPACT						

Legenda

Nr	Pericolul	Nr.	Pericolul
35	Incendii sau explozii la obiectele industriale.	42	Incendii sau explozii în spații deschise, pe străzi, în locurile de aglomerare în masă a persoanelor (stațiile de transport, piețe, stadioane, parcuri etc.).
36	Incendii sau explozii la mijloace de transport.	43	Incendii sau explozii la obiective agricole.
37	Incendii sau explozii în locurile excavatiilor subterane.	44	Incendii sau explozii ale gazoductelor magistrale.
38	Incendii sau explozii în edificii și construcții de locuit.	45	Incendii sau explozii la sisteme electroenergetice.
39	Incendii sau explozii în edificii de menire social-culturală.	46	Incendii sau explozii la obiecte unde sunt păstrate substanțe inflamabile și explozibile și la transportarea acestora.
40	Incendii sau explozii la obiective chimic periculoase.	47	Incendii de pădure;
41	Incendii sau explozii la obiective radioactiv periculoase.	48	Incendii în masivele de stepă și cerealiere

Nivelurile de risc cauzate de incendii:

Risc redus	Incendii sau explozii în locurile excavatiilor subterane; Incendii în edificii de menire social-culturală; Incendii sau explozii la obiective chimic periculoase, Incendii sau explozii la obiective radioactiv periculoase; Incendii sau explozii în spații deschise, pe străzi, în locurile de aglomerare în masă a persoanelor (stațiile de transport, piețe, stadioane, parcuri etc.); Incendii la obiective agricole; Incendii sau explozii ale gazoductelor magistrale; Incendii sau explozii la sisteme electroenergetice.
Risc moderat	Incendii sau explozii la mijloace de transport.
Risc înalt	Incendii sau explozii la obiectele industriale; Incendii sau explozii în edificii și construcții de locuit; Incendii sau explozii la obiecte unde sunt păstrate substanțe inflamabile și explozibile și la transportarea acestora; Incendii de pădure; Incendii în masivele de stepă și cerealiere.
Risc foarte înalt	-

Evaluarea riscurilor cauzate de pericole biologic-sociale

PROBABILITATE	Probabilitate foarte înaltă					
	Probabilitate înaltă					
	Probabilitate moderată				51,52,53,54	
	Probabilitate joasă			55,58,		
	Probabilitate aproape nulă		49, 50	57,59,61,62, 63,64	56,60	
		Minimal	Minor	Moderat	Major	Sever
IMPACT						

Legenda

Nr	Pericolul	Nr.	Pericolul
----	-----------	-----	-----------

49	Cazuri unice de îmbolnăvire a oameni-lor cu boli contagioase deosebit de periculoase.	57	Boli contagioase ale animalelor agricole.
50	Cazuri de molipsire în grup a oamenilor de boli contagioase periculoase.	58	Epizootii.
51	Epidemie.	59	Panzootii.
52	Pandemie.	60	Intoxicarea în masă a animalelor agricole.
53	Intoxicarea oamenilor în urma consumului produselor alimentare.	61	Pierirea în masă a animalelor sălbatice.
54	Intoxicarea oamenilor în urma consumului apei.	62	Epifitotie.
55	Intoxicarea oamenilor cu substanțe toxice (cazuri în grup).	63	Panfitotie.
56	Intoxicarea oamenilor cu substanțe toxice (cazuri în masă).	64	Răspândirea în masă a dăunătorilor de plante.

Nivelurile de risc cauzate de pericole biologic-sociale:

Risc redus	Cazuri unice de îmbolnăvire a oamenilor cu boli contagioase deosebit de periculoase; Cazuri de molipsire în grup a oamenilor de boli contagioase periculoase.
Risc moderat	Intoxicarea oamenilor cu substanțe toxice (cazuri în grup); Boli contagioase ale animalelor agricole; Epizootii; Panzootii; Pierirea în masă a animalelor sălbatice; Epifitotie; Panfitotie; Răspândirea în masă a dăunătorilor de plante.
Risc înalt	Epidemie; Pandemie; Intoxicarea oamenilor în urma consumului produselor alimentare; Intoxicarea oamenilor în urma consumului apei; Intoxicarea oamenilor cu substanțe toxice (cazuri în masă); Intoxicarea în masă a animalelor agricole;
Risc foarte înalt	-

Nivelurile de riscuri cauzate de toate tipurile de situații excepționale

Risc redus	Situații excepționale naturale -
	Situații excepționale tehnogene Accidente (catastrofe) de transport fluvial; Accidente (catastrofe) de transport aerian; Avarii cu degajarea substanțelor chimic periculoase; Depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor periculoase în sol; Depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor periculoase în atmosferă; Depășirea concentrației maxime admisibile a substanțelor periculoase în apele de suprafață; Avarii cu degajarea substanțelor radioactive; Prăbușirea clădirilor și construcțiilor cu destinație industrială; Prăbușirea clădirilor și construcțiilor locative; Prăbușirea clădirilor și construcțiilor de menire social-culturală; Avarii la construcții subterane; Avarii la centrale hidroelectrice; Avarii la centrale termoelectrice; Avarii la rețele electrice; Avarii la sisteme de canalizare cu degajarea masivă a substanțelor poluante; Avarii la rețelele de distribuție a gazelor naturale; Avarii la instalații industriale de epurare.
	Incendii Incendii sau explozii în locurile excavațiilor subterane; Incendii în edificii de menire social-culturală; Incendii sau explozii la obiective chimic periculoase, Incendii sau explozii la obiective radioactiv periculoase; Incendii sau explozii în spații deschise, pe străzi, în locurile de aglomerare în masă a persoanelor (stațiile transportului, piețe,

	<p>stadioane, parcuri etc.); Incendii la obiective agricole; Incendii sau explozii ale gazoductelor magistrale; Incendii sau explozii la sisteme electroenergetice.</p> <p>Situații excepționale bilogico-sociale</p> <p>Cazuri unice de îmbolnăvire a oamenilor cu boli contagioase deosebit de periculoase; Cazuri de molipsire în grup a oamenilor de boli contagioase periculoase.</p>
Risc moderat	<p>Situații excepționale naturale</p> <p>Îngheturi, ger puternic; Depuneri de gheață (chiciură, polei).</p> <p>Situații excepționale tehnogene</p> <p>Accidente (catastrofe) de transport feroviar; Avarii la sisteme termice în sezonul rece al anului; Avarii la sisteme de alimentare cu apă potabilă a populației; Ruperea barajelor (digurilor, ecluzelor, batardourilor etc.) cu formarea valurilor de erupție.</p> <p>Incendii</p> <p>Incendii sau explozii la mijloace de transport.</p> <p>Situații excepționale bilogico-sociale</p> <p>Intoxicarea oamenilor cu substanțe toxice (cazuri în grup); Boli contagioase ale animalelor agricole; Epizootii; Panzootii; Pierirea în masă a animalelor sălbatice; Epifitotie; Panfitotie; Răspândirea în masă a dăunătorilor de plante.</p>
Risc înalt	<p>Situații excepționale naturale</p> <p>Secetă; Ploi torențiale însoțite cu grindină și vânt puternic; Temperaturi ridicate, valuri de căldură, arșiță; Insuficiența acută de apă potabilă în urma secării surselor de apă sau poluării acestora; Vânturi puternice, uragane, furtuni cu descărcări electrice; Grindină mare; Ninsori abundente, viscol; Cutremure de pământ; Alunecări de teren, surpări, eroziunea solurilor.</p> <p>Situații excepționale tehnogene</p> <p>Accidente (catastrofe) de transport terestru.</p> <p>Incendii</p> <p>Incendii sau explozii la obiectele industrial; Incendii sau explozii în edificii și construcții de locuit; Incendii sau explozii la obiecte unde sunt păstrate substanțe inflamabile și explozibile și la transportarea acestora; Incendii de pădure; Incendii în masivele de stepă și cerealiere.</p> <p>Situații excepționale bilogico-sociale</p> <p>Epidemie; Pandemie; Intoxicarea oamenilor în urma consumului produselor alimentare; Intoxicarea oamenilor în urma consumului apei; Intoxicarea oamenilor cu substanțe toxice (cazuri în masă); Intoxicarea în masă a animalelor agricole.</p>
Risc foarte înalt	<p>Situații excepționale naturale</p> <p>Inundații</p> <p>Situații excepționale tehnogene</p> <p>-</p> <p>Incendii</p> <p>-</p> <p>Situații excepționale bilogico-sociale</p> <p>-</p>

2.3 CADRUL NORMATIV ȘI INSTITUȚIONAL DE GESTIONARE A SITUAȚIILOR EXCEPȚIONALE

2.3.1. Cadrul normativ

Cadrul normativ național aferent gestionării situațiilor excepționale este destul de complex și constă dintr-un set de legi, hotărâri de Guvern și acte normative departamentale.

Cele mai importante legi și Hotărâri de Guvern sunt următoarele:

Legea nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă

Reprezintă una din legile de bază în domeniul vizat, care stabilește principiile fundamentale de organizare a protecției civile în republică, sarcinile ei, cadrul juridic al activității în acest domeniu a

autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor (denumite în continuare unități economice), indiferent de tipul de proprietate și forma organizațional- juridică, precum și a cetățenilor.

Legea nr. 267/1994 privind apărarea împotriva incendiilor

Stabilește bazele juridice, economice și sociale ale asigurării împotriva incendiilor și protecției contra incendiilor în republică și reglementează relațiile în domeniul luptei împotriva incendiilor.

Legea nr. 1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public

Stabilește temeiurile, modul și condițiile în care autoritățile administrației publice împuternicite prin lege obligă instituțiile publice, agenții economici, precum și cetățenii la cedarea temporară a unor bunuri materiale sau îndeplinirea unor lucrări sau desfășurarea unor activități în interes public și de apărare a țării.

Legea nr. 1491/2002 cu privire la ajutoarele umanitare acordate Republicii Moldova

Reglementează raporturile juridice privind introducerea, recepționarea, păstrarea, distribuirea și evidența ajutoarelor umanitare acordate Republicii Moldova din străinătate.

Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război

Stabilește temeiurile, modul și condițiile declarării stării de urgență, de asediu sau de război, competența autorităților care o declară, măsurile ce se aplică în perioada stării de urgență, de asediu sau de război, precum și drepturile, obligațiile și răspunderea persoanelor juridice și fizice în această perioadă.

Legea nr. 93/2007 Inspectoratului General pentru Situații de Urgență

Stabilește cadrul juridic, structura și organizarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, precum și competența, drepturile și obligațiile acestuia.

Legea nr.241/2008 privind donarea de sânge și transfuzia sanguină

Reglementează promovarea și organizarea activității de donare de sânge și componente sanguine, precum și normele de asigurare a calității și securității donării de sânge, prelucrării și utilizării sângelui și componentelor sanguine în scopul menținerii unui înalt nivel de protecție a sănătății populației.

Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice

Reglementează organizarea supravegherii de stat a sănătății publice, stabilind cerințe generale de sănătate publică, drepturile și obligațiile persoanelor fizice și juridice și modul de organizare a sistemului de supraveghere de stat a sănătății publice, inclusiv managementul urgențelor de sănătate publică. Capitolul IV al prezentei legi este completament consacrat managementului urgențelor de sănătate publică.

Legea nr.132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice

Are drept obiect desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice în scopuri exclusiv pașnice, cu respectarea obligațiilor ce decurg din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Legea nr. 174/2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112

Reglementează organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112 care este predestinat pentru preluarea, procesarea și transmiterea solicitărilor de asistență urgentă către serviciile specializate de urgență (poliția, pompierii, ambulanța), în scopul garantării unui nivel sporit de siguranță și protecție a persoanei și a bunurilor, prin utilizarea eficientă a capacităților infrastructurii de comunicații electronice moderne.

Legea nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale

Determină cadrul juridic general în domeniul finanțelor publice, stabilește principiile și regulile bugetar-fiscale, determină componentele bugetului public național și reglementează relațiile inter bugetare, reglementează calendarul bugetar și procedurile generale privind procesul bugetar, delimitează competențele și responsabilitățile în domeniul finanțelor publice. Stabilește crearea și menținerea fondului de rezervă și fondului de intervenție ale Guvernului, precum și a fondul de rezervă al autorităților administrației publice locale.

Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice

Stabilește cadrul juridic general privind achizițiile publice de bunuri, executare de lucrări sau prestare de servicii, reglementează relațiile între participanții la procedurile de achiziții publice, stabilește procedurile de achiziții publice, precum și atribuirea contractelor de achiziții publice.

Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice

Reglementează obligațiile persoanelor fizice și juridice, care produc sau plasează pe piață substanțe sau amestecuri chimice. Scopul prezentei legi este de a proteja viața și sănătatea umană, mediul și proprietatea de efectele nocive ale substanțelor și amestecurilor chimice.

Legea nr. 306/2018 privind siguranța alimentelor

Stabilește acțiunile de asigurare unui nivel înalt de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorului în legătură cu siguranța alimentelor, ținând cont de diversitatea aprovizionării cu produse alimentare. Reglementează activitatea Sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național.

Legea nr. 104/2020 privind rezervele materiale de stat și de mobilizare

Stabilește bazele juridice, economice și organizatorice ale creării, acumulării, păstrării, folosirii și administrării rezervelor materiale de stat și de mobilizare.

Legea nr. 368/2023 cu privire la activitatea meteorologică și hidrologică

Reglementează activitatea meteorologică și hidrologică, necesară pentru dezvoltarea social-economică durabilă a țării, precum și pentru prevenirea și minimizarea impactului fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase asupra vieții umane, proprietății și securității statului.

Legea nr. 74/2024 privind acțiunile climatice

Stabilește cadrul normativ în domeniul acțiunilor climatice orientate spre realizarea obiectivului până în anul 2050, în vederea îndeplinirii obiectivelor globale în materie de adaptare la schimbările climatice, inclusiv pregătirea și răspunsul la dezastre cauzate impactul factorilor climatici.

Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică

Prezenta lege stabilește cadrul juridic pentru organizarea, reglementarea și asigurarea funcționării eficiente și sigure a sectoarelor energeticii.

Hotărârea Guvernului nr. 249/1996 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la formațiunile nemilitarizate ale protecției civile

Expune principiile de bază ale constituirii formațiunilor nemilitarizate ale protecției civile, clasificarea și destinația lor, completarea cu personal, instruirea cadrelor, controlul stării de pregătire.

Hotărârea Guvernului nr. 952/1999 cu privire la protecția localităților din Republica Moldova împotriva proceselor geologice periculoase

Aprobă Măsurile de protecție a localităților din Republica Moldova împotriva proceselor geologice periculoase, inundațiilor și altor calamități naturale.

Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova

Determină sarcinile principale, modul de organizare și funcționare al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova. Pune în sarcină conducătorilor organelor administrației publice centrale și locale, ai întreprinderilor, organizațiilor și instituțiilor și altor unități economice cu orice formă organizațional-juridică și tip de proprietate, crearea comisiilor pentru situații excepționale și aprobarea regulamentelor de funcționare ale acestora.

Hotărârea Guvernului nr. 282/2005 pentru aprobarea Regulamentului privind instruirea în domeniul protecției civile

Stabilește categoriile de populație antrenate în mod obligatoriu în procesul de instruire în domeniul protecției civile, precum și sarcinile și formele de bază ale instruirii populației pentru acțiuni în caz de situații excepționale.

Hotărârea Guvernului nr. 961/2006 cu privire la aprobarea Regulamentului Rețelei Naționale de Observare și Control de Laborator asupra contaminării poluării mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici

Stabilește obiectivele controlului radioactiv, chimic și biologic al mediului înconjurător, modul de organizare și componența rețelei naționale de observare și control de laborator, precum și sarcinile acesteia în regim obișnuit (activitate cotidiană), în regim sporit de pregătire și în situații excepționale.

Hotărârea Guvernului nr. 820/2009 cu privire la Comisia națională extraordinară de sănătate publică

Determină sarcinile principale, modul de organizare și funcționare ale Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică și componența nominală a acesteia. Recomandă autorităților administrației

publice locale să aprobe componența nominală și regulamentele comisiilor teritoriale extraordinare de sănătate publică și să asigure funcționarea acestora.

Hotărârea Guvernului nr. 1076/2010 cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale

Stabilește o metodologie unică privind evaluarea situațiilor excepționale, delimitarea hotarelor zonelor situațiilor excepționale, informarea din timp a populației, reacționarea adecvată la acestea, precum și stabilirea modului de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și a teritoriului în caz de situații excepționale.

Hotărârea Guvernului nr. 433/2012 pentru aprobarea Regulamentului privind digurile de protecție contra inundațiilor.

Stabilește modul de gestionare a digurilor amplasate în Republica Moldova, pe un traseu determinat de condițiile geologice și hidrologice concrete și specifice. Prevederile regulamentului sunt obligatorii pentru aplicare de către toate persoanele fizice și juridice implicate în proiectarea, construcția și exploatarea digurilor de protecție contra inundațiilor.

Hotărârea Guvernului nr. 779/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la planificarea gestionării secetei

Regulamentul reglementează aspectele referitoare la monitorizarea și prognozarea fenomenelor hidrometeorologice care au ca efect producerea secetei, starea de secetă și consecințele secetei.

Hotărârea Guvernului nr. 908/2014 privind reglementarea organizării forțelor și mijloacelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale din subordinea Ministerului Afacerilor Interne

Stabilește destinația, sarcinile, atribuțiile, competențele, dotarea și modul de acțiune a forțelor și mijloacelor Protecției Civile antrenate în măsurile de pregătire, răspuns și lichidare a consecințelor situațiilor excepționale.

Hotărârea Guvernului nr. 862/2015 pentru aprobarea Regulamentului privind gestionarea fondurilor de urgență ale Guvernului

Determină destinațiile de utilizare, modul de alocare, evidență și control al mijloacelor fondului de rezervă și fondului de intervenție ale Guvernului.

Hotărârea Guvernului nr. 973/2016 cu privire la comisiile antiepidemice excepționale

Stabilește sarcinile și obligațiile principale, modul de organizare și funcționare a Comisiei antiepidemice excepționale republicane și a comisiilor antiepidemice teritoriale.

Hotărârea Guvernului nr. 1461/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind interacțiunea autorităților și structurilor abilitate în situații de anunțare a codurilor cromatice pe timp de iarnă

Stabilește modul de cooperare interinstituțională în situații în care au fost anunțate coduri cromatice de pericol pe timp de iarnă.

Hotărârea Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe

Stabilește principiile și procedurile care definesc cadrul instituțional, mecanismul de coordonare și management al asistenței externe acordate Republicii Moldova.

Hotărârea Guvernului nr. 803/2018 cu privire la Centrul de dirijare în situații excepționale al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și structurile de asigurare a activității altor comisii pentru situații excepționale

Stabilește modul de organizare și funcționare a Centrului de dirijare în situații excepționale al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, precum și a structurilor de asigurare a activității altor comisii pentru situații excepționale.

Hotărârea Guvernului nr. 562/2020 cu privire la aprobarea Planurilor de gestionare a riscului de inundații

Aprobă măsurile principale de protecție a localităților din Republica Moldova împotriva inundațiilor.

Hotărârea Guvernului nr. 847/2022 pentru aprobarea Regulilor generale de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova

Stabilește cerințele obligatorii de apărare împotriva incendiilor și au ca scop prevenirea și reducerea riscurilor de producere a incendiilor, asigurarea condițiilor pentru limitarea propagării prin măsuri tehnice și organizatorice, protecția utilizatorilor, a forțelor care acționează la intervenție, a bunurilor și a mediului împotriva efectelor incendiilor.

Hotărârea Guvernului nr. 222/2023 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni privind punerea în aplicare a Regulamentului Sanitar Internațional (2005) în Republica Moldova pentru anii 2023-2027

Aprobă planul de măsuri elaborat în scopul îndeplinirii angajamentelor Republicii Moldova privind prevenirea răspândirii la nivel național și internaționala riscurilor pentru sănătatea publică și comerțul internațional, determinate de agenți biologici, chimici și radiologici, în corespundere cu prevederile.

Hotărârea Guvernului nr. 391/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică

Stabilește misiunea, domeniile de activitate, funcțiile, atribuțiile și drepturile Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică, precum și modul de organizare a activității acestuia în următoarele domenii de activitate: securitate industrială; construcții și urbanism; supravegherea pieței privind produsele nealimentare din domeniile atribuite; supravegherea de stat a măsurilor contra incendiilor; supravegherea de stat în domeniul protecției civile; geodezie, cartografie și geo-informatică, protecția consumatorilor în sfera siguranței produselor nealimentare din domeniile atribuite.

Hotărârea Guvernului nr. 30/2024 cu privire la sistemul de alertă precoce și răspuns rapid, instituit în legătură cu amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate, la procedurile de notificare a alertelor și la procedurile de schimb de informații, consultare și coordonare a răspunsurilor la astfel de amenințări

Permite autorităților competente responsabile la nivel național să fie într-o comunicare permanentă, în vederea pregătirii și a oferirii răspunsului la alertă, a notificării acesteia în legătură cu amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate și a stabilirii procedurilor de schimb de informații, de consultare și de coordonare a răspunsurilor la astfel de amenințări și a măsurilor necesare pentru protejarea sănătății publice.

Hotărârea Guvernului nr. 149/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice și a planului de acțiuni pentru situațiile excepționale pe piața energiei electrice

Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața energiei electrice creează cadrul juridic necesar pentru asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică prin organizarea funcționării normale și continue a pieței energiei electrice și prin realizarea unor măsuri menite să asigure prevenirea limitării și/sau a întreruperii aprovizionării consumatorilor cu energie electrică ori restabilirea acesteia în termen cât mai restrâns în cazul apariției unor situații excepționale pe piața energiei electrice.

Hotărârea Guvernului nr. 207/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale și a planului de acțiuni pentru situațiile excepționale pe piața gazelor naturale

Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale creează cadrul juridic necesar pentru creșterea securității aprovizionării cu gaze naturale prin asigurarea funcționării corecte și continue a pieței gazelor naturale și prin stabilirea unor măsuri excepționale care urmează să fie aplicate în cazul în care cantitățile necesare de gaze naturale nu mai pot fi preluate de pe piața gazelor naturale și care urmează să fie întreprinse în interes public pentru a nu afecta competitivitatea gazelor naturale în raport cu alte tipuri de combustibili.

Hotărârea Guvernului nr. 102/2013 cu privire la Strategia energetică până în anul 2030

Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 oferă repere concrete pentru dezvoltarea sectorului energetic în Republica Moldova, cu scopul de a asigura baza necesară creșterii economice și a bunăstării sociale. Prin acest document, Guvernul Republicii Moldova prezintă viziunea și identifică oportunitățile strategice ale țării în contextul energetic aflat într-o rapidă schimbare din spațiul geopolitic ce include regiunea Europei Centrale, de Est și de Sud, Rusia și regiunea Caucazului. Strategia evidențiază problemele prioritare ale țării, care solicită soluții rapide și o redimensionare a obiectivelor în conformitate cu necesitatea realizării unui echilibru optim între: resursele interne (atât cele utilizate în prezent, cât și cele previzionate) și necesitățile de urgență ale țării, obiectivele Uniunii Europene și ale Comunității Energetice și

țintele naționale, obligațiile internaționale privind tratatele, acordurile și programele (inclusiv politica de vecinătate) la care Republica Moldova este membră. Sunt definite obiectivele strategice generale pentru perioada 2013-2030 și obiectivele strategice specifice pentru etapele 2013-2020 și 2021-2030, cu specificarea măsurilor de implementare a acestora.

Hotărârea Guvernului nr. 425/2024 cu privire la organizarea și funcționarea Comisiei naționale privind schimbările climatice

Regulamentul stabilește statutul juridic, modul de organizare și funcționare a Comisiei Naționale privind Schimbările Climatice. Comisia are ca obiective principale promovarea dialogului, a cooperării, a coordonării și a coerenței între sectoarele economiei în procesul de planificare, elaborare, coordonare, implementare și monitorizare a politicilor și a acțiunilor în domeniul schimbărilor climatice; stimularea integrării măsurilor privind schimbările climatice în documentele de politici privind dezvoltarea socioeconomică la nivel național și sectorial și facilitarea implementării acțiunilor climatice; participarea la coordonarea și la monitorizarea alocării resurselor financiare naționale și internaționale pentru implementarea acțiunilor climatice în diferite sectoare, inclusiv prin informarea despre necesitățile în domeniul schimbărilor climatice; asigurarea transparenței în realizarea documentelor de politici și a acțiunilor privind schimbările climatice.

Concluzie: Cadrul normativ național existent este destul de complex, voluminos și ierarhic structurat, dar, totodată, este preponderent axat pe componenta de răspuns la urgențe și dezastre. Mai rămâne în vigoare un număr mare de acte normative cu actualitatea depășită, în care până în prezent se resimte amprenta legislației din domeniul respectiv ale fostei URSS. Nu toate actele normative sunt aliniate în deplină măsură la documentele internaționale din domeniul reducerii riscului și managementului dezastrelor, trezesc întrebări rezonabile asupra mai multor definiții, terminologii, abordări, a actorilor implicați, precum și a resurselor și instrumentelor utilizate. La fel este necesară sporirea nivelului de concordanță și interoperabilitate între actele normative sectoriale. Dezvoltarea continuă a cadrului normativ este o necesitate și o oportunitate de a fortifica baza normativă a reducerii riscului dezastrelor în lumina principiilor și abordărilor moderne, fapt care ca scop final va spori reziliența țării în fața dezastrelor.

2.3.2. Cadrul instituțional

Cadrul instituțional reprezintă ansamblu de organe de dirijare și coordonare, forțe, mijloace și capacități, mecanisme și relații, integrate într-un sistem unic predestinat pentru realizarea la toate nivelurile (național, teritorial, departamental, local și instituțional), pe timp de pace și de război, a măsurilor de reducere a riscurilor și gestionare a urgențelor și dezastrelor.

Principalele componente ale Cadrului instituțional sunt următoarele: organele intersectoriale (comisii) predestinate pentru coordonarea și dirijarea cu acțiunile de reducere a riscurilor și gestionarea urgențelor și dezastrelor la nivel central și teritorial; organele centrale de specialitate ale administrației publice centrale cu autoritățile, serviciile și instituțiile cu atribuții în domeniul reducerii riscurilor și gestionării urgențelor și dezastrelor din subordonate acestora, administrațiile publice locale, serviciile publice decentralizate, sistemele de avertizare timpurie și formațiunile Protecției Civile.

2.3.2.1. Organele intersectoriale de coordonare și dirijare

Conducerea și coordonarea generală la nivel național a măsurilor și activităților de reducere a riscurilor și gestionare a urgențelor și dezastrelor este exercitată de Guvernul Republicii Moldova. Conducerea și coordonarea generală la nivel de unitate administrativ-teritorială de nivelul II este exercitată de primari și consiliile raionale (municipale). Conducerea și coordonarea la nivel de sector al economiei naționale este exercitată de către conducătorul organului central de specialitate a administrației publice centrale. Conducerea la nivel de localitate este efectuată de către primar și consiliul local. Iar conducerea la nivel de întreprindere, instituție – de către conducătorul acesteia. În scopul dirijării și coordonării cu măsurile de reducere a riscurilor și gestionării urgențelor și dezastrelor Guvernul are instituite mai multe organe intersectoriale fără personalitate juridică și anume: Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, Comisia națională extraordinară de sănătate publică, Comisia națională pentru schimbările climatice și Comisia antiiepizootică excepțională republicană.

Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova (CSE RM) este predestinată pentru exercitarea unor măsuri, menite să reducă riscul declanșării situațiilor excepționale, iar în cazul producerii acestora - pentru organizarea lichidării consecințelor lor și asigurarea protecției populației și teritoriului. Președinte al Comisiei este Prim-ministrul RM, iar vicepreședinți sunt viceprim-miniștrii, ministrul afacerilor interne și șeful IGSU. În componența CSE RM intră toți membrii Guvernului, precum și conducătorii structurilor și instituțiilor relevante stabiliți de către Guvern. În condiții de pericol, declanșare a situațiilor excepționale, activitatea CSE RM este asigurată de Centrul de dirijare în situații excepționale din cadrul IGSU al MAI. Deciziile și dispozițiile CSE RM sânt executorii pentru toate persoanele fizice și juridice. În toate unitățile teritorial administrative, în organele administrației publice centrale, în instituții și agenți economici se creează comisii pentru situații excepționale de nivelul respectiv. Activitatea CSE RM este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001 cu privire la Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

Comisia națională extraordinară de sănătate publică (CNESP) este predestinată pentru coordonarea activității autorităților administrației publice centrale și locale, persoanelor fizice și juridice în scopul prevenirii, diminuării, răspunsului și lichidării consecințelor urgențelor de sănătate publică. CNESP este unica autoritate abilitată cu dreptul de a declara/anula starea de urgență în sănătatea publică la nivel republican. Președinte al CNESP este Prim-ministrul RM, vicepreședinte este Ministrul Sănătății. 50% din componența CNESP sunt reprezentanți ai sectorului sănătății. Comisii extraordinare de sănătate publică se instituie în toate unitățile teritorial administrative de nivelul II. Activitatea CNESP este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr.820/2009 cu privire la Comisia națională extraordinară de sănătate publică.

Comisia națională privind schimbările climatice (CNSC) este un organ interinstituțional la nivel de Guvern, fără personalitate juridică, cu statut de coordonare a politicilor în domeniul schimbărilor climatice, a proiectelor de investiții capitale publice, în contextul atenuării și adaptării la schimbările climatice, și al managementului riscurilor de dezastre naturale. Activitatea CNSC este reglementată prin Hotărârea Guvernului nr.425/2024 cu privire la organizarea și funcționarea Comisiei naționale privind schimbările climatice.

Comisia antiepidemiologică excepțională republicană (CAER) este predestinată pentru coordonarea măsurilor de profilaxie a răspândirii și de combatere a bolilor infecțioase deosebit de periculoase ale animalelor și intoxicațiilor în masă a animalelor. Președintele Comisiei este Viceprim-ministru – Ministrul agriculturii și industriei alimentare, iar vicepreședinte este Directorul general ANSA. În toate unitățile administrativ-teritoriale de nivelul doi sunt instituite comisii antiepidemiologice excepționale teritoriale.

Prin urmare:

CSE RM și comisiile pentru situații excepționale teritoriale, departamentale, locale și de obiect coordonează acțiunile de pregătire, răspuns și lichidare a consecințelor situațiilor excepționale cu caracter natural, tehnogen și parțial celor cu caracter biologic-social.

CNESP și comisiile teritoriale (raionale și municipale) extraordinare de sănătate publică coordonează măsurile de prevenire și răspuns la urgențele de sănătate publică.

CNSC coordonează acțiunile ce țin de adaptarea și atenuarea efectelor schimbărilor climatice, inclusiv urgențele cauzate de factorii climatici

CAER și comisiile antiepidemiologice excepționale teritoriale (raionale și municipale) coordonarea măsurilor de profilaxie a răspândirii și de combatere a bolilor infecțioase deosebit de periculoase ale animalelor și intoxicațiilor în masă a animalelor.

Este de menționat că comisiile vizate, fiind predestinate pentru acoperirea diferitor tipuri de urgențe și dezastre, au multe atribuții comune și componente în mare măsură similare. Totodată atribuțiile și activitatea comisiilor pe mai multe aspecte se contrapun sau se dublează, fapt care cauzează confuzii și diminuează eficacitatea procesului de dirijare și coordonare. Mai mult, Regulamentul CSE RM, aprobat prin HG nr.1340/2001, indică că „la depistarea pericolului sau la declanșarea diferitelor situații excepționale alte comisii guvernamentale nu se creează”. Lacunele în concordanța activității comisiilor contravine principiului Cadrului de la Sendai „All hazard approach” sau abordarea unică a tuturor pericolelor.

2.3.2.2. Organele centrale de specialitate ale administrației publice centrale și autoritățile, serviciile și instituțiile subordonate acestora.

La nivel de sector al economiei naționale realizarea măsurilor de reducerea riscurilor și gestionarea dezastrelor este exercitată de către organele centrale de specialitate ale administrației publice centrale (**ministerele și alte autorități administrative centrale**), care, în limita competenței, au următoarele atribuții și responsabilități:

- exercită conducerea și coordonarea activităților de reducere a riscurilor și gestionării urgențelor și dezastrelor în domeniul și limitele competenței care le revin conform legislației în vigoare;
- asigură starea de pregătire permanentă a autorităților, serviciilor și instituțiilor din subordine cu atribuții în domeniul reducerii riscurilor și gestionării dezastrelor;
- asigură, în limita competenței, protecția populației, teritoriului, proprietăților și mediului înconjurător de impactul factorilor periculoși cu potențial de a cauza urgențe și dezastre, iar în cazul declanșării acestora – asigură răspunsul și lichidarea consecințelor;
- elaborează și aprobă regulamente, standarde, norme, reguli și instrucțiuni ce țin de reducerea riscurilor și gestionării dezastrelor;
- planifică și realizează măsuri de prevenire și diminuare a impactului eventualelor a probabilității apariției urgențelor, de reducere a proporțiilor efectelor lor, de sporire a securității funcționării obiectivelor economiei naționale în condițiile situațiilor excepționale;
- organizează instruirea personalului din instituțiile din subordine, inclusiv antrenamente și exerciții de simulare a urgențelor.
- creează și mențin rezerve departamentale de mijloace materiale, predestinate pentru a fi utilizate în cazul pericolului sau declanșării urgențelor și dezastrelor;
- prezintă Guvernului rapoarte și informații în modul stabilit de legislația în vigoare;
- realizează alte activități ce țin de reducerea riscurilor și gestionarea dezastrelor în domeniul de competență și responsabilitate.

Toate ministerele și alte autorități administrative centrale fără excepție sunt într-o măsură mai mare sau mai mică implicate în realizarea măsurilor de reducere a riscurilor și gestionarea dezastrelor, însă cele mai multe atribuții și responsabilități le revin Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătății, Ministerului Mediului, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenției Naționale pentru Siguranța Animalelor, precum și autorităților, serviciilor și instituțiilor din subordinea acestora. Din aceste considerente, în cadrul ministerelor vizate activează subdiviziuni specializate: Direcția politici în domeniul situațiilor de urgență, excepționale și conexe din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Direcția politici în domeniul sănătății publice și urgențe în sănătatea publică din cadrul Ministerului Sănătății, Secția politici în domeniul schimbării climei, Direcția politici în domeniul protecției aerului atmosferic, Direcția politici de prevenire a poluării, Direcția politici de management integrat al resurselor de apă și Secția politici de protecție a solului și subsolului din cadrul Ministerului Mediului.

Autoritățile, serviciile și instituțiile cu atribuții în domeniul reducerii riscurilor și gestionării urgențelor și dezastrelor:

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE:

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU) este autoritate administrativă subordonată MAI, care exercită atribuțiile și implementează politica statului în domeniul protecției civile, apărării împotriva incendiilor, acordării primului ajutor calificat, prevenirii și lichidării consecințelor situațiilor de urgență și excepționale, desfășurării în siguranță a activităților nucleare și radiologice. Structural IGSU constă din aparatul central, care include diverse direcții și secții specializate (direcția generală prevenție, direcția generală intervenții, direcția generală planificare strategică li rezerve de mobilizare, direcția relații cu publicul, etc.) și structurile decentralizate: direcțiile regionale și teritoriale pentru situații excepționale (11) cu secții pentru situații excepționale în fiecare raion, unitățile (detașamentele) de căutare-salvare (3), centrele de comandă și control, posturile de pompieri și salvatori, etc. Principalele atribuții ale structurilor decentralizate ale IGSU sunt: prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, intervenția și salvarea, educația și informarea publicului și cooperarea cu autoritățile locale. Pe lângă IGSU activează în regim permanent 24/7 **Centrul de dirijare în situații excepționale al CSE RM**, care are rolul de structură interinstituțională de suport decizional al Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova. În cadrul IGSU activează Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare (SMURD), structură specializată care asigură intervențiile de urgență

medicală și descarcerare în caz de accidente grave. Totodată, este de menționat că la moment activitate SMURD nu are o bază legală clară. O subdiviziune importantă a IGSU este Centrul republican de instruire cu o capacitate de a instrui circa 3000 de persoane anual, incluzând salvatori, pompieri, responsabili de protecția civilă din cadrul administrației publice centrale și locale, operatori ai serviciului 112, etc.

Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112 (SNUPAU 112) este autoritatea națională care asigură organizațional și tehnologic preluarea, înregistrarea, prelucrarea apelurilor de urgență și transmiterea solicitărilor de intervenție procesate către serviciile specializate de urgență (ambulanță, poliție, pompieri), precum și interacțiunea cu furnizorii de comunicații electronice. Serviciul 112 este organizat ca o structură integrată, care activează pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Atribuții principale ale Serviciului 112 sunt următoarele: preluarea, înregistrarea automată, analiza și procesarea în regim 24/7 a apelurilor de urgență de pe întreg teritoriul Republicii Moldova; înregistrarea automată, analiza și procesarea apelurilor de urgență; localizarea geografică a apelantului; stabilirea circumstanțelor situațiilor de urgență și a necesităților de intervenție; determinarea categoriei situațiilor de urgență și a serviciilor specializate de urgență pentru intervenție în soluționarea situațiilor de urgență; verificarea veridicității informației recepționate; și transmiterea informației procesate referitor la situațiile de urgență către dispeceratele serviciilor specializate de urgență.

Agenția Rezerve Materiale (ARM) este structura responsabilă pentru gestionarea și administrarea rezervelor materiale de stat și de mobilizare destinate să asigure resursele necesare intervențiilor rapide și eficiente în diverse situații de criză (calamități naturale, epidemii, accidente industriale și alte situații excepționale). Rezervele materiale includ produse agroalimentare, materiale de construcții, echipamente medicale și alte resurse critice, care pot fi mobilizate rapid în caz de necesitate. Atribuțiile principale ale ARM sunt: gestionarea și administrarea rezervelor de stat (achiziționarea, stocarea, întreținerea și îmborsăvirea regulată); eliberarea și distribuirea rapidă a resurselor în cazul gestionării crizelor și oferirea suportului logistic și organizatoric pentru transportarea și depozitarea ajutoarelor umanitare.

Inspectoratul General al Poliției (IGP) este principala instituție de aplicare a legii din țară, având ca misiune protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, asigurarea ordinii și securității publice, precum și prevenirea și combaterea infracțiunilor. Sarcinile principale ale IGP, realizate inclusiv în situațiile de urgență, sunt următoarele: menținerea ordinii publice, intervenind în cazurile de tulburare a acesteia; combaterea criminalității; prevenirea infracțiunilor și educarea populației cu privire la măsurile de securitate, asigurarea securității rutiere; și intervenții speciale pentru a răspunde situațiilor critice, cum ar fi atacurile teroriste sau alte incidente majore. Structural constă din aparatul central și subdiviziunile acestuia (Inspectoratul Național de Investigații, Inspectoratul Național de Patrulare, Direcția Generală Urmărire Penală, Direcția de Poliție a mun. Chișinău, etc.), precum și inspectoratele de poliție de nivel teritorial (raion, oraș, municipiu)

Inspectoratul General de Carabinieri (IGC) este o autoritate specializată a statului, cu statut militar, care are misiunea de a apăra drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei prin executarea atribuțiilor de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, de prevenire și descoperire a infracțiunilor și contravențiilor, de protecție a obiectivelor de importanță deosebită, de prevenire și combatere a terorismului, de asigurare a regimului stării de urgență, de asediu sau de război. Structural constă din Comandamentul general și trei Direcții regionale (Nord, Centru, Sud), care au în subordine unități și subdiviziuni militare de carabinieri. IGC în cooperare cu IGP joacă un rol foarte important în menținerea ordinii publice și lupta cu criminalitatea în situațiile de urgență, când cresc riscurile de perturbare a ordinii publice.

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF) este instituția predestinată pentru a asigura protecția, securitatea și managementul integrat al frontierei de stat a Republicii Moldova. Sarcinile principale ale (IGPF) sunt următoarele: supravegherea și controlul trecerii frontierei de stat; detectarea și investigarea infracțiunilor transfrontaliere; și verificarea documentelor și actelor necesare pentru traversarea frontierei. IGPF este organizat în mai multe direcții regionale (Nord, Sud, Vest, Est, Centru și Sectorul Poliției de Frontieră Aeroportul Internațional Chișinău). IGPF joacă un rol important în gestionarea urgențelor și dezastrelor transfrontaliere, precum și în implementarea prevederilor Regulamentului Sanitar Internațional asumate de către Republica Moldova.

Inspectoratul General pentru Migrațiune (IGM) este instituția responsabilă pentru implementarea politicilor statului în domeniile migrației, azilului, apatridiei și integrării străinilor. Sarcinile principale ale IGM sunt următoarele: monitorizarea și reglementarea fluxurilor de imigrare și emigrare; acordarea azilului persoanelor care îndeplinesc condițiile necesare; combaterea șederii ilegale; acordarea și gestionarea statutului de refugiat și de apatrid; integrarea străinilor și oferirea protecției temporare acestora în situații de urgență sau criză umanitară. IGM este organizat în mai multe direcții regionale (Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat). IGM joacă un rol crucial în gestionarea fluxurilor migraționale, care pot crește considerabil în cazul unor urgențe și dezastre transfrontaliere.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

Agencia Națională pentru Sănătate Publică (ANSP) este o autoritate administrativă, responsabilă de implementarea politicii statului în următoarele domenii de bază: supravegherea de stat a sănătății publice; prevenire bolilor, promovarea și protecția sănătății publice; controlul de stat (inspecția) în sănătate; monitorizarea și evaluarea stării de sănătate a populației; siguranța ocupațională și managementul urgențelor de sănătate publică (USP). În partea ce se referă la managementul USP Agenția realizează următoarele sarcini: colectează și analizează datelor epidemiologice pentru a detecta în termeni optimi focarele de boli infecțioase sau alte pericole pentru sănătatea populației; identificarea, evaluarea și analiza riscurilor pentru sănătatea publică și în emiterea de alerte și recomandări în caz de epidemii sau alte urgențe sanitare; înaintarea propunerilor către CNESP sau comisiile teritoriale extraordinare de sănătate publică în vederea declarării/anulării stării de urgență în sănătatea publică; coordonarea acțiunilor de răspuns la urgențele de sănătate publică; organizarea vaccinării populație în mod planic și după indicații în cazul pericolului sau declanșării epidemiilor. ANSP constă din aparatul central, care include diverse direcții și secții specializate, inclusiv cu atribuții în domeniul managementului USP (Direcția management al urgențelor de sănătate publică, Direcția prevenirea și controlul bolilor transmisibile, Direcția protecția sănătății publice, Direcția diagnostic de laborator în sănătate publică) și 10 Centre de Sănătate Publică, subdiviziuni teritoriale, fără personalitate juridică, care asigură coordonarea activităților de sănătate publică, inclusiv managementul USP, la nivel teritorial în zonele de deservire stabilite, fiecare cuprinzând 2-3 raioane. ANSP este desemnată în calitate de Punct Focal Național pentru implementarea Regulamentului Sanitar Internațional (RSI 2005) și este responsabilă pentru notificarea, verificarea și consultarea cu Organizația Mondială a Sănătății privind evenimentele ce pot constitui o urgență de sănătate publică de importanță internațională. În acest scop ANSP asigură monitorizează în regim de 24 din 24 de ore situația din țară și de peste hotare și este accesibilă pentru recepționarea informațiilor din sistemul de supraveghere și raportare, de la punctele de trecere a frontierei, cât și din surse neoficiale, diseminează informații agregate și recomandări temporare sau permanente parvenite de la OMS rețelelor de sănătate, autorităților publice, factorilor de decizie. Direcția management al urgențelor de sănătate publică asigură suportul decizional al Ministerului Sănătății și CNESP în vederea managementului USP, iar în caz de necesitate desfășoară și asigură funcționalitatea Centrului operativ de dirijare.

Instituțiile medico-sanitare spitalicești. La moment în Moldova activează 86 de spitale, inclusiv 61 de spitale publice, 7 departamentale și 18 private. La rândul său, din 61 de spitalele publice 17 sunt de nivel republican, 9 sunt spitale municipale, 34 spitale raionale și 1 spital comunitar. Capacitatea totală de paturi constituie 17293 paturi, din care în spitalele publice – 15853 paturi. Mai mult de jumătate de paturi spitalicești sunt desfășurate în mun. Chișinău.

Instituțiile de asistență medicală primară. Rețeaua de instituții medicale publice și private care acordă asistența medicală primară este reprezentată de 241 centre de sănătate autonome în componența cărora intră 13 centre de sănătate din componența CS autonome, 589 oficii ale medicilor de familie și 373 oficii de sănătate. Asistența medicală primară în mun. Chișinău este reprezentată de cinci asociații medicale teritoriale și 14 centre de sănătate autonome amplasate în suburbii.

Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească (CNAMUP). Structural constă din 4 Departamente regionale AMU, amplasate în 4 zone geografice operaționale (Centru, Nord, Sud și UTA Găgăuzia), în cadrul cărora activează 6 substații municipale AMU (5 în mun. Chișinău și 1 în mun. Bălți), 35 substații raionale AMU și 96 puncte AMU amplasate în localitățile rurale. Zilnic CNAMUP asigură activitatea în regim non-stop a 240-250 echipe AMU, care deservește circa 2400-2800 solicitări.

Centrul Național de Transfuzie a Sângelui (CNTS) este o instituție specializată predestinată pentru planificarea, monitorizarea, evaluarea și coordonarea generală a activității Serviciului de Sânge în Republica Moldova, producerea preparatelor sangvine, inclusiv a plasmei convalescente, asistenta transfuzională în situații de urgență, promovarea și propaganda donării voluntare de sânge, etc. CNTS este amplasat în mun.

Chișinău, concomitent dispune de 2 subdiviziuni de transfuzie a sângelui, amplasate în mun. Bălți și mun. Cahul. CNTS deservește zilnic, în mediu, 350 donatori. CNTS menține rezerva de stat de sânge și preparate sangvine.

MINISTERUL MEDIULUI

Serviciul Hidrometeorologic de Stat din Republica Moldova (SHS) este o autoritate administrativă responsabilă de monitorizarea și analizarea condițiilor meteorologice, hidrologice și climatice ale țării. SHS monitorizează, prognozează și emite avertizări ce țin de hazardurile meteorologice, hidrologice, agrometeorologice și unele hazarde de mediu prin intermediul unei rețele de stații hidrologice și meteorologice automate și manuale, precum și a radarului meteorologic, având ca obiectiv principal protecția populației și a economiei naționale împotriva fenomenelor meteo periculoase. Subdiviziunile de bază ale SHS sunt: Centrul Meteorologic, care este responsabil de elaborarea prognozelor meteorologice zilnice și pe termen scurt, precum și de realizarea observațiilor meteorologice și analizelor climatologice pentru a asigura date precise și actualizate despre vreme. Centrul Hidrologic, care monitorizează rețelele de observații hidrologice, inclusiv fl. Nistru și r. Prut, efectuează prognoze hidrologice și analize ale resurselor de apă pentru prevenirea inundațiilor și gestionarea eficientă a resurselor hidrice. SHS gestionează Rețeaua Națională de Monitoring Meteorologic, care constă din 14 stații meteorologice amplasate pe tot teritoriul republicii și Rețeaua Națională de Monitoring Hidrologic, care constă din 2 stații hidrologice amplasate în o. Bălți și o. Dubăsari. De menționat că SHS a fost desemnat în calitate de Punct Focal Național de implementare a Cadrelor de la Sendai, însă după cum au demonstrat mai multe evaluări capacitățile acestuia sunt insuficiente.

Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (ANRANR) este autoritatea administrativă responsabilă de reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare și radiologice în țară. ANRANR joacă un rol crucial în asigurarea securității nucleare și radiologice realizând următoarele funcții: reglementarea și autorizarea utilizării surselor radioactive și supravegherea și controlul utilizării materialelor radioactive pentru a preveni incidentele și accidentele radiologice.

Agenția de Mediu este autoritate administrativă, responsabilă de implementarea politicii statului în domeniile ce țin de protecția mediului înconjurător, gestionarea resurselor naturale și implementarea politicilor de mediu în țară. Principalele funcții ale Agenției includ monitorizarea calității aerului, apei și solului, gestionarea deșeurilor, conservarea biodiversității și promovarea practicilor de dezvoltare durabilă. Agenția colaborează cu alte instituții guvernamentale, organizații internaționale și comunitatea locală pentru a asigura protecția mediului și pentru a răspunde provocărilor legate de schimbările climatice și poluare. De asemenea, agenția este implicată în educarea și informarea publicului despre importanța protecției mediului și despre modalitățile prin care fiecare cetățean poate contribui la un mediu mai curat și mai sănătos.

Agenția „Apele Moldovei” este o autoritate administrativă responsabilă de implementarea politicii de stat în domeniul gospodăririi apelor și hidroameliorației. Principalele funcții ale Agenției sunt următoarele: gestionarea terenurilor fondului apelor, corpurile de apă de suprafață și construcțiile hidrotehnice, proprietate publică a statului; întreținerea corpurilor de apă de suprafață, a zonelor și fâșiilor de protecție a apelor, inclusiv consolidează malurile râurilor, asigurarea capacității de evacuare a albiilor râurilor în situații excepționale, executarea și monitorizarea lucrărilor ce țin de construcția, întreținerea, reconstrucția și demolarea obiectelor de gospodărire a apelor, hidroameliorative, de alimentare cu apă și de canalizare; evidența statistică de stat a utilizării apelor, evidența fondului apelor și a celui hidroameliorativ, elaborarea și actualizarea Cadastrului de Stat al Apelor, etc. Agenția are mai multe subdiviziuni teritoriale pentru a acoperi eficient întreg teritoriul național, inclusiv direcții regionale și locale.

Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale (AGRM) este o autoritate administrativă responsabilă de cercetarea, evidența, reglementarea și controlul folosirii resurselor minerale. Scopul principal al Agenției este implementarea politicii statului în domeniul cercetării geologice și folosirii raționale a subsolului. Principalele funcții ale Agenției sunt următoarele: cercetarea și evidența resurselor minerale; monitorizarea și evaluarea mișcării rezervelor și folosirii subsolului; controlul respectării condițiilor de protecție a mediului în activitățile legate de utilizarea resurselor minerale și avizarea proiectelor de lucru în conformitate cu reglementările tehnice și normative în vigoare; implementarea măsurilor pentru protecția apelor subterane și

gestionarea impactului activităților miniere asupra mediului; coordonarea documentației tehnice privind forarea și lichidarea sondelor arzeziene, etc.

Agenția „Moldsilva” este o autoritate administrativă responsabilă de implementarea politicii de stat privind gestionarea și protecția resurselor forestiere și cinegetice. Principalele funcții ale Agenției sunt următoarele: gestionarea fondului forestier prin extinderea și regenerarea pădurilor, conservarea și protecția biodiversității forestiere, reconstrucția ecologică a pădurilor degradate, menținerea și dezvoltarea fondului național forestier și cinegetic, protecția și paza pădurilor, combaterea tăierilor ilegale și a altor activități ilegale în păduri, elaborarea și implementarea de programe pentru conservarea resurselor genetice forestiere, dezvoltarea și extinderea suprafețelor forestiere, etc. Agenția este organizată în mai multe subdiviziuni teritoriale și întreprinderi silvice care asigură implementarea locală a politicilor și programelor silvice.

MINISTERUL INFRASTRUCTURII ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE

Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică are misiunea de a asigura implementarea și executarea prevederilor actelor normative și documentelor normative în vigoare din domeniul securității industriale, ale tratatelor internaționale din domeniul securității industriale la care Republica Moldova este parte. Domeniile de activitate ale INSP sunt următoarele: securitatea industrială; construcții și urbanism; supravegherea pieței privind produsele nealimentare din domeniile atribuite; supravegherea de stat a măsurilor contra incendiilor; supravegherea de stat în domeniul protecției civile; geodezie, cartografie și geoinformatică.

Autoritatea Aeronautică Civilă este o autoritate administrativă de certificare, supraveghere și control în domeniul aviației civile. Misiunea Autorității constă în implementarea politicilor în domeniul aviației civile și supravegherea respectării de către persoanele fizice și juridice a legislației în acest domeniu pentru asigurarea siguranței zborurilor, securității aeronautice, protecției consumatorului și siguranței ocupaționale.

Agenția Navală a Republicii Moldova are misiunea de a asigura implementarea politicilor statului în domeniul transportului naval și supravegherea respectării de către persoanele fizice și juridice a cadrului normativ în acest domeniu pentru asigurarea siguranței navigației pe căile navigabile interne și în raza portuară, a calității și inofensivității serviciilor de transport naval și a navigației în genere.

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR (ANSA)

ANSA este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului responsabilă de supravegherea și controlul siguranței alimentelor, sănătății animalelor, protecției plantelor, și monitorizarea activităților sanitar-veterinare. Structural ANSA constă din aparatul central, care include diverse direcții și secții specializate, subdiviziunile teritoriale (14), o rețea de laboratoare specializate, desemnate să asigure controlul și monitorizarea calității și siguranței alimentelor, sănătății animalelor și protecției plantelor și 7 posturi de inspecție în punctele de trecere a frontierei de stat. ANSA joacă un rol crucial în gestionarea situațiilor excepționale cu caracter biologic-social cu afectarea animalelor și plantelor (boli contagioase ale animalelor agricole, enzootii, epizootii, panzootii, pierirea în masă a păsărilor și animalelor sălbatice și agricole, atacarea plantelor agricole de boli și dăunători, etc.), precum și în implementarea prevederilor Regulamentului Sanitar Internațional asumate de către Republica Moldova. ANSA este desemnată în calitate de punct focal național al Sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național.

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU REGLEMENTARE ÎN ENERGETICĂ (ANRE)

ANRE implementează politica statului privind reglementarea în sectoarele energetice, asigură reglementarea și monitorizarea funcționării eficiente a pieței de energie și desfășurarea activităților în sectoarele energetice în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate și transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

2.3.2.3 Autoritățile publice locale (APL)

APL sunt responsabile pentru implementarea măsurilor de prevenire, pregătire, răspuns și recuperare la nivel local în caz de situații de urgență. Principalele responsabilități și atribuții ale APL-urilor în domeniul

protecției civile includ: 1. Evaluarea riscurilor și vulnerabilităților locale: Administrațiile publice locale trebuie să evalueze constant riscurile și vulnerabilitățile din zona lor de responsabilitate și să ia măsuri pentru a reduce aceste riscuri. 2. Elaborarea și implementarea planurilor de protecție civilă: APL-urile trebuie să dezvolte planuri locale de protecție civilă care să includă măsuri de prevenire și intervenție în caz de dezastre. Aceste planuri sunt adaptate specificului local și trebuie să fie actualizate periodic. 3. Coordonarea și gestionarea serviciilor de urgență: APL-urile sunt responsabile pentru organizarea și coordonarea serviciilor de urgență locale, inclusiv pompierii, echipele de prim-ajutor și alte servicii de intervenție. 4. Informarea și educarea populației: APL-urile au obligațiunea de a informa și educa cetățenii despre riscurile existente și despre măsurile de autoprotecție. Aceasta poate include campanii de conștientizare, distribuirea materialelor informative și organizarea de exerciții și simulări. 5. Colaborarea cu alte instituții și agenții: APL-urile trebuie să colaboreze cu toate structurile relevante (ministerele, IGSU, ANSP, ANSA, etc) pentru a asigura un răspuns coordonat și eficient în caz de urgență. 6. Gestionarea resurselor locale: APL-urile sunt responsabile pentru alocarea și gestionarea resurselor necesare în caz de urgență, inclusiv echipamente, materiale și personal. 7. Reabilitarea și recuperarea post-dezastru: După un dezastru, APL-urile sunt implicate în coordonarea eforturilor de reabilitare și recuperare, inclusiv reconstrucția infrastructurii și oferirea de sprijin comunităților afectate. 8. Colaborarea cu comunitatea și sectorul privat: APL-urile trebuie să colaboreze cu organizațiile neguvernamentale, comunitățile locale și sectorul privat pentru a mobiliza resurse suplimentare și pentru a asigura un răspuns eficient în situații de urgență.

23.2.4 Serviciile publice descentralizate

Serviciile publice descentralizate contribuind la prevenirea, pregătirea, răspunsul și recuperarea în caz de situații de urgență prin activități specifice domeniilor lor de competență. Serviciile publice descentralizate includ diverse instituții și agenții guvernamentale care funcționează la nivel local și regional, fiecare având atribuții clar definite, inclusiv în domeniul reducerii riscurilor și gestionării urgențelor și dezastrelor. De exemplu:

Serviciile publice descentralizate din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor monitorizează și controlează siguranța alimentară și sanitar-veterinară; gestionează situațiile de urgență alimentară și de sănătate animală, cum ar fi focarele de boli la animale și contaminările alimentare; oferă suport tehnic în implementarea măsurilor de control și prevenire.

Serviciile publice descentralizate din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică (centrele regionale de sănătate publică) monitorizează și organizează acțiunile de răspuns la urgențele de sănătate publică, inclusiv epidemii și pandemii; coordonează campaniile de vaccinare și alte măsuri de prevenire a bolilor transmisibile; oferă suport tehnic și expertiză în gestionarea urgențelor de sănătate publică, etc.

Serviciile publice descentralizate din cadrul Serviciului Hidrometeorologic de Stat monitorizează și prognozează condițiile meteorologice și hidrologice, emit avertizări și alerte pentru fenomene meteorologice extreme, cum ar fi inundațiile, secetele, furtunile și alunecările de teren; contribuie la informarea populației și a autorităților despre riscurile meteorologice iminente, etc.

Serviciile publice descentralizate din cadrul Agenției de Mediu supraveghează și evaluează impactul asupra mediului al diverselor activități umane și evenimente naturale; coordonează răspunsul la poluări accidentale și alte incidente de mediu; Participă la evaluarea impactului ecologic al dezastrelor și la implementarea măsurilor de remediere.

Serviciile publice descentralizate din cadrul Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică efectuează controlul de stat în domeniul protecției civile și protecției împotriva incendiilor, monitorizează siguranța infrastructurilor critice și a construcțiilor, coordonează activitățile de prevenire a accidentelor tehnice și industriale.

În realizarea sarcinilor ce le revin serviciile publice descentralizate colaborează cu autoritățile publice locale, cu IGSU, precum și și alte instituții relevante pentru a asigura un răspuns eficient și coordonat la situațiile de urgență. În așa mod acestea joacă un rol esențial în protejarea populației și a mediului înconjurător, contribuind la reziliența comunităților în fața dezastrelor.

2.3.2.5 Formațiunile Protecției Civile

Formațiunile protecției civile sunt alcătuite dintr-un ansamblu de structuri și resurse care au rolul de a proteja populația, bunurile și mediul în situații de urgență. Pot fi teritoriale, departamentale sau de obiect, iar

după destinație – specializate sau de destinație generală. Responsabilitatea pentru crearea, menținerea, completarea cu personal, dotarea și instruirea formațiunilor PC o poartă conducătorii structurilor în cadrul cărora formațiunile date sunt instituite. La formațiunile PC atribuie: detașamente, echipe și grupe cu diferită destinație (de căutare-salvare, de transmisiuni, de mecanizare a lucrărilor, de cercetare generală, de stingere a incendiilor, de decontaminare, de menținere a ordinii publice, puncte mobile de alimentare, stații mobile de aprovizionare cu combustibil și lubrifianți, grupe sanitare, etc.).

Totodată, este de menționat că, în pofida faptului că formațiunile PC, joacă un rol foarte important în calitate de mijloace și forțe complementare în realizarea măsurilor de prevenire și răspuns la urgențe și dezastre, în ultimul timp capacitățile acestora s-au diminuat considerabil, iar Regulamentul acestora, aprobat prin HG 249/1996 este depășit și necesită a fi revăzut cardinal.

2.3. Sistemele de avertizare timpurie

Sistemele de avertizare timpurie, având ca scop de bază furnizarea rapidă a alertelor către populație și autoritățile relevante privind pericolul sau declanșarea urgențelor, joacă un rol extrem de important în protejarea populației și minimizarea impactului urgențelor și dezastrelor.

Sarcinile principale ale sistemelor de avertizare timpurie sunt următoarele: i. Monitorizarea permanentă a situației, detectarea și identificarea cât mai curând posibilă a pericolelor. ii. Analiza și evaluarea riscurilor. iii. Emisia avertizărilor către populație și autorități cu indicarea naturii pericolului, nivelului de risc și măsurile de protecție necesare.

Componentele principale ale sistemelor de avertizare timpurie sunt următoarele: i. Sisteme (rețele) de monitorizare și detectare (stații și radare meteorologice, rețele de monitorizare hidrologică, senzori seismici, termoscanere pentru măsurarea la distanță a temperaturii corpului, sisteme de monitorizare a calității aerului și solului, sisteme de monitorizare a alunecărilor de teren, etc.). Detectarea primară se efectuează și de către instituții specializate. instituții medico-sanitare (spitale, centre de medicină primară, CNAMUP), laboratoare (chimice, bacteriologice, radiologice, etc.), subdiviziuni ANSA și ANSP, subdiviziuni ale Poliției de Frontieră, etc.; ii. Centre de colectare și analiză a datelor (agenții și subdiviziuni specializate – IGSU, ANSP, SHS, Institutul de Geologie și Seismologie al AȘM, etc.), iii. Mijloace și rețelelor de comunicare și difuzare a avertizărilor (sisteme de sirene, radio și televiziune, poșta electronică, programe de trimitere a mesajelor prin telefonia mobilă, platforme online și social media, etc.).

La moment în țară lipsește un sistem național unic, integrat și eficient de avertizare timpurie, care să asigure informarea rapidă, credibilă și corectă a populației amenințate de pericolul sau producerea situațiilor de urgență, fiind însoțită cu recomandările respective.

Totodată, instituțiile specializate ale statului dispun și gestionează sisteme departamentale de avertizare timpurie a populației.

La moment Inspectoratul General pentru Situații de Urgență operează o sistemă de avertizare prin intermediul sirenelor sonore, care însă este moral și tehnic depășită. În rest avertizarea populației se efectuează cu utilizarea radioului, televiziunii, platformelor online și social media. Colectarea informației se efectuează în baza unui sistem de raportare din teritoriu, inclusiv de la instituțiile relevante (SHS, ANSA, etc.). La fel, IGSU coordonează Rețeaua națională de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici, care este utilizată atât pentru detectarea pericolelor, cât și pentru evaluarea riscurilor. Ministerul Afacerilor Interne, întru realizarea Programului de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025, aprobat prin HG 846/2022), urmează să dezvolte și să pună în funcție până la finele anului 2025 un Sistem național de avertizare timpurie a populației, care să tindă spre o rată de acoperire de 100 % a populației, prin utilizarea în acest sens a tuturor mediilor și tehnologiilor posibile, inclusiv prin intermediul telefoniei mobile. Realizarea acestei prevederi a Programului se află în derulare.

Agenția Națională pentru Sănătate Publică gestionează două sisteme automatizate de monitorizare și alertă precoce: Sistemul național de supraveghere epidemiologică și control al bolilor transmisibile și evenimentelor de sănătate publică (HG nr.951/2013) și Sistemul de alertă precoce și răspuns rapid, instituit în legătură cu amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate, la procedurile de notificare a alertelor și la procedurile de schimb de informații, consultare și coordonare a răspunsurilor la astfel de amenințări (HG nr.30/2024). Colectarea informației este efectuată în baza unui sistem digitalizat de notificare de la instituțiile

medico-sanitare și laboratoarele medicale, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, precum și de la mai multe autorități competente relevante (ANSA, Serviciul Vamal, IGPF, SHS, etc). La fel ANSP, în calitate sa de Punct Focal Național al Regulamentului Sanitar Internațional, menține legătură 24/7 și are posibilitatea de a efectua schimbul de informație cu structurile relevante ale Organizației Mondiale a Sănătății în vederea identificării și notificării evenimentelor ce pot constitui o urgență de sănătate publică de importanță internațională. Totodată, sistemele respective nu dispun de capacități de avertizare rapidă a populației privitor la pericolul sau declanșarea urgențelor de sănătate publică, aceasta fiind realizată prin intermediul radioului, televiziunii, platformelor online și social media.

Serviciul Hidrometeorologic de Stat utilizează un sistem de monitorizare, identificare, analiză și prognozare a fenomenelor meteorologice și hidrologice periculoase. Alertarea populației se efectuează prin emiterea alertelor respective pe pagina oficială a instituției, precum și prin notificarea autorităților relevante (IGSU, ANSP, organele administrației publice centrale și locale, etc.)

Agenția Națională pentru Supravegherea Alimentelor asigură funcționalitatea Sistemului rapid de alertă pentru alimente și furaje la nivel național, care însă efectuează avertizarea timpurie preponderent a autorităților relevante, urmând ca avertizarea populației să fie efectuată prin intermediul acestora.

Este de menționat că Republica Moldova pe parcursul ultimilor ani și-a consolidat într-o oarecare măsură, capacitățile de avertizare timpurie, însă mai trebuie să fie abordate provocări importante pentru ca acestea să devină mai eficiente. Iar lipsa unui Sistem unic de avertizare, precum și a unei platforme unice de schimb de informație în caz de pericol sau declanșare a situațiilor de urgență, impune (prin hotărâri de Guvern) structurile responsabile să raporteze în mai multe adrese concomitent. De pildă SHS în caz de pericol de creștere bruscă a temperaturii aerului este obligată să raporteze (notifice) concomitent atât IGSU, cât și ANSP, iar în unele cazuri și ANSA.

2.4 ANALIZA CAPACITĂȚILOR NAȚIONALE DE REDUCERE A RISCURILOR ȘI GESTIONARE A URGENȚELOR ȘI DEZASTRELOR

Analiza capacităților naționale de reducere a riscurilor și gestionarea urgențelor și dezastrelor a fost realizată cu utilizarea metodologiei SWOT.

Aplicarea metodologiei SWOT oferă informații importante asupra punctelor tari și slabe, precum și asupra oportunităților și amenințărilor care influențează eficiența procesului de reducere a riscurilor și gestionare a dezastrelor, dar și identifică activități orientate spre îmbunătățirea acestui proces..

Puncte forte

1. **Cadrul normativ dezvoltat:** La moment Republica Moldova dispune de un set dezvoltat de politici de stat și de un cadru normativ (legi, hotărâri de Guvern, acte departamentale) complex, diversificat, care sprijină pregătirea și gestionarea urgențelor și dezastrelor, precum și contribuie la coordonarea eforturilor și alocarea resurselor necesare.
2. **Experiența și cunoștințe acumulate:** Experiența acumulată de către Republica Moldova în gestionarea urgențelor și dezastrelor anterioare, cum ar fi de pildă inundațiile și secetele, contribuie la dezvoltarea unor proceduri și practici eficiente de pregătire, răspuns și restabilire.
3. **Sprijinul internațional:** Republica Moldova a aderat la mai multe tratate internaționale și are relații de parteneriat stabile cu mai multe organizații internaționale precum ONU și agențiile acesteia, fapt care oferă resurse, expertiză, asistență tehnică și financiară, contribuind la dezvoltarea și implementarea strategiilor de reducere și gestionare a dezastrelor.
4. **Cooperarea regională:** Republica Moldova participă la programe și inițiative regionale pentru gestionarea comună a riscurilor de urgențe și dezastre, ceea ce permite obținerea cunoștințelor, practicilor și resurselor.
5. **Programe de informare și educare a populației:** În mod regulat în țară se realizează campanii de educare și informare a populației cu privire la pericole, riscuri și măsurile de prevenire, care contribuie la creșterea conștientizării și pregătirii publicului larg.
6. **Programe de formare și instruire a personalului de intervenție:** În instituțiile de învățământ relevante sunt dezvoltate și implementate cursuri, module și programe de formare și instruire pentru

personalul implicat în gestionarea urgențelor, fapt care îmbunătățește competențele și capacitățile acestuia de a acționa profesionist în cazurile pericolului sau producerii acestora.

7. **Resurse umane calificate:** În linii generale agențiile și serviciile cu atribuții și responsabilități în domeniul pregătirii și răspunsului la urgențe și dezaastre sunt completate la nivel suficient cu personal calificat în domeniul gestionării urgențelor.
8. **Planificarea acțiunilor de pregătire și răspuns la urgențe și dezaastre.** La toate nivelurile (național, teritorial, sectorial, teritorial, local și instituțional) sunt elaborate și aprobate planuri de pregătire și răspuns la urgențe și dezaastre (planurile protecției civile), care în linii generale corespund cerințelor.
9. **Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112:** Serviciul 112 asigură organizațional și tehnologic preluarea, înregistrarea, prelucrarea apelurilor de urgență și transmiterea solicitărilor de intervenție către serviciile specializate (ambulanță, poliție, pompieri), precum și asigurarea interacțiunii între ele.
10. **Organe de coordonare intersectorială:** În scopul asigurării coordonării intersectoriale în domeniul reducerii riscurilor și gestionării urgențelor la diferite niveluri sunt instituite organe de coordonare (comisii pentru situații excepționale, comisii extraordinare de sănătate publică, etc.), sunt aprobate regulamentele, componența și modul de activitate al acestora.
11. **Organe de suport decizional:** Sunt instituite și activează organe intersectoriale de coordonare și dirijare, cum ar fi de exemplu Centrul de dirijare în situații excepționale al CSE RM din cadrul IGSU, precum și alte centre similare, care asigură suportul decizional pentru factorii de decizie în vederea pregătirii, răspunsului și lichidării consecințelor urgențelor și dezaastrelor.
12. **Implementarea și utilizarea tehnologiilor moderne:** Mai multe instituții relevante, cum ar fi de pildă Serviciul Hidrometeorologic de Stat, dispun și aplică tehnologii moderne de monitorizare a pericolelor și evaluare a riscurilor de urgențe și dezaastre. Aplicarea tehnologiilor avansate se află în proces de avansare.
13. **Existența infrastructurii de bază pentru intervenții de urgență:** Actualmente serviciile de urgență (pompierii, salvatorii, personalul ambulanțelor, poliția) sunt dotate la nivel suficient cu tehnică și echipament de bază pentru intervenții de urgență.
14. **Investiții în reziliența și siguranța instituțiilor și serviciilor critice:** Investițiile, care au loc în modernizarea infrastructurii existente, reduc vulnerabilitatea în fața urgențelor și îmbunătățesc capacitatea de prevenire și răspuns.
15. **Capacitate de mobilizare rapidă:** Structurile și procedurile existente permit mobilizarea rapidă a resurselor și personalului necesar în cazul unei urgențe sau dezastru.
16. **Integrarea cercetării și inovării:** Instituțiile relevante cu atribuții și responsabilități în domeniul reducerii riscurilor și gestionării urgențelor colaborează cu instituțiile academice și centrele de cercetare pentru a dezvolta soluții inovative în domeniul respectiv.

Aceste puncte tari reprezintă o bază pentru a continua îmbunătățirea capacităților de pregătire, reducerea riscurilor și gestionarea urgențelor și dezaastrelor, asigurând astfel protecția populației și a infrastructurii împotriva pericolelor naturale, tehnologice și biologic-social.

Puncte slabe

1. **Resurse financiare limitate:** Bugetul alocat pentru măsurile de reducere a riscurilor și gestionare urgențelor este ca regulă insuficient, limitând capacitatea de a dezvolta și menține infrastructura de intervenție, de a achiziționa echipamente moderne, de a efectua instruirea continuă a personalului și de a implementa proiecte și programe în acest domeniu.
2. **Lipsa unei strategii naționale de reducere a riscului dezaastrelor:** Lipsa unei asemenea strategii reprezintă un angajament asumat dar nerealizat al prevederilor Cadrului de la Sendai a cărui stat parte este Republica Moldova. Plus la aceasta, strategia este necesară în calitate de temelie pentru realizarea coordonată, proactivă, complexă și eficientă a măsurilor de reducere a riscurilor și gestionare a dezaastrelor.

3. **Accentul pe acțiunile de răspuns la urgențe și dezastre în detrimentul reducerii riscurilor acestora.** Practica și abordările internaționale au demonstrat că reducerea riscului dezastrelor este cu mult mai eficientă ca răspunsul la impactul acestora, fapt accentuat și de prevederile Cadrelor de la Sendai.
4. **Capacitate limitată de realizarea a strategiilor și programelor.** Realizarea strategiilor și programelor de reducere a riscurilor și gestionare a dezastrelor este adesea limitată din cauza subfinanțării, subaprecierii importanței și neincluzerii acestora în numărul priorităților, insuficienței de resurse umane atât la nivelul elaborării politicilor, cât și realizării acestora, confuziilor privind atribuțiile și responsabilitățile diferitor autorități, etc.
5. **Insuficiența unor metodologii de evaluare a riscurilor de dezastre, precum și a consecințelor acestora:** Metodologiile existente numai parțial acoperă necesitățile, iar în unele cazuri nu sunt în concordanță între ele.
6. **Planuri de pregătire și răspuns insuficient dezvoltate:** Planurile existente de prevenire și răspuns la urgențe și dezastre nu sunt întotdeauna detaliate sau actualizate, ceea ce poate duce la ineficiențe în gestionarea situațiilor de criză.
7. **Lacune și impedimente în coordonarea interinstituțională:** Problemele în coordonarea eficientă între diferitele agenții și instituții implicate în prevenirea și gestionarea urgențelor pot duce la răspunsuri incoerente și ineficiente.
8. **Nivelul insuficient de pregătire pentru urgențe și dezastre la nivel local.** Actualmente gradul de pregătire pentru urgențe și dezastre la nivel local lasă de dorit și necesită fortificare.
9. **Lipsa unei terminologii unice bazate pe standardele internaționale.** Terminologia utilizată la moment în actele normative și de planificare nu corespunde terminologiei și definițiilor internaționale. De exemplu, în actele normative naționale noțiunea ”dezastru” nu este definită și nu se utilizează în genere.
10. **Gradul redus de pregătire a formațiunilor protecției civile.** Formal formațiunile protecției civile sunt instituite, însă lasă mult de dorit capacitatea acestora de mobilizare, operaționalizare și acțiuni eficiente în situații excepționale.
11. **Capacități logistice reduse.** Lipsa sau insuficiența rezervelor de echipamente și bunuri materiale predestinate pentru utilizarea în cazul pericolului sau declanșării urgențelor și dezastrelor, precum și a mecanismelor viabile de distribuire rapidă a acestora în caz de necesitate.
12. **Conștientizare publică scăzută:** Nivelul de conștientizare și de pregătire al populației pentru acțiuni în caz de urgențe este insuficient, fapt ce duce la reacții inadecvate și necoordonate.
13. **Lipsa unui sistem centralizat de gestionare a datelor.** Absența unui sistem integrat pentru colectarea, stocarea și analizarea datelor privind urgențele și dezastrele limitează capacitatea de a planifica și de a răspunde în mod eficient.
14. **Lacune în formarea și instruirea personalului implicat în prevenirea și gestionarea urgențelor și dezastrelor.** Formarea și instruirea personalului implicat în prevenirea și gestionarea urgențelor și dezastrelor nu în deplină măsură corespunde cerințelor și așteptărilor.
15. **Nivelul insuficient de funcționalitate a sistemelor de avertizare timpurie.** Nivelul actual de implementare a sistemelor de avertizare timpurie complică alertarea rapidă a populației și autorităților și majorează riscul de a întârzia cu acțiunile de răspuns.
16. **Lipsa unor abordări coordonate privitor la managementul cadavrelor în dezastre.** Actualmente problema managementului cadavrelor în cadrul răspunsului la urgențe și dezastre rămâne practic nesoluționată.
17. **Lipsa unui cadru de recuperare post-dezastru:** Lipsa abordărilor și planurilor de recuperare post-dezastru poate duce la întârzieri și la o revenire mai dificilă la normalitate pentru comunitățile afectate.

Aceste puncte slabe evidențiază domeniile în care trebuie să investească și care urmează a fi îmbunătățite pentru a spori capacitățile de prevenire, reducerea riscurilor și gestionare a urgențelor și dezastrelor, protejând astfel mai bine populația și infrastructura țării.

Totodată, Conform constatărilor Comisiei Europene incluse în Raportul pentru anul 2023 privind Republica Moldova, care însoțește Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, la Capitolul 27: Mediul și Schimbările Climatice, au fost identificate mai multe puncte slabe în domeniul protecției civile și gestionării riscurilor de dezastre.

Raportul subliniază necesitatea ca Moldova să intensifice eforturile de consolidare a sistemului său de protecție civilă și de gestionare a riscurilor de dezastre. Printre deficiențele semnalate se numără:

1. **Lipsa evaluărilor naționale ale riscurilor de dezastre:** Moldova nu dispune încă de evaluări naționale cuprinzătoare ale riscurilor de dezastre, realizate pe baza unei metodologii aprobate la nivel național. Aceste evaluări sunt esențiale pentru a fundamenta strategii adecvate de prevenire și pregătire.
2. **Deficiențe în capacitatea operațională și infrastructură:** Sistemul național de protecție civilă necesită îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește capacitatea operațională și infrastructura disponibilă pentru intervenții în caz de urgență. Există lacune în dotarea și eficiența resurselor, care afectează răspunsul rapid și coordonat în situații de criză.
3. **Inadecvarea sistemului de alertă timpurie și Serviciul Hidrometeorologic:** Sistemul de alertă timpurie și serviciul hidrometeorologic nu sunt suficient de dezvoltate pentru a oferi prognoze precise și timpurii. Acest aspect reduce capacitatea de reacție rapidă la dezastrele naturale și limitează prevenirea efectivă a acestora.
4. **Lipsa integrării în rețelele europene de comunicare:** Moldova nu a implementat încă servicii transeuropene securizate de telematică (TESTA), esențiale pentru conectarea la sistemul comun de comunicare și informare în caz de urgență (CECIS). Această lipsă de conectivitate împiedică o comunicare coordonată și eficientă cu Centrul de coordonare a răspunsului la situații de urgență al Comisiei Europene (ERCC).

Oportunități

1. **Accesarea finanțării internaționale.** Posibilitatea de a obține fonduri și granturi din partea organizațiilor internaționale precum UE, ONU și alte agenții donatoare pentru dezvoltarea capacităților de prevenire și răspuns la urgențe și dezastre.
2. **Implementarea de standarde internaționale.** Adoptarea și implementarea standardelor internaționale de gestionare a urgențelor și dezastrelor poate îmbunătăți eficiența și eficacitatea reducerii riscului, răspunsului lichidării consecințelor acestora.
3. **Îmbunătățirea cadrului normativ aferent reducerii riscurilor și gestionării dezastrelor.** Alinierea cadrului normativ existent la standardele și abordările internaționale v-a spori înțelegerea riscurilor dezastrelor și va contribui la ridicarea nivelului de reziliență a țării și societății.
4. **Elaborarea unor programe și planuri sectoriale de reducere a riscurilor și gestionare a dezastrelor.** În baza strategiei naționale de reducere a riscului dezastrelor vor fi elaborate programe și planuri concrete (teritoriale, sectoriale, locale, etc.) în funcție de atribuțiile și responsabilitățile autorităților respective.
5. **Implementarea de tehnologii moderne.** Utilizarea tehnologiilor avansate, cum ar fi sistemele GIS, dronele și accesul la informația de pe sateliți pentru monitorizarea riscurilor și gestionarea eficientă a dezastrelor.
6. **Dezvoltarea unor noi parteneriate regionale.** Încheierea acordurilor de colaborare și parteneriat cu țările din regiune, în special cu cele din vecinătate și apropiere, care vor contribui la abordarea comună a riscurilor, la schimbul de informații și experiență, ajutorul reciproc avantajos și fortificarea capacităților de răspuns.
7. **Accesarea programelor de asistență tehnică.** Accesarea programelor de asistență tehnică oferite de organizații internaționale pentru a îmbunătăți capacitățile locale de răspuns la dezastre.
8. **Sporirea gradului de pregătire la nivel local.** Actualmente gradul de pregătire pentru urgențe și dezastre lasă de dorit și necesită fortificare.
9. **Implementarea de noi programe de educație și conștientizare.** Implementarea de noi programe educaționale și campanii de informare care v-or crește nivelul de conștientizare și pregătire al populației pentru a reacționa adecvat în caz de urgențe.
10. **Formarea și pregătirea continuă.** Dezvoltarea și extinderea programelor de formare pentru personalul implicat în gestionarea urgențelor, pentru a îmbunătăți competențele și capacitățile de răspuns ale acestuia.

11. **Investiții în infrastructură rezilientă.** Modernizarea și consolidarea infrastructurii, în primul rând critice, existente pentru a reduce vulnerabilitatea la dezastrele naturale și tehnologice precum și pentru a îmbunătăți capacitatea de pregătire și răspuns.
12. **Crearea unui sistem integrat de date.** Dezvoltarea unei baze de date centralizate și interactive pentru colectarea, stocarea și analizarea datelor privind riscurile și dezastrele, va facilita mult planificarea eficientă și deciziile strategice.
13. **Promovarea sustenabilității.** Integrarea măsurilor de prevenire a dezastrelor în strategiile naționale de dezvoltare durabilă, va asigura o gestionare eficientă a resurselor naturale și reducerea impactului schimbărilor climatice.
14. **Implicarea mai largă a sectorului privat.** Implicarea sectorului privat în eforturile de reducere a riscurilor de urgențe și dezastre prin parteneriate public-private, investiții și inovare, pentru a îmbunătăți resursele și tehnologiile disponibile.
15. **Dezvoltarea infrastructurii de comunicații.** Îmbunătățirea rețelelor de comunicații pentru a asigura o transmitere rapidă și eficientă a informațiilor și avertizărilor în caz de urgență, facilitând astfel coordonarea acțiunilor și un răspuns mai prompt și mai eficient.
16. **Promovarea voluntariatului.** Încurajarea participării comunității prin programe de voluntariat care să sprijine eforturile de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre, creând astfel o rețea de suport local.
17. **Integrarea mai activă a cercetării și inovării.** Colaborarea cu instituțiile academice și centrele de cercetare pentru a dezvolta soluții inovative în domeniul pregătirii și răspunsului la urgențe și dezastre, bazate pe cele mai recente descoperiri și tehnologii.
18. **Programe de recuperare post-dezastru:** Dezvoltarea de strategii și planuri pentru recuperarea post-dezastru bazate pe principiul "Build Back Better" ("Revenirea înapoi mai bună") pentru a asigura o revenire rapidă la normalitate pentru comunitățile afectate.
19. **Elaborarea și implementarea unor metodologii moderne de evaluare a pierderilor și pagubei în urma dezastrelor.** Lipsa la moment unor asemenea metodologii complică evaluarea reală a consecințelor urgențelor și dezastrelor, precum și realizarea unor măsuri adecvate și echitabile de restabilire.

Aceste oportunități oferă Republicii Moldova posibilitatea de a îmbunătăți semnificativ capacitățile de prevenire și reducere a riscurilor de dezastre prin utilizarea resurselor externe și interne, adoptarea de tehnologii noi și dezvoltarea parteneriatelor strategice.

Amenințări

1. **Schimbările climatice:** Creșterea frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme, cum ar fi inundațiile, secetele și furtunile, poate depăși capacitățile actuale de prevenire și răspuns, precum și resursele disponibile.
2. **Dezastrele imprevizibile:** Apariția unor dezastre neașteptate, care nu au fost prevăzute sau pentru care nu s-au luat măsuri adecvate, poate cauza daune semnificative și poate suprasolicita capacitățile de răspuns.
3. **Dezastrele combinate, cauzate de mai mulți factori concomitenți:** Un exemplu de asemenea dezastru este accidentul nuclear de la Fukushima (Japonia), care a fost cauzat atât de factori naturali (cutremur și tsunami), cât și tehnogeni (accident nuclear).
4. **Epidemii și pandemii cauzate de un agent patogen necunoscut (Boala X).** "Boala X" este un termen folosit de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) pentru a descrie o boală ipotetică care ar putea cauza o pandemie globală în viitor, dar al cărei agent patogen nu este încă cunoscut.
5. **Epidemii și pandemii cauzate de agenți patogeni cunoscuți:** Crizele sanitare, cum ar fi pandemia de COVID-19, pot suprasolicita sistemele de sănătate și resursele disponibile, reducând capacitatea de a gestiona alte tipuri de dezastre și afectând pregătirea pentru acestea.
6. **Eventuala contaminare radioactivă a teritoriului Republicii Moldova.** Riscul major îl prezintă 2 stații stații atomoelectrice (SAE Zaporojie și SAE Iujno-Ucrainsc) aflate pe teritoriul Ucrainei, care se afla în zona acțiunilor de luptă în urma invaziei Federației Ruse asupra Ucrainei. Mai mult ca atât SAE Zaporojie a fost capturată de forțele armate rusești, care mențin pe teritoriul acesteia armament și muniții.

7. **Degradarea componentelor de mediu.** Defrișările, poluarea și alte activități care degradează mediul pot crește vulnerabilitatea la dezastre naturale, cum ar fi alunecările de teren și inundațiile, complicând eforturile de pregătire și răspuns.
8. **Capacitate limitată de reacție.** Resursele limitate și lipsa unei pregătiri adecvate pot duce la reacții întârziate și ineficiente în caz de urgențe sau dezastre, amplificând impactul acestuia asupra populației și infrastructurii.
9. **Lipsa de continuitate a politicilor.** Schimbările relativ frecvente ale guvernărilor pot duce la revederea priorităților guvernamentale, a politicilor publice și a alocării resurselor necesare pentru implementarea măsurilor de reducere a riscurilor și gestionare a dezastrelor.
10. **Dependența de ajutorul extern.** Dependența de finanțare și asistență externă poate fi ne sustenabilă pe termen lung și poate afecta capacitatea de a dezvolta soluții naționale și locale eficiente și durabile.
11. **Instabilitate economică.** Fluctuațiile economice și crizele financiare pot reduce bugetele disponibile pentru măsurile de reducere a riscurilor dezastrelor și pot întârzia implementarea proiectelor necesare pentru atingerea acestui scop.
12. **Sărăcia și vulnerabilitatea socială.** Nivelul ridicat de sărăcie și vulnerabilitate socială face ca anumite segmente ale populației să fie mai expuse și mai afectate de dezastre, limitând capacitatea acestora de prevenire și recuperare.
13. **Migrarea forței de muncă.** Exodul personalului calificat către alte țări poate reduce capacitatea locală și națională de gestionare a riscurilor de dezastre și de asigurare a acțiunilor de răspuns.
14. **Corupția și gestionarea ineficientă a resurselor disponibile.** Corupția și gestionarea ineficientă a resurselor pot submina eforturile de reducere a riscurilor de dezastre și de implementare a măsurilor de preventive.
15. **Infrastructură vulnerabilă:** Multe zone ale țării au infrastructură insuficient dezvoltată și vulnerabilă la impactul dezastrelor naturale, cum ar fi cutremurele de pământ, inundațiile și alunecările de teren, ceea ce complică eforturile de pregătire și răspuns.
16. **Infrastructură critică neprotejată:** Multe elemente ale infrastructurii critice nu sunt adecvat protejate împotriva dezastrelor naturale și tehnologice, ceea ce crește riscul de impact sever în caz de dezastru.

Aceste amenințări subliniază provocările majore cu care se confruntă Republica Moldova în eforturile sale de prevenire și reducere a riscurilor de dezastre. Este esențial ca aceste riscuri să fie gestionate prin politici adecvate, investiții și cooperare internațională pentru a proteja populația și infrastructura țării.

2.5. PLANIFICAREA PREGĂTIRII ȘI RĂSPUNSULUI LA URGENȚE

Planificarea pregătirii și răspunsului la urgențe este unul de elemente cheie ale procesului de reducere a riscurilor și gestionare a dezastrelor. Aceasta implică pregătirea, diminuarea, răspunsul și recuperarea în fața unor astfel de evenimente.

În conformitate cu legislația în vigoare la capitolul ce ține de planificarea în situații excepționale, în Republica Moldova se elaborează următoarele planuri:

- la nivel național: Planul Protecției Civile a Republicii Moldova în Situații Excepționale;
- la nivel teritorial: planurile protecției civile ale unităților administrativ-teritoriale;
- la nivel sectorial: planurile protecției civile ale autorităților administrației publice centrale (ministere, agenții, inspectorate, servicii);
- la nivel de unitate (instituție): planurile protecției civile ale agenților economici și de menire socială.

Planul Protecției Civile a Republicii Moldova în Situații Excepționale se elaborează în scopul pregătirii, răspunsului și lichidării consecințelor situațiilor excepționale naționale și/sau transfrontaliere și implică în realizarea acestor acțiuni autorități ale administrației publice centrale (ministere, departamente, agenții, servicii), agenți economici și organizații neguvernamentale de talie națională și internațională. Se elaborează sub egida IGSU și se aprobă de Prim-ministrul RM. De menționat că Planul, care este în vigoare la moment, a fost aprobat în anul 2007, a fost în repetate rânduri actualizat, însă necesită revedere cardinală.

Planurile Protecției Civile ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul I și II (raion, municipiu, localitate) se elaborează pentru unitățile administrativ-teritoriale (raion, municipiu, localitate) în scopul

pregătirii, răspunsului și lichidării consecințelor situațiilor excepționale locale și teritoriale și implică în realizarea acestor acțiuni autorități ale administrației publice locale, structuri descentralizate ale administrației publice centrale, amplasate în raza teritoriului administrativ respectiv, și agenți economici de importanță locală. Se aprobă de către conducere unității administrativ-teritoriale respective (președinte de raion, primar al municipiului, primar al satului, comunei).

Planurile Protecției Civile ale autorităților administrației publice centrale (ministere, agenții, inspectorate, servicii) se elaborează de către organele administrației publice centrale (ministere, departamente, agenții, servicii) în scopul pregătirii, răspunsului și lichidării consecințelor situațiilor excepționale cu forțele, mijloacele, capacitățile și în limita competenței sectorului economiei naționale de gestionarea căruia acestea sunt responsabile (ocrotirea sănătății, transporturi, transmisiuni, ordine publică etc.). Planul se aprobă de către conducătorul autorității administrației publice centrale respective.

Planurile Protecției Civile de obiect sau instituționale se elaborează de toți agenții economici și de menire socială (unități de producție, de prestare a serviciilor, de comerț, instituții, organizații etc.) în scopul pregătirii, răspunsului și lichidării consecințelor situațiilor excepționale de obiect, care urmează a fi executate folosind în primul rând forțele și mijloacele unității respective. Planul se aprobă de către conducătorul instituției/întreprinderii respective.

Notă: Ministerul Sănătății și instituțiile medico-sanitare elaborează planuri identice, care însă diferă prin denumire. Acestea se numesc planuri de pregătire și răspuns la urgențele de sănătate publică. Acest fapt se datorează prevederilor Regulamentului Sanitar Internațional, care este un acord internațional prin care toate statele membre ale OMS, inclusiv Republica Moldova, se obligă să acționeze conform aceluiași reguli, având aceleași drepturi și obligațiuni, pentru a asigura siguranța sănătății internaționale.

Referitor la planurile protecției civile, la moment nu există o evaluare oficială aprofundată a eficacității acestora, totuși termenele de aprobare indică indirect la necesitatea revederii planurilor actuale, cel puțin a celui național, în vederea alinierii acestora la principiile și abordările internaționale de reducere a riscurilor și gestionare a dezastrelor.

2.6. SIGURANȚA ȘI REZILIENȚA STRUCTURILOR CRITICE

La structurile critice se referă elementele esențiale ale infrastructurii care, dacă sunt deteriorate sau distruse, ar avea un impact semnificativ asupra sănătății, securității și bunăstării cetățenilor, precum și asupra funcționării normale a societății și economiei.

Acestea includ:

Infrastructura de Transport: drumuri, poduri, tuneluri, căi ferate, porturi și aeroporturi care asigură mobilitatea și accesul rapid în caz de urgențe.

Infrastructura de Energie: centrale electrice, rețele de distribuție a energiei electrice, gaze naturale și instalații de petrol, care furnizează energia necesară pentru funcționarea altor structuri critice și pentru viața de zi cu zi.

Sisteme de Apă și Canalizare: rețele de distribuție a apei potabile, sisteme de tratare a apei și canalizări care asigură accesul la apă curată și gestionarea apelor uzate.

Servicii de Telecomunicații: rețele de comunicații, inclusiv internet și telefonie, care permit coordonarea și comunicarea în caz de dezastru.

Sisteme de Sănătate: spitale, clinici, centre de sănătate și infrastructura necesară pentru furnizarea serviciilor medicale de urgență.

Servicii de Urgență: stații de pompieri, poliție, protecția civilă și alte structuri responsabile pentru răspunsul la situații de urgență.

Infrastructura Educațională: școlile și instituțiile de învățământ pot servi și ca adăposturi temporare în caz de dezastru.

La moment nu există evaluări complexe a rezilienței și siguranței structurilor critice sau a unor elemente ale acestora, cu excepția spitalelor. Astfel, în anul 2010 în Republica Moldova a fost realizată, cu suportul OMS, a evaluare a siguranței la urgențe și dezastru a tuturor spitalelor publice din țară. Evaluarea a fost efectuată cu utilizarea metodologiei OMS „Indicele Siguranței Spitalului”, care prevede evaluarea complexă constituită din 3 componente: „Siguranța structurală” (siguranța clădirilor), ”Siguranța

nestructurală” (siguranța rețelelor inginerești și siguranța antiincendiară) și ”Managementul urgențelor și dezastrelor”. Fiecărui spital evaluat i s-a atribuit un indice de siguranță, care reprezintă o exprimare valorică a capacității spitalului de a rezista la impact și a-și păstra funcționalitatea în timpul și după producerea urgenței. În baza rezultatelor evaluării a fost elaborat și implementat un plan de acțiuni privind fortificarea siguranței spitalelor pentru perioada 2012 – 2016. În 2016 evaluarea a fost repetată cu utilizarea aceleiași metodologii și cu compararea rezultatelor obținute cu cele din 2010. Rezultatele evaluării repetate au demonstrat că măsurile întreprinse sporit substanțial nivelul de siguranță la urgențe și dezastre al spitalelor din țară.

Capitolul III. VIZIUNE ȘI OBIECTIVE

3.1. Viziunea Strategiei și obiective strategice

Viziunea Strategiei este crearea unei societăți reziliente și sigure prin reducerea semnificativă a riscurilor de dezastre și a impactului acestora, în baza unor acțiuni proactive, multisectoriale, orientate la toate tipurile de pericole și realizate la nivelul întregii societăți.

Astfel, până în 2030 va fi creat un cadru exhaustiv, bazat pe prevederile Cadrelor de la Sendai, care va consolida eforturile structurilor relevante din sectorul public și cel privat, a societății civile și a cetățenilor în vederea fortificării rezilienței la impactul eventualelor dezastre atât naturale, cât și provocate de activitatea umană, la nivel național, teritorial și local, precum și instituirii unor capacități robuste și mecanisme eficiente de reducere a riscului de dezastre, asigurării unui răspuns prompt și adecvat în cazul producerii acestora, precum și restabilirii ulterioare a consecințelor impactului.

Va fi o abordare unică a tuturor riscurilor și pericolelor în vederea efectuării unei planificări strategice a investițiilor și utilizării eficiente a tuturor resurselor disponibile, o abordare integrată la diferite niveluri administrative/teritoriale, în vederea asigurării complementarității măsurilor de reducere a riscurilor de dezastre la nivel național, teritorial și local;

La fel, vor fi adoptate și implementate standarde internaționale de reducere a riscurilor și gestionare a dezastrelor, integrate măsuri de prevenire a dezastrelor în strategiile și programele naționale de dezvoltare durabilă, pentru a asigura o gestionare eficientă a resurselor naturale și reducerea impactului schimbărilor climatice, planificate acțiuni de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre la toate nivelurile (național, teritorial, sectorial, teritorial, local și instituțional), sporită reziliența comunităților prin promovarea dezvoltării durabile și a capacității acestora de a rezista la impact și de a se recupera rapid în urma urgențelor și dezastrelor, dezvoltate capacități de răspuns rapid și eficient în cazul dezastrelor pentru a minimiza pierderile umane și materiale.

Viziunea Strategiei subliniază angajamentul Republicii Moldova de a întări sistemul național de protecție civilă și gestionare a riscurilor de dezastre. Această strategie răspunde recomandărilor din Raportul Comisiei Europene din 2023, însoțitor al Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, cu accent pe Capitolul 27: Mediul și Schimbările Climatice.

Viziunea SNRRD 2024-2030 se conturează astfel:

Angajament național: SNRRD 2024-2030 marchează un angajament semnificativ al Republicii Moldova pentru îmbunătățirea sistemului național de protecție civilă și gestionare a riscurilor de dezastre, conform recomandărilor din Raportul Comisiei Europene.

Măsuri recomandate:

- **Evaluarea națională a riscurilor:** Dezvoltarea evaluărilor naționale bazate pe metodologii aprobate pentru a fundamenta strategiile de prevenire și pregătire.
- **Îmbunătățirea capacităților operaționale:** Modernizarea infrastructurii, întărirea sistemului de alertă timpurie și îmbunătățirea serviciului hidrometeorologic.
- **Integrarea în sistemul european de comunicare în urgență:** Implementarea serviciilor securizate de telematică între administrații (TESTA), conectarea la sistemul de comunicare și informare în caz

de urgență (CECIS) și sprijinirea coordonării cu Centrul de Coordonare a Răspunsului la Situații de Urgență al Comisiei Europene (ERCC).

3.2. OBIECTIVELE GENERALE ȘI DIRECȚIILE PRIORITARE

Obiectivele și direcțiile prioritare ale SNRRD 2024-2030 sunt aliniate la prevederile Cadrului de la Sendai privind Reducerea Riscului Dezastrelor, în primul rând la cele 4 priorități de acțiune, precum și cele 7 obiective globale.

În acest context, SNRRD 2024-2030 își propune atingerea următoarelor obiective generale, fiecare obiectiv conținând direcții prioritare și acțiuni concrete de realizare a acestora:

Obiectivul general 1. Consolidarea capacității de evaluare și înțelegere a riscurilor de dezastre la nivel național;

Obiectivul general 2. Consolidarea dirijării și coordonării măsurilor de reducere a riscurilor și managementului dezastrelor;

Obiectivul general 3. Investirea în reducerea riscurilor și în creșterea rezilienței la dezastre;

Obiectivul general 4. Consolidarea pregătirii și asigurarea răspunsului la urgențe și dezastre, urmate de restabilirea situației la un nivel mai înalt decât cel de până la impact;

Obiectivul general 5. Sporirea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor.

OBIECTIVUL GENERAL 1: Consolidarea capacității de evaluare și înțelegere a riscurilor de dezastre la nivel național

Cunoașterea și înțelegerea riscurilor dezastrelor reprezintă etapa primordială în implementarea cu succes a tuturor celorlalte măsuri de reducere a riscurilor și a impactului urgențelor și dezastrelor. Prin identificarea și înțelegerea pericolului, evaluarea corectă a expunerii și vulnerabilității la ele, autoritățile responsabile de managementul dezastrelor pot lua decizii argumentate privind măsurile de prevenire, pregătire, răspuns și recuperare după dezastre.

În vederea realizării obiectivului dat se prevede realizarea unui complex de activități, repartizate pe direcții prioritare de acțiuni.

Direcția prioritară 1.1: Îmbunătățirea și eficientizarea activităților ce țin de colectarea, sistematizarea, analiza și gestionarea datelor relevante privind eventualele urgențe și dezastre, care se pot produce pe teritoriul Republicii Moldova.

1.1.1 Colectarea și analiza avansată a datelor:

1.1.1.1 Utilizarea instrumentelor de analiză avansată pentru a identifica tipare și tendințe în datele colectate. Dezvoltarea de modele predictive pentru anticiparea evenimentelor de risc și dezastre.

1.1.2 Dezvoltarea unei baze centralizate de date.

1.1.2.1 Crearea unei baze de date centralizate unde toate datele colectate să fie stocate și accesibile. Asigurarea interoperabilității între diverse agenții și organizații implicate în gestionarea riscurilor și dezastrelor.

1.1.3 Automatizarea procesului de colectare a datelor:

1.1.3.1 Implementarea metodei de utilizarea dronelor pentru supravegherea zonelor greu accesibile și pentru colectarea de imagini și date relevante.

1.1.3.2 Implementarea tehnologiei IoT (Internet of Things) pentru monitorizarea în timp real a parametrilor relevanți (ex: nivelul apei, temperatura, umiditatea, etc.).

1.1.4 Implementarea unui Sistem de Informații Geografice (GIS):

1.1.4.1 Utilizarea GIS pentru cartografierea zonelor vulnerabile și a riscurilor potențiale.

1.1.4.2 Integrarea datelor spațiale și temporale pentru o mai bună înțelegere a dinamicii riscurilor.

1.1.5 Transparența și accesul la date și informații:

1.1.5.1 Publicarea de rapoarte și analize periodice pentru informarea populației și factorilor de decizie.

1.1.5.2 Asigurarea accesului public la datele privind riscurile și dezastrele pentru a crește gradul de conștientizare și pregătire în rândul populației.

Direcția prioritară 1.2: Promovarea unor abordări unice, bazate pe criterii și standardizate internaționale a aspectelor ce țin de reducerea riscurilor și managementul dezastrelor.

1.2.1 Adoptarea și implementarea standardelor și protocoalelor unice.

1.2.1.1 Adoptarea și implementarea standardelor și protocoalelor unice în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor în baza standardelor internaționale, cum ar fi cele propuse de ONU sau ISO.

1.2.1.2 Elaborarea de ghiduri detaliate și manuale operaționale pentru a facilita implementarea standardelor și protocoalelor.

1.2.1.3 Asigurarea de resurse financiare și materiale adecvate pentru implementarea și întreținerea standardelor și protocoalelor.

1.2.2 Elaborarea și implementarea unei terminologii unice

1.2.2.1 Colectarea și analiza termenilor și definițiilor folosite în prezent în documentele și rapoarte la nivel internațional, precum și în literatura de specialitate.

1.2.2.2 Identificarea inconsecvențelor și a termenilor utilizați în actele normative și rapoartele naționale, care necesită clarificări sau redefiniri.

1.2.2.3 Crearea unui Glosar de termeni în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor, bazați pe terminologia internațională, cu definiții și explicații detaliate pentru fiecare termen.

1.2.2.4 Aprobarea Glosarului și promovarea includerii noilor termeni în documentele de rigoare (vezi p.2.3), cu desfășurarea concomitentă a instruirii privind utilizarea corectă a terminologiei de către structurile și persoanele implicate.

1.2.3 Revizuirea și actualizarea cadrului normativ

1.2.3.1 Evaluarea cadrului normativ existent în vederea identificării lacunelor, suprapunerilor și inconsecvențelor în legislația curentă privitor la aspectele ce țin de reducerea riscurilor și managementul dezastrelor, inclusiv celor ce țin de terminologie.

1.2.3.2 Organizarea de consultări cu toate părțile implicate, inclusiv autorități guvernamentale, organizații non-guvernamentale, experți, comunități locale și sectorul privat.

1.2.3.3 Actualizarea cadrului normativ național prin încorporarea noilor standarde și protocoale.

Direcția prioritară 1.3: Identificarea, analizarea și înțelegerea riscurilor potențiale asociate cu diferite tipuri de dezastre în baza evaluării pericolelor, expunerii, vulnerabilității și capacităților de răspuns.

1.3.1 Evaluarea și analiza pericolelor

1.3.1.1 Colectarea, documentarea și analiza datelor istorice despre urgențele și dezastrele care s-au produs anterior.

1.3.1.2 Identificarea și catalogarea tuturor tipurilor de pericole (naturale, tehnologice, antropice) care pot afecta teritoriul țării.

1.3.1.3 Utilizarea metodelor de modelare computerizată pentru a estima probabilitatea apariției hazardurilor.

1.3.1.4 Cartografierea pericolelor prin crearea hărților care identifică zonele cu probabilitate ridicată de apariție și extindere a hazardurilor specifice pentru teritoriul Moldovei.

1.3.1.5 Evaluarea și analiza pagubelor umane, materiale și financiare în urma impactului diferitor tipuri de pericole.

1.3.2 Evaluarea expunerii

1.3.2.1. Inventarierea expunerii la pericol prin identificarea numărului și categoriilor de populație, infrastructurii critice (clădirile, drumurile, podurile, rețelele de utilități și facilitățile de sănătate, etc.), care ar putea fi expuse diferitor tipuri de pericole;

1.3.2.2 Utilizarea sistemelor informaționale geografice (GIS) pentru a crea hărți care indică zonele expuse la diferite tipuri de dezastre, cu marcarea pe în ele a zonelor cu densitate mare a populației, infrastructură vitală și activități economice importante.

1.3.2.3 Calcularea numărului de persoane care trăiesc sau lucrează în zonele cu risc sporit de expunere cu identificarea grupurilor de persoane care sunt deosebit de vulnerabile la dezastre (copii, bătrâni, persoane cu dizabilități, etc.).

1.3.3 Evaluarea vulnerabilității.

3.3.1 Identificarea factorilor care contribuie și influențează vulnerabilitatea la urgențe și dezastre (sărăcia, calitatea infrastructurii, accesul la servicii esențiale, etc.).

3.3.2 Cartografierea vulnerabilității prin identificare și transpunerea pe hărți geografice și planuri de teren a zonelor cele mai expuse și vulnerabile la dezastre.

1.3.3.3 Analiza în baza datelor statistice corelațiile între factorii de vulnerabilitate și impactul dezastrelor.

1.3.3.4 Evaluarea impactului potențial prin dezvoltarea scenariilor care descriu impactul potențial al diferitelor tipuri de dezastre (cutremure, inundații, alunecări de teren, etc.).

1.3.3.5 Estimarea pierderilor potențiale economice, sociale și de mediu în urma presupunerilor de dezastre.

1.3.3.6 Identificarea grupurilor vulnerabile, cum ar fi persoanele în vârstă, copii, și comunitățile cu resurse limitate.

1.3.4 Evaluarea capacităților de răspuns.

1.3.4.1. Inventarierea resurselor: Evaluarea disponibilității resurselor critice, cum ar fi echipamentele de salvare, vehiculele de urgență, facilitățile medicale, stocurile de alimente și apă.

1.3.4.2 Evaluarea infrastructurii: Analizarea stării infrastructurii critice, cum ar fi drumurile, podurile, clădirile publice și rețelele de comunicații, pentru a determina capacitatea acestora de a funcționa în timpul unui dezastru.

1.3.4.3 Revizuirea planurilor de urgență: Analizarea planurilor de urgență existente pentru a evalua corespunderea acestora cerințelor actuale și identificarea eventualelor lacune sau necesități de actualizare.

1.3.4.4: Desfășurarea exercițiilor de simulare a situațiilor de urgență pentru a testa eficiența planurilor de răspuns și pentru a identifica punctele slabe și oportunitățile de îmbunătățire.

1.3.4.5 Evaluarea nivelului de pregătire și competență al personalului implicat în răspunsul la dezastre (salvatorii, pompierii, personalul medical, polițiștii, etc.)

1.3.4.6 Evaluarea fiabilității și redundanței sistemelor de comunicații, inclusiv a rețelelor de telefonie, radio și internet.

1.3.4.7 Verificarea existenței și eficienței mecanismelor de coordonare între toate structurile implicate în răspunsul la dezastre.

1.3.4.8 Inventarierea și evaluarea capacităților logistice și a lanțurilor de aprovizionare.

1.3.5 Evaluarea riscurilor

1.3.5.1. Construirea, prioritizarea și selectarea scenariilor de risc singular și multi-risc.

1.3.5.2 Evaluarea probabilității și impactului pentru scenariile selectate.

1.3.5.3 Calculul riscurilor și analiza incertitudinilor.

1.3.5.4 Aplicarea modelării și simulării pentru a proiecta scenarii de risc și a evalua impactul potențial.

1.3.5.5 Actualizarea regulată a evaluărilor de risc pe baza noilor date și informații.

Direcția prioritară 1.4: Creșterea gradului de înțelegere și conștientizare a riscurilor la nivelul cetățenilor.

1.4.1 Identificarea nevoilor informaționale

1.4.1.1 Realizarea unor studii și sondaje pentru a înțelege ce tipuri de riscuri și în ce măsură sunt percepute de diferite categorii de populație.

1.4.1.2 Implicarea experților în domeniu pentru a determina informațiile esențiale care trebuie comunicate.

1.4.2 Organizarea companiilor de informare și educare

1.4.2.1. Difuzarea regulată către populație, într-un mod accesibil și pe înțelesul tuturor, a informațiilor relevante privind riscurile de urgențe și dezastre, precum și măsurile de reducere a acestora;

1.4.2.2. Distribuirea informațiilor despre riscurile dezastrelor și măsuri de prevenire în cadrul companiilor de informare și educare realizate prin intermediul mijloacelor mass media și platformelor de social media.

1.4.2.3 Organizarea de evenimente comunitare la nivel local (seminare, ateliere, conferințe, etc.) privind înțelegerea și conștientizarea naturii și pericolelor diferitelor tipuri de dezastre și măsurilor de protejare.

1.4.3 Elaborarea și distribuirea materialelor informative

1.4.3.1 Crearea și distribuirea de broșuri, pliante, afișe și alte materiale informative care să ofere informații clare și concise despre riscuri dezastrelor și măsurile de prevenire.

1.4.3.2 Crearea și postarea pe resursele on-line a materialelor informative (e-book, infografice, etc.), care pot fi descărcate de pe site-uri oficiale sau platforme de social media.

1.4.4 Programe educaționale în instituții de învățământ

1.4.4.1 Introducerea unor cursuri sau module educaționale în procesul de învățământ, care să acopere diferite tipuri de riscuri și cum pot fi acestea gestionate.

1.4.4.2 Implicarea elevilor și studenților în exerciții practice și simulări pentru a înțelege mai bine cum să reacționeze în situații de urgență.

1.4.5 Dezvoltarea parteneriate pentru promovarea conștientizării riscurilor dezastrelor

1.4.5.1 Implicarea liderilor comunitari și religioși pentru a transmite mesajele de conștientizare a riscurilor de dezastre și regulilor comportamentale de protecție.

1.4.5.2 Implicarea liderilor de opinii și persoanelor cu înalt grad de influență pe rețelele de socializare pentru a transmite mesajele de conștientizare a riscurilor de dezastrelor și regulilor comportamentale de protecție.

Direcția prioritară 1.5: Intensificarea cercetărilor științifice în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor.

1.5.1 Cercetări în domeniul schimbărilor climatice

1.5.1.1 Studii asupra factorilor determinanți ai schimbărilor climatice.

1.5.2.2 Studii privind impactul schimbărilor climatice asupra economiei, mediului și sănătății publice.

1.5.2.3 Cercetări și recomandări privind măsurile de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice.

1.5.2 Cercetări în domeniul geologiei și seismologiei

1.5.2.1 Studiul cutremurelor, cercetarea comportamentului tectonic și a mecanismelor de producere a cutremurelor.

1.5.2.2 Identificarea zonelor cu risc seismic ridicat și cartografierea acestora.

1.5.3 Cercetări în domeniul meteorologiei și climatologiei

1.5.3.1 Dezvoltarea de modele pentru a prezice fenomenele meteorologice extreme și schimbările climatice.

1.5.3.2 Implementarea de sisteme de monitorizare a vremii și de avertizare timpurie pentru furtuni, inundații și alte fenomene meteo extreme.

1.5.4 Cercetări în domeniul hidrologiei

1.5.4.1 Studiul inundațiilor, analiza comportamentului râurilor și sistemelor hidrografice în timpul precipitațiilor extreme.

1.5.4.2 Cercetări și recomandări privind măsurile de management al apei pentru a reduce riscul de inundații.

1.5.5 Cercetări în domeniul Sănătății Publice

1.5.5.1 Studii privind impactul diferitor tipuri de dezastre asupra sănătății oamenilor.

1.5.5.2 Studii privind evoluarea și măsurile de prevenire, diminuare și răspuns a epidemiilor și pandemiilor.

1.5.5.3 Studii în domeniul vaccinurilor și vaccinării.

1.5.5.4 Cercetări privitor la acordarea asistenței medicale în cazul dezastrelor, în special a celor soldate cu un număr masiv de victime.

1.5.6 Cercetări în domeniul arhitecturii și ingineriei civile

1.5.6.1 Studii și cercetări privitor la vulnerabilitatea structurală a clădirilor la impactul diferitor tipuri de dezastre (cutremur de pământ, alunecări de teren, etc.).

1.5.6.2 Evaluarea riscului structural

1.5.6.3 Cercetarea metodelor și materialelor de construcție care îmbunătățesc rezistența clădirilor și infrastructurilor.

1.5.7 Cercetări în domeniul economiei dezastrelor

1.5.7.1 Evaluarea costurilor economice ale dezastrelor și a beneficiilor investițiilor în reducerea riscurilor acestora.

1.5.7.2 Dezvoltarea de strategii economice pentru a sprijini reziliența și recuperarea post-dezastru.

1.5.8 Cercetări în domeniul sociologiei și psihologiei dezastrelor

1.5.8.1 Studiul comportamentului uman în timpul și după dezastre pentru a îmbunătăți suportul psihologic al persoanelor afectate.

1.5.8.2 Evaluarea efectelor sociale ale dezastrelor și dezvoltarea de programe pentru sprijinirea comunităților afectate.

1.5.9 Încurajarea parteneriatelor

1.5.9.1 Încurajarea parteneriatelor, inclusiv prin transferul de inovații și tehnologii, între structurile de stat, mediul academic și sectorul privat pentru a identifica, disemina și împărtăși cunoștințele și practicile ce țin de reducerea riscurilor de dezastre.

OBIECTIVUL GENERAL 2: Consolidarea dirijării și coordonării măsurilor de reducere a riscurilor și managementului dezastrelor.

Reducerea riscurilor de dezastre este un proces complex în cadrul căruia sunt implicate și utilizate resurse și capacități umane, administrative, organizaționale și operaționale, care urmează a fi orientate spre realizarea măsurilor de prevenire, atenuare, pregătire, răspuns, recuperare și reabilitare în urma dezastrelor. În acest context, dirijarea și coordonarea managementului riscurilor de dezastre are o importanță majoră pentru consolidarea tuturor eforturilor întru reducerea riscurilor și gestionarea eficientă a dezastrelor. Acest scop poate fi atins numai printr-o colaborare strânsă inter- și intrasectorială, cu implicarea tuturor actorilor responsabili

și în baza unor planuri integrate, asumate, cu evitarea duplicării eforturilor și alinuate la necesitățile societății și comunităților.

Direcția prioritară 2.1: Elaborarea și implementarea unui cadru legislativ robust pentru managementul riscurilor de dezastre

2.1.1 Analiza cadrului legal și normativ existent

2.1.1.1 Efectuarea unei analize detaliate a legislației existente prin prisma corespunderii acesteia abordărilor moderne privind reducerea riscurilor și managementul dezastrelor, identificarea lacunelor și deficiențelor care necesită revizuire și actualizare.

2.1.1.2 Organizarea de consultări cu părțile interesate, experții naționali și internaționali, organizațiile non-guvernamentale, societatea civilă, populația pentru a obține viziuni, opinii și propuneri privitor la modificările în legislația care trebuie efectuate.

2.1.2 Îmbunătățirea cadrului legal și normativ

2.1.2.1 Asigurarea alinierii strategiilor naționale cu obiectivele internaționale, cum ar fi Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și Cadru de la Sendai.

2.1.2.2 Integrarea aspectelor ce țin de reducerea riscurilor de dezastre în strategiile naționale și programele sectoriale de dezvoltare (afaceri interne, infrastructură, sănătate, agricultură, educație, etc.).

2.1.2.3 Adoptarea unor acte legislative și normative noi sau modificarea celor în vigoare în vederea asigurării reducerii riscurilor și managementului dezastrelor cu un suport legislativ și normativ coerent, comprehensiv, bazat pe o abordare unică a tuturor dezastrelor, care ar reglementa întregul ansamblu al măsurilor de prevenire, atenuare, pregătire, răspuns, recuperare și reabilitare în urma dezastrelor

2.1.3 Monitorizarea și actualizarea cadrului legal și normativ

2.1.3.1 Stabilirea unor indicatori de performanță pentru a monitoriza progresul în implementarea măsurilor de reducere a riscurilor dezastrelor.

2.1.3.2 Stabilirea unui sistem de raportare periodică pentru a evalua eficiența și impactul politicilor și măsurilor de reducere a riscurilor dezastrelor.

2.1.3.3 Monitorizarea, testarea și analiza reglementărilor în vigoare în vederea identificării lacunelor de ordin normativ ce țin de reducerea riscurilor și managementul dezastrelor.

2.1.3.4 Revizuirea reglementărilor existente sau elaborarea, în caz de necesitate, a unor reglementări noi în vederea eliminării lacunelor și deficiențelor și sporirii eficienței acestora.

Direcția prioritară 2.2: Sporirea coordonării și cooperării în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor.

2.2.1 Îmbunătățirea coordonării și cooperării intersectoriale, intrasectoriale și interinstituționale a reducerii riscurilor și managementului dezastrelor

2.2.1.1 Asigurarea coordonării și cooperării între diverse sectoare și nivele guvernamentale în vederea integrării reducerii riscurilor și managementului dezastrelor în toate politicile și planurile sectoriale de dezvoltare și activitate.

2.2.1.2 Asigurarea coordonării și cooperării între organele guvernamentale centrale și administrațiile publice locale în vederea integrării reducerii riscurilor și managementului dezastrelor în toate politicile și planurile locale de dezvoltare.

2.2.1.3 Asigurarea coordonării și cooperării intra sectoriale în vederea integrării reducerii riscurilor și managementului dezastrelor în activitatea componentelor relevante ale sectoarelor economiei naționale.

2.2.1.4 Constituirea Platformei Naționale pentru Reducerea Riscurilor la Dezastre, organism național multisectorial și interdisciplinar cu rol consultativ în stabilirea strategiilor și programelor privind reducerea riscurilor de dezastre.

2.2.2 Sporirea eficacității structurilor de coordonare

2.2.2.1 Revizuirea regulamentelor, atribuțiilor și împuternicirilor structurilor de coordonare (comisiilor pentru situații excepționale, comisiilor extraordinare pentru sănătate publică, etc.) în vederea eliminării contradicțiilor, suprapunerilor și echivocurilor în activitatea acestora.

2.2.2.2 Definirea clară a mandatului și responsabilităților tuturor structurilor de coordonare de toate nivelurile (național, sectorial, teritorial, local și instituțional) pentru a asigura coordonarea eficientă a eforturilor de reducere a riscurilor și managementului dezastrelor.

2.2.2.3 Sporirea capacității operaționale de coordonare a Sistemului Național Unic pentru Apeluri de Urgență 112.

2.2.2.4 Asigurarea funcționalității Centrului Operativ de Coordonare în Urgențele de Sănătate Publică din cadrul Agenției Naționale pentru Sănătate Publică.

2.2.2.5 Instruirea teoretică și practică a conducerii și membrilor structurilor de coordonare la accesarea în funcție și ulterior în mod regulat.

2.2.3 Elaborarea și implementarea protocoalelor și procedurilor de cooperare

2.2.3.1 Elaborarea și implementarea unor protocoale de cooperare cu definirea clară a rolurilor, responsabilităților și procedurilor pentru toate părțile implicate.

2.2.3.2 Elaborarea și implementarea unor proceduri standardizate pentru raportarea incidentelor și situațiilor de urgență, care să includă formulare tipizate și intervale de timp specifice pentru raportare.

2.2.3.3 Revizuirea și actualizarea regulată a procedurilor și protocoalelor reieșind din noile amenințări, tehnologii și bune practici, precum și din concluziile exercițiilor de simulare a urgențelor și dezastrelor.

2.2.4 Cooperare și parteneriate

2.2.4.1 Îmbunătățirea colaborării și cooperării în domeniile ce țin de reducerea riscurilor și managementul dezastrelor între structurile de stat și sectorul privat, mediul academic, societatea civilă, ONG-uri, etc.

2.2.4.2 Documentarea colaborării și cooperării cu structurile nestatale relevante în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor (inclusiv de peste hotare) prin încheierea memorandumurilor de înțelegere, acordurilor de parteneriat, etc.

2.2.4.3 Încurajarea și susținerea mișcărilor și organizațiilor de voluntariat și integrarea acestora în activitățile de reducere a riscurilor și management al dezastrelor.

Direcția prioritară 2.3: Instituționalizarea reducerii riscurilor și managementului dezastrelor.

2.3.1 Întărirea capacităților instituționale

2.3.1.1 Instituirea la nivel central a unui organ instituționalizat de coordonare și implementare a politicilor de reducere a riscurilor și management al dezastrelor cu atribuirea acestuia atribuțiilor și responsabilităților respective

2.3.1.2 Ridicarea nivelului ierarhic și sporirea capacităților subdiviziunilor specializate în reducerea riscurilor și managementului dezastrelor din cadrul organelor administrației publice centrale și locale.

2.3.1.3 Modernizarea și fortificarea capacităților organelor de suport decizional (centre operative de dirijare) la toate nivelurile (național, sectorial, teritorial, local și instituțional.)

2.3.1.4 Fortificarea capacităților sau examinarea opțiunii de desemnare a altei instituții în calitate de Punct Focal Național pentru implementarea Cadrului de la Sendai (actualmente în calitate de Punct Focal este desemnat Serviciul Hidrometeorologic de Stat, instituție cu capacități limitate în vedere promovării și organizării implementării Cadrului de la Sedai)

2.3.2 Majorarea competențelor resurselor umane

2.3.2.1 Desfășurarea programelor de formare care să implice participarea personalului din diverse agenții și organizații, pentru a promova cooperarea și înțelegerea rolurilor reciproce.

2.3.2.2 Asigurarea formării continue pentru personalul implicat în reducerea riscurilor și managementul dezastrelor, cu actualizări periodice bazate pe cele mai recente bune practici și lecții învățate.

Direcția prioritară 2.4 Dezvoltarea și perfecționarea continuă a planurilor de pregătire și răspuns la dezastre

2.4.1 Analiza planurilor actuale de pregătire și răspuns la dezastre

2.4.1.1 Verificarea dacă obiectivele planurilor actuale de pregătire și răspuns la dezastre sunt clare, realiste, măsurabile și în ce măsură acoperă riscurile potențiale.

2.4.1.2 Stabilirea și utilizarea unor indicatori de performanță (universali și specifici) pentru a măsura eficiența planurilor (ex. timpul de răspuns, numărul victimelor, care au primit asistența medicală urgentă, resurse mobilizate etc.).

2.4.1.3 Analiza și aprecierea în baza consecințelor urgențelor și dezastrelor care s-au produs în trecut, precum și a concluziilor exercițiilor de simulare a situațiilor de urgență, în ce măsură planurile au contribuit

la atingerea scopurilor și obiectivelor de reducere a riscurilor și management al dezastrelor și care sunt lacunele și neajunsurile principale.

2.4.1.4 Estimarea resurselor (umane, materiale, financiare) real disponibile și accesibile, precum și în ce măsură acestea acoperă realizarea măsurilor planificate.

2.4.2 Actualizarea planurilor actuale de pregătire și răspuns la dezastre

2.4.2.1 Stabilirea/actualizarea obiectivelor planurilor existente pentru reducerea riscurilor și managementul dezastrelor pe termen scurt, mediu și lung.

2.4.2.2 Evaluarea și îmbunătățirea planurilor în baza lecțiilor învățate din dezastrele anterioare și rezultatele testării în cadrul simulărilor diferitor tipuri de dezastre.

2.4.2.3 Implicarea administrației publice locale și a comunităților în procesul de planificare și implementare a măsurilor de reducere a riscurilor.

2.4.2.4 Integrarea planificării reducerii riscurilor dezastrelor în politicile și planurile de dezvoltare economică, urbanistică și rurală.

2.4.2.5 Studiere experienței internaționale și implementarea bunelor practici în procesul de planificare și în conținutul planurile propriu-zise.

2.4.2.6 Asigurarea transparenței și accesibilității pentru toate părțile interesate, precum și pentru populație, a planurilor de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre.

2.4.2.7 Planificarea și implementarea prevenirii și răspunsului la urgențele de sănătate publică în corespundere cu prevederile Regulamentului Sanitar Internațional (2005);

2.4.3 Planificarea măsurilor de recuperare și refacere post-dezastru

2.4.3.1 Evaluarea și prognozarea consecințelor și pagubelor cauzate de eventualele urgențe și dezastre.

2.4.3.2 Planificarea resurselor necesare pentru reabilitarea economică și socială a populației și comunităților afectate.

2.4.3.3 Integrarea măsurilor de reducere a riscurilor în procesul de reconstrucție pentru a preveni viitoare dezastre.

Direcția prioritară 2.5: Stabilirea unor canale și proceduri clare și sigure de comunicare și schimb de informații

2.5.1 Canale de comunicare

2.5.1.1 Asigurarea liniilor telefonice directe pentru comunicații urgente între toți actorii implicați în realizarea măsurilor în reducerea riscurilor și managementul dezastrelor.

2.5.1.2 Utilizarea adreselor de e-mail dedicate pentru comunicațiile oficiale.

2.5.1.3 Implementarea unei platforme digitale (portal online) pentru schimbul de informații și coordonare, unde toate autoritățile implicate să aibă acces și posibilitatea de a partaja informații, date și rapoarte în timp real.

2.5.1.4 Dezvoltarea și implementarea unor sisteme de alertă și comunicare rapide pentru a informa toate părțile implicate în caz de dezastru.

2.5.2 Proceduri de raportare

2.5.2.1 Elaborarea și implementarea unor proceduri standardizate și universale pentru raportarea incidentelor și situațiilor de urgență, care să includă formulare tipizate de raport, inclusiv în format electronic.

2.5.2.2 Stabilirea unor intervale de timp specifice pentru raportarea informațiilor ce țin de reducerea riscurilor și managementul dezastrelor.

OBIECTIVUL GENERAL 3: Investirea în reducerea riscurilor și în creșterea rezilienței la dezastre

Investițiile publice și private în prevenirea și reducerea riscurilor de dezastre sunt esențiale pentru a spori reziliența economică, socială, de sănătate, a mediului și culturală a populației, comunităților, și țării în întregime. Astfel de măsuri au o contribuție enormă pentru a salva vieți, a preveni și a reduce pierderile și pentru a asigura o recuperare și reabilitare eficace. În acest context, este necesară asigurarea unei finanțări continue și adecvate, direcționate spre măsuri pre-dezastru, și susținerea autorităților publice și a mediului privat în implementarea de acțiuni de eliminare a riscurilor asociate investițiilor curente și prioritizarea proiectelor care vizează creșterea rezilienței și prevenirea de noi riscuri.

Direcțiile prioritare întru realizarea acestui obiectiv sunt următoarele:

Direcția prioritară 3.1: Asigurarea finanțării adecvate a măsurilor de reducere a riscului și managementul dezastrelor

3.1.1 Integrarea finanțării măsurilor de reducere a riscurilor și management al dezastrelor în bugetele naționale și locale

3.1.1.1 Definierea clară a priorităților de finanțare în baza unor evaluări comprehensive a riscurilor și vulnerabilităților.

3.1.1.2 Promovarea integrării considerentelor și măsurilor privind reducerea riscului de dezastre în instrumentele financiare și fiscale.

3.1.1.3 Corelarea investițiilor (bugetare și extrabugetare) pentru prevenirea și reducerea riscului de dezastre în diferite sectoare ale economiei naționale în scopul utilizării optime a tuturor fondurilor naționale și externe disponibile, precum și monitorizării gestionării corecte a acestora.

3.1.2.4 Identificarea fondurilor (inclusiv extrabugetare), care în caz de necesitate, pot fi redirecționate pentru investirea în măsurile de reducere a riscurilor și managementul dezastrelor.

3.1.1.5 Includerea în fiecare an a cheltuielilor pentru reducerea riscurilor și managementul dezastrelor în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu.

3.1.2 Alocarea resurselor financiare

3.1.2.1 Alocarea resursele financiare necesare în toate sectoarele relevante și la toate nivelurile ale procesului de dezvoltare și implementare a strategiilor, politicilor, planurilor și reglementărilor ce țin de reducerea riscului și managementul dezastrelor.

3.1.2.2 Alocarea resursele financiare suficiente în fondurile de urgență ale Guvernului (fondul de intervenții și fondul de rezervă).

3.1.2.3 Alocarea resursele financiare suficiente în fondurile profilactic și de rezervă a Fondurile Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală.

3.1.2.4 Alocarea resursele financiare suficiente în fondurile de rezervă a bugetelor locale.

3.1.2.5 Identificarea și utilizarea unor surse diverse de finanțare, inclusiv fonduri guvernamentale, investiții private, împrumuturi internaționale și granturi, pentru proiectele de reducerii riscurilor dezastrelor.

3.1.3 Monitorizarea și evaluarea utilizării fondurilor

3.1.2.1 Implementarea și utilizarea procedurilor de monitorizare a utilizării strict conform destinației a fondurilor alocate pentru reducerea riscului și managementul dezastrelor.

3.1.2.2 Asigurarea transparenței și eficienței în utilizarea resurselor financiare destinate reducerii riscurilor și manamentului dezastrelor.

3.1.2.3 Stabilirea unor criterii de prioritizare și monitorizare a investițiilor, pentru a asigura finanțarea măsurilor cu impact ridicat în ceea ce privește pregătirea, prevenirea, răspunsul și reducerea consecințelor dezastrelor.

3.1.2.4 Consolidarea mecanismelor de protecție financiară atât pentru investițiile publice, cât și pentru cele private pentru a reduce impactul financiar al dezastrelor.

Direcția prioritară 3.2 Dezvoltarea infrastructurii reziliente la impactul dezastrelor

3.2.1 Stabilirea și implementarea unor standarde și reglementări stricte

3.2.1.1 Evaluarea riscurilor, vulnerabilităților și nivelului de siguranță a infrastructurii existente, în primul rând a celei critice (spitale, școli, clădiri guvernamentale, sisteme de asigurare cu energie electrică, apă, canalizare, căldură, gaz natural, drumuri, poduri, rețele de comunicații, etc.) pentru a determina unde sunt necesare investiții primordiale în vederea sporirii rezilienței acestora.

3.2.1.2 Elaborarea/actualizarea și implementarea standardelor și reglementărilor în construcții ce țin de protecția și reziliența la dezastre în procesul de proiectare și de construcție sau reconstrucție a clădirilor, inclusiv celor ce țin de calitatea materialelor de construcție.

3.2.1.3 Elaborarea/actualizarea și implementarea standardelor, reglementărilor și a planurilor urbanistice, care să reglementeze utilizarea corectă și sigură a terenurilor (coduri de zonare), precum și să nu admită lucrările de construcții în zonele cu risc ridicat (de exemplu, zonele inundabile sau predispuse la alunecări de teren).

3.2.1.4 Elaborarea/actualizarea și implementarea standardelor și reglementărilor de mediu, care să protejeze ecosistemele și să minimizeze impactul dezastrelor naturale (ex. restricții privind defrișările, măsuri de protecție a resurselor de apă, etc.).

3.2.1.5 Integrarea evaluării, cartografierii și gestionării riscurilor de dezastre în planificarea și gestionarea dezvoltării rurale, în special în zonele predispușe la secetă și inundații.

3.2.1.6 Evaluarea impactului și eficacității standardelor și reglementărilor implementate cu ajustarea și îmbunătățirea acestora în funcție de rezultatele obținute.

3.2.1.7 Revizuirea și actualizarea constantă a standardelor și practicilor de construcție și întreținere pentru a reflecta inovațiile tehnologice și lecțiile învățate din evenimentele trecute.

3.2.2 Asigurarea rezilienței infrastructurii, în special celei critice, la dezastre

3.2.2.1 Modernizarea și consolidarea infrastructurii critice existente pentru a reduce vulnerabilitatea la dezastre naturale și tehnologice, și pentru a îmbunătăți capacitatea de pregătire și răspuns.

3.2.2.2 Extinderea investițiilor publice și private în consolidarea rezilienței la dezastre, inclusiv prin realizarea măsurilor structurale, nestructurale și funcționale pentru prevenirea și reducerea riscului de dezastre în structurile critice, în special în spitale și școli.

3.2.2.3 Utilizarea de tehnologii și materiale inovative care oferă o mai mare durabilitate și reziliență în fața dezastrelor.

3.2.2.4 Sporirea rezilienței și siguranței (structurale, nestructurale și capacităților funcționale) a instituțiilor medico-sanitare, în primul rând a spitalelor.

3.2.2.5 Sporirea rezilienței la dezastre a sectorului economic, în special a agenților economici, care sunt furnizori de servicii și produse esențiale pentru populație și activitatea economică.

3.2.2.6 Sporirea rezilienței întreprinderilor de producere și furnizare de mărfuri și servicii de importanță primordială pentru pregătirea, răspunsul, lichidarea consecințelor și restabilirea după dezastru.

3.2.2.7 Dezvoltarea planurilor de continuitate a activității pentru fiecare componentă a infrastructurii critice, asigurându-se că acestea pot funcționa sau se pot recupera rapid după un dezastru.

3.2.2.8 Asigurarea protecției de riscul dezastrelor a obiectelor patrimoniului cultural.

3.2.2.9 Asigurarea protecției de riscul dezastrelor a animalelor de fermă, semințelor și tehnicii agricole;

Direcția prioritară 3.3 Monitorizarea și întreținerea infrastructurii critice

3.3.1 Monitorizarea structurii critice

3.3.1.1 Crearea unei baze de date complete care să includă toate componentele infrastructurii care trebuie întreținute, inclusiv detalii despre starea actuală, vârsta și istoricul întreținerii.

3.3.3.2 Implementarea sistemelor de monitorizare continuă pentru a evalua starea infrastructurii și a identifica necesitatea de reparații sau modernizări.

3.3.3.3 Instalarea de senzori pentru monitorizarea în timp real a parametrilor critici, cum ar fi tensiunea structurală, vibrațiile, temperatura, umiditatea și alte variabile relevante și utilizarea tehnologiei Internet of Things (IoT) pentru a conecta senzorii pentru a colectarea datelor în mod continuu și detectarea precoce a problemelor.

3.3.2 Întreținerea și mentenanța infrastructurii critice

3.3.2.1 Dezvoltarea unui plan de întreținere preventivă pe termen lung, care să includă frecvența inspecțiilor și activităților de întreținere necesare pentru fiecare componentă a infrastructurii.

3.3.2.2 Prioritizarea activităților de întreținere și reparații pe baza evaluărilor de risc și a stării actuale a infrastructurii, planificarea și realizarea unor măsuri proactive orientate spre prevenirea deteriorării și pentru menținerea funcționalității infrastructurii în fața riscurilor potențialelor dezastre.

3.3.2.3 Alocarea de resurse materiale și financiare suficiente pentru implementarea și susținerea pe termen lung a programului de întreținere și mentenanță a elementelor infrastructurii critice.

3.3.2.4 Utilizarea sistemelor informatice de management al întreținerii pentru a urmări activitățile de întreținere, a gestiona programările și a păstra un istoric detaliat al tuturor lucrărilor efectuate.

3.3.2.5 Organizarea de programe de formare continuă pentru personalul de întreținere pentru a se asigura că aceștia sunt la curent cu cele mai bune practici și tehnologii noi în domeniul întreținerii preventive.

3.3.2.6 Efectuarea intervențiilor preventive, iar în caz de necesitate imediate, bazate pe rezultatele inspecțiilor periodice (consolidarea structurilor, înlocuirea componentelor uzate sau deteriorate și aplicarea de protecții suplimentare, etc.).

3.3.3 Inspecții și verificări

3.3.3.1 Crearea unui calendar detaliat al inspecțiilor pentru toate componentele infrastructurii critice, specificând frecvența și tipul inspecțiilor (zilnice, săptămânale, lunare, anuale).

3.3.3.2 Efectuarea de inspecții periodice (verificări vizuale, teste tehnice, monitorizare cu ajutorul senzorilor) pentru a detecta eventualele probleme înainte ca acestea să devină critice (semne de uzură, deteriorare sau defecte potențiale).

3.3.3.3 Realizarea de evaluări periodice ale programului de întreținere preventivă pentru a identifica zonele care necesită îmbunătățiri și pentru a ajusta planurile în funcție de rezultatele obținute.

3.3.3.4 Documentarea și analiza rezultatelor inspecțiilor și verificărilor în vederea identificării și realizării măsurilor corective și de îmbunătățire.

OBIECTIVUL GENERAL 4. Consolidarea pregătirii și asigurarea răspunsului la urgențe și dezastre, urmate de restabilirea situației la un nivel mai înalt decât cel de până la impact.

Creșterea constantă a riscului de dezastre, inclusiv creșterea expunerii la risc a persoanelor și a activelor, combinată cu lecțiile învățate din trecut, indică imperativ necesitatea de a consolida eforturile societății și comunităților în vederea reducerii riscului de urgențe și dezastre, de a asigura un răspuns prompt și adecvat astfel încât impactul acestora asupra populației și infrastructurii să fie redus maximal, iar ulterior de a întreprinde măsuri de recuperare și reconstrucție, care nu doar vor restabili situația de până la dezastru, dar și vor îmbunătăți și fortifica reziliența la viitoarele dezastre.

Direcțiile prioritare întru realizarea acestui obiectiv sunt următoarele:

Direcția prioritară 4.1 Sporirea calității și eficacității planurilor de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre.

4.1.1 Asigurarea sustenabilității planurilor de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre

4.1.1.1 Dezvoltarea și implementarea unui set de principii, cerințe și abordări unice și coordonate privitor la toate aspectele ce țin de planificarea reducerii riscurilor urgențelor și managementului dezastrelor .

4.1.1.2 Crearea/actualizarea planurilor de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre la toate nivelurile (național, sectorial, teritorial, local și instituțional) care să includă evaluarea tuturor pericolelor și riscurilor actuale, măsuri generale și specifice de pregătire și răspuns, precum și măsuri de restabilire post-dezastru.

4.1.1.3 Reorientarea accentelor în documentele de planificare de la acțiunile de răspuns la acțiunile de reducere a riscurilor dezastrelor.

4.1.1.4 Planificarea în baza resurselor și capacitățile, inclusiv personal și echipamente, existente, totodată ținând cont de resursele și capacitățile care pot fi obținute din exterior.

4.1.1.5 Asigurarea unei finanțări adecvate și continue pentru activitățile de pregătire și răspuns cu alocarea mijloacelor financiare nu doar pentru intervenții de urgență, ci și pentru formare, echipamente și actualizarea planurilor.

4.1.1.6 Planificarea gestionării eficiente a resurselor, inclusiv personal, echipamente și finanțare, necesare pentru pregătirea și răspunsul la urgențe și dezastre a asigura disponibilitatea acestora pe termen mediu și lung.

4.1.2 Asigurarea operaționalității planurilor de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre.

4.1.2.1 Asigurarea continuității, ridicarea nivelului de compatibilitate și interoperabilitate între diferite tipuri de planuri (între planurile naționale și cele sectoriale, între planurile sectoriale și cele teritoriale și locale, etc.).

4.1.2.2 Sporirea nivelului de detaliere a planurilor, stabilirea clară și univocă în prevederile planurilor a rolurilor și responsabilităților părților implicate, precum și modalitatea și procedeele de realizare a sarcinilor asumate.

4.1.2.3 Asigurarea flexibilității și adaptabilității planurilor întrucât acestea să fie suficient de flexibil pentru a se adapta la diferite tipuri de urgențe și condiții în schimbare, precum să includă proceduri care pot fi modificate rapid în funcție de circumstanțe noi sau neașteptate.

4.1.2.4 Evaluare periodică și actualizare a planurilor pentru a reflecta schimbările din mediul intern și extern, inclusiv noile riscuri, tehnologii, resurse și lecții învățate din exerciții și incidente reale.

4.1.2.5 Planificarea, organizarea și desfășurarea regulată a antrenamentelor și exercițiilor de simulare a situațiilor de urgență și dezastrelor în scopul instruirii personalului serviciilor de urgență și a populației, precum și a testării viabilității planurilor de pregătire și răspuns cu înlăturarea ulterioară a neajunsurilor dezvoltate.

4.1.2.6 Asigurarea transparenței și accesibilității planurilor de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre atât pentru toate părțile interesate, cât și pentru populație.

Direcția prioritară 4.2: Fortificarea capacităților de răspuns la urgențe și dezastre.

4.2.1 Îmbunătățirea infrastructurii și echipamentelor

4.2.1.1 Consolidarea infrastructurii critice (spitale, centre de comandă, stații electrice, centrale termice, rețele inginerești, etc.) pentru a rezista la dezastre și a rămâne funcțională în timpul și după producerea acestora.

4.2.1.2 Achiziționarea de echipamente moderne și eficiente pentru intervențiile de urgență, inclusiv vehicule de salvare, echipamente de comunicare și instrumente de căutare și salvare.

4.2.1.3 Implementarea de sisteme de comunicare rapide și fiabile pentru a facilita coordonarea între diferitele agenții și echipe de intervenție.

4.2.1.4 Crearea și menținerea de stocuri de resurse esențiale, cum ar fi hrană, apă, medicamente, combustibil, echipamente și tehnică specială, care să fie disponibile imediat după producerea urgenței sau dezastrului.

4.2.1.5 Planificarea și consolidarea capacității autorităților centrale și locale de a evacua persoanele care locuiesc în zone aflate sub pericol sau afectate de dezastre.

4.2.1.6 Sporirea capacităților serviciilor comunale de intervenție în caz de situații de urgență și dezastre.

4.2.1.7 Elaborarea și adoptarea regulamentelor și crearea capacităților privind managementul cadavrelor victimelor dezastrelor;

4.2.1.8 Dezvoltarea și întreținerea unor centre de coordonare bine echipate, care să permită o gestionare eficientă a situațiilor de urgență și dezastre.

4.2.1.9 Alocarea de fonduri specifice pentru pregătirea și răspunsul la dezastre, inclusiv pentru achiziționarea de echipamente, formarea personalului și menținerea stocurilor de urgență.

4.2.2 Consolidarea capacităților și abilităților resurselor umane

4.2.2.1 Consolidarea formării și instruirii personalului serviciilor de urgență (salvatori, pompieri, poliție, personal medical, și voluntari.) pentru acțiunile ce urmează a fi întreprinse în caz de pericol sau declanșare a urgențelor și dezastrelor.

4.2.2.2 Asigurarea securității și siguranțe personalului implicat în acțiunile de răspuns la urgențe și dezastre (dotarea cu mijloace de protecție individuală, cu echipament și tehnică specială, etc.)

4.2.2.3 Dezvoltarea cadrului legal privind protecția socială a personalului serviciilor de urgență, care au suferit în urma îndeplinirii obligațiilor de serviciu.

4.2.2.4 Dezvoltarea unui sistem de măsuri orientate spre motivarea (materială, financiară, morală, etc.) a personalului serviciilor de urgență.

4.2.2.5 Consolidarea formării și instruirii factorilor de decizie cu atribuții în domeniul pregătirii și răspunsului la urgențe la nivel național, teritorial și local pentru a asigura capacitatea și capabilitatea acestora de a coordona pregătirea, răspunsul și lichidarea consecințelor urgențelor și dezastrelor.

4.2.2.6 Planificarea și desfășurarea campaniilor de informare și instruire a populației privind reducerea riscurilor și modul de comportare în dezastre, inclusiv acordarea primului ajutor medical.

4.2.2.7 Organizarea periodică de simulări și exerciții practice pentru a testa și îmbunătăți abilitățile și cunoștințele personalului.

4.2.2.8 Implementarea unui sistem de evaluare continuă a performanței personalului pentru a identifica punctele forte și ariile care necesită îmbunătățiri.

Direcția prioritară 4.3 Dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie și de prognoză multisectorială

4.3.1 Dezvoltarea sistemelor de monitorizare și detectare

4.3.1.1 Dezvoltarea sistemelor de monitorizare seismică: instalarea de senzori seismici, care pot detecta mișcările tectonice și cutremurele, analiza operativă și cu utilizarea algoritmilor avansate a datelor seismice, transmiterea imediată a informațiilor către centrele de control și diseminarea rapidă a alertelor.

4.3.1.2 Dezvoltarea sistemelor de monitorizare meteorologică: modernizarea stațiilor meteorologice prin dotarea cu echipament de monitorizare automată a parametrilor atmosferici (temperatura, umiditatea, presiunea, viteza vântului, etc.), dotarea SHS cu radare meteorologice pentru detectarea și prognoza fenomenelor meteorologice extreme, obținerea datelor de la țările și/sau organizațiile care dispun de sateliți meteorologici.

4.3.1.3 Dezvoltarea sistemelor de monitorizare hidrologică: modernizarea stațiilor de măsurare a nivelului apei, instalarea de senzori pe râuri, lacuri și baraje pentru a monitoriza nivelul apei și a detecta riscul de inundații, utilizarea pluviometrelor (dispozitive care măsoară cantitatea de precipitații într-o anumită perioadă) pentru prognozarea inundațiilor și a secetelor, dezvoltarea de modele predictive pentru a anticipa evoluția evenimentelor hidrologice pe baza datelor colectate.

4.3.1.4 Dezvoltarea sistemelor de monitorizare geologică: instalarea de senzori care măsoară mișcările solului și pot detecta începutul alunecărilor de teren, cartografierea riscurilor geologice: Identificarea și monitorizarea zonelor susceptibile la alunecări de teren, erupții vulcanice și alte fenomene geologice.

4.3.1.5 Dezvoltarea sistemelor de monitorizare a incendiilor de vegetație: implementarea de senzori care pot detecta focul și fumul în fazele incipiente ale unui incendiu, utilizarea dronelor echipate cu camere termice pentru a identifica focarele de incendii de vegetație. obținerea datelor de la țările și/sau organizațiile care dispun de sateliți de observație privitor la riscurile de incendii de vegetație.

4.3.1.6 Dezvoltarea sistemelor de monitorizare epidemiologică: eficientizarea supravegherii de rutina și supraveghere de sentinelă a bolilor infecțioase, fortificarea centrelor și platformelor de analiză a datelor colectate, fortificarea serviciului de laborator, dezvoltarea criteriilor de determinare a pragurilor de alertă.

4.3.2 Modelarea și prognozarea

4.3.2.1 Dezvoltarea modelelor predictive (climatice, hidrologice, seismice, epidemiologice, etc.) și prognozarea în baza acestora a riscurilor (fenomene meteorologice extreme, inundații, secete, erupții de boli infecțioase și epidemii, etc.) de producere a urgențelor și dezastrelor

4.3.2.2 Validarea și calibrarea modelelor: testarea modelelor pentru a valida acuratețea și fiabilitatea modelelor predictive, calibrarea continuă prin ajustarea constantă a modelelor pe baza noilor date și observații, utilizarea datelor istorice pentru a compara și valida rezultatele prognozelor.

4.3.2.3 Prognozarea și anticiparea riscurilor urgențelor și dezastrelor în baza modelelor dezvoltate și validate.

4.3.3 Comunicarea și avertizarea

4.3.3.1 Dezvoltarea infrastructurii de comunicare (canale dedicate de telefonie fixă și mobilă, SMS, poșta electronică, aplicații gen Viber, WhatsApp, etc) între structurile implicate în managementul urgențelor și dezastrelor pentru transmiterea operativă a informației și avertizărilor.

4.3.3.2 Asigurarea unor rețele de comunicații de rezervă pentru a preveni întreruperile în cazul unor dezastre majore.

4.3.3.3 Dezvoltarea unor sisteme speciale de avertizare timpurie în funcție de cele mai actuale pericole și riscuri pentru Republica Moldova: sisteme de alertare pentru fenomene meteorologice extreme, sisteme de alertare pentru evenimente și urgențe de sănătate publică, sisteme de alertare pentru cutremure, sisteme de alertare pentru incendii, etc.

4.3.3.4 Dezvoltarea modalității de avertizare timpurie a populației prin utilizarea radioului, televiziunii, rețelelor de socializare populare (Facebook, Twitter, Instagram etc.)

4.3.3.5 Dezvoltarea modalității de avertizare timpurie a populației prin difuzarea mesaje de urgență direct pe telefoanele mobile prin intermediul aplicației Viber.

4.3.3.6 Modernizarea sistemelor și dispozitivelor de avertizare și alarmare cu sunet (sirene).

Direcția prioritară 4.4 Creșterea rezilienței la dezastre a sectoarelor cheie ale economiei naționale (sectorul economic, agricol, energetic și resurse de apă) și a patrimoniului cultural

4.4.1 Creșterea rezilienței la dezastre a economiei naționale

4.4.1.1 Evaluarea riscurilor și vulnerabilităților specifice pentru diferite sectoare economice și identificarea cum ar putea fi acestea afectate de dezastre.

4.4.1.2 Elaborarea și implementarea de planuri de continuitate a afacerilor pentru companiile esențiale, care să includă măsuri de protecție și strategii de recuperare.

4.4.1.3 Promovarea și susținerea diversificării economiei pentru a reduce dependența de un singur sector sau de câteva sectoare critice.

4.4.1.4 Inovație și tehnologie: Încurajarea inovației și adoptarea noilor tehnologii pentru a dezvolta sectoare economice emergente.

4.4.1.5 Investirea în infrastructura rezilientă și durabilă, care poate rezista mai bine la dezastre.

4.4.1.6 Îmbunătățirea rețelelor de transport și a infrastructurii energetice pentru a asigura continuitatea serviciilor esențiale.

4.4.1.7 Crearea de fonduri de urgență și linii de credit speciale pentru a sprijini afacerile afectate de dezastre. Oferirea de subvenții și stimulente fiscale pentru afacerile care investesc în măsuri de reducere a riscurilor și în planuri de continuitate.

4.4.1.8 Promovarea și, dacă este necesar, impunerea asigurărilor pentru proprietăți și afaceri împotriva dezastrelor.

4.4.1.9 Încurajarea parteneriatelor între sectorul public și cel privat pentru dezvoltarea de soluții de reducere a riscurilor și de recuperare și facilitarea investițiilor comune în infrastructură rezilientă și în programe de continuitate.

4.4.2 Creșterea rezilienței la dezastre a sectorului agricol

4.4.2.1 Identificarea și cartografierea riscurilor și vulnerabilităților specifice fiecărei regiuni agricole și evaluarea în baza lor a impactului potențial al diferitelor dezastre asupra producției agricole și a resurselor naturale.

4.4.2.2 Elaborarea și implementarea planurilor de continuitate a activităților agricole, care să includă măsuri de adaptare și recuperare post-dezastru.

4.4.2.3 Promovarea diversificării culturilor și a rotației culturilor pentru a reduce riscul pierderilor totale.

4.4.2.4 Îmbunătățirea sistemică a culturilor și dezvoltarea soiurilor și hibrizilor tolerante la secetă și căldură.

4.4.2.5 Stimularea construcțiilor bazinelor de acumulare a apei pluviale pentru irigare.

4.4.2.6 Construirea de depozite rezistente la dezastre pentru stocarea proviziilor agricole și a echipamentelor.

4.4.2.7 Promovarea asigurărilor în agricultură pentru a proteja fermierii împotriva pierderilor cauzate de dezastre naturale.

4.4.2.8 Implementarea de politici guvernamentale care să ofere subvenții și stimulente pentru fermierii care adoptă practici agricole reziliente.

4.4.2.9 Crearea și menținerea fondului genetic pentru culturile agricole din Republica Moldova.

4.4.3 Creșterea rezilienței la dezastre a sectorului resurse de apă

4.4.3.1 Evaluarea riscurilor specifice care pot afecta infrastructura de aprovizionare cu apă și cartografierea sistemelor și infrastructurii esențiale pentru a identifica punctele critice și zonele vulnerabile.

4.4.3.2 Efectuarea de inspecții periodice pentru a evalua starea fizică a infrastructurii de apă, (conducele, stațiile de captare și tratare a apei, pompele, rezervoarele, autospecialele, etc.) și implementarea unor sisteme de monitorizare pentru a urmări performanța și starea infrastructurii în timp real.

4.4.3.3 Elaborarea de planuri de urgență care să includă măsuri de prevenire, răspuns rapid și recuperare post-dezastru, inclusiv stabilirea de proceduri clare pentru răspunsul rapid în cazul întreruperilor furnizării apei către consumatori.

4.4.3.4 Majorarea parcului de autospeciale predestinate pentru transportarea și furnizarea apei potabile către consumatori în cazul întreruperii furnizării de la sursele principale.

4.4.3.5 Exploatarea corectă și mentenanța regulată a rețelelor de aprovizionare cu apă.

4.4.4 Creșterea rezilienței la dezastre a sectorului energetic

4.4.4.1 Identificarea riscurilor și vulnerabilităților specifice sectorului energetic și evaluarea în baza lor a impactului potențial al diferitelor dezastru asupra generării, transportării și distribuției energiei electrice.

4.4.4.2 Elaborarea de planuri de urgență care să includă măsuri de prevenire, răspuns rapid și recuperare post-dezastru, inclusiv stabilirea de proceduri clare pentru răspunsul rapid în cazul întreruperilor furnizării energiei electrice către consumatori.

4.4.4.3 Construirea și întreținerea infrastructurii care poate rezista la urgențe și dezastru, în primul la furtuni, uragane, depunerile masive de chiciură, etc.

4.4.4.4 Utilizarea tehnologiilor avansate pentru monitorizarea continuă a rețelelor și detectarea rapidă a problemelor.

4.4.4.5 Implementarea și dezvoltarea unei varietăți echilibrate de surse de energie regenerabilă (energie eoliană, solară, hidroelectrică și resurse de biomasă) în producerea energiei.

4.4.4.6 Asigurarea infrastructurii critice cu surse alternative de energie electrică (generatoare electrice, sisteme solare fotovoltaice, etc.)

4.4.4.7 Promovare revizuirii standardelor existente în domeniul construcțiilor pentru a asigura ca noile clădiri să fie mai rezistente și eficiente din punct de vedere energetic

4.4.5 Creșterea rezilienței la dezastru a patrimoniului cultural

4.4.4.1 Realizarea unei evaluări detaliate a riscurilor care amenință patrimoniul cultural (clădiri istorice, monumente, situri arheologice, artefacte, documente, etc.) , cum ar fi cutremurele, inundațiile, incendiile, și alte fenomene extreme.

4.4.4.2 Efectuarea de inspecții periodice pentru a evalua starea structurii și conservarea obiectelor de patrimoniu cu documentarea detaliată a siturilor și artefactelor, inclusiv fotografii, descrieri și inventarierii detaliate.

4.4.4.3 Implementarea măsurilor structurale pentru consolidarea clădirilor istorice, cum ar fi întărirea fundațiilor, utilizarea de materiale rezistente la cutremure și foc, și instalarea de sisteme de protecție împotriva inundațiilor.

4.4.4.4 Dezvoltarea de planuri de urgență specifice pentru patrimoniul cultural, care să includă măsuri de prevenire, protecție și recuperare în cazul unui dezastru.

4.4.4.5 Stabilirea unor proceduri clare pentru evacuarea și protecția obiectelor de patrimoniu în caz de urgență.

Direcția prioritară 4.5: Sporirea capacităților sistemului medico-sanitar național în caz de urgențe și dezastru

4.5.1 Asigurarea asistenței medicale în urgențe și dezastru

4.5.1.1 Dezvoltarea și implementarea capacităților, mecanismelor și procedurilor de prestare neîntreruptă și în volum maximal posibil a serviciilor medicale esențiale în timpul și după producerea urgențelor și dezastrurilor.

4.5.1.2 Elaborarea/ dezvoltarea/adaptarea standardelor și protocoalelor clinice privind profilaxia și tratamentul traumatismelor și bolilor eventual contractate în situații de urgență și dezastru, cu accentul pe triajul medical, inclusiv în urgențele de natură chimică, biologică și radiologică.

4.5.1.3 Dotarea unităților de primiri urgente (UPU), a secțiilor de terapie intensivă și a secțiilor specializate din cadrul instituțiilor medico-sanitare spitalicești cu echipament și dispozitive medicale în conformitate cu standardele europene.

4.5.1.4 Planificarea și asigurarea multilaterală a sporirii în caz de urgențe sau dezastru a capacităților de spitalizare și tratament staționar al spitalelor (majorarea numărului de paturi, sporirea capacităților UPU, sălilor de operație, secțiilor ATI, etc.), precum și planificarea și pregătirea în prealabil a spațiilor de rezervă (pavilioane, săli de sport, alte încăperi spațioase) pentru desfășurarea paturilor spitalicești în caz de un număr excesiv de pacienți.

4.5.1.5 Fortificarea capacităților de intervenție în situații de urgență și dezastru prin dotarea parcului auto al CNAMUP cu un număr suficient de unități de transport sanitar cu un nivel sporit de tracțiune.

4.5.1.6 Asigurarea unui mecanism eficient de exploatare, mentenanță și reparație a transportului sanitar aflat la dotarea instituțiilor medico-sanitare (CNAMUP, instituțiile AMP, spitale, etc.)

4.5.1.7 Crearea și menținerea la toate nivelurile (central, departamental și instituțional) stocurilor de medicamente, vaccinuri, echipamente medicale și alte consumabile esențiale cu implementarea unui sistem eficient pentru distribuirea rapidă a resurselor medicale în regiunile afectate de dezastre.

4.5.1.8 Ridicarea nivelului de pregătire (instruirea, dotarea cu transport sanitar și echipament medical, cu mijloace de transmisiuni, etc.) a echipelor AMU din cadrul CNAMUP pentru acțiuni în urgențe și dezastre, în special a celor cu flux masiv de victime.

4.5.1.9 Perfecționarea cadrului normativ de cooperare intersectorială între instituțiile medico-sanitare și serviciile relevante de urgență (salvatori, pompieri, poliție, etc.) în acordarea asistenței medicale urgente populației în situații de urgență și dezastre.

4.5.1.10 Dezvoltarea cadrului normativ al Serviciului SMURD din cadrul IGSU cu asigurarea unei cooperări mai eficiente a subdiviziunilor acestuia cu echipele AMU din cadrul CNAMUP.

4.5.1.11 Sporirea nivelului de pregătire și operaționalizare rapidă a formațiunilor medico-sanitare de intervenție medicală (primare și specializate) la urgențele de sănătate publică.

4.5.1.12 Planificarea, organizarea și desfășurarea regulată a antrenamentelor și exercițiilor practice de simulare a acțiunilor de răspuns medical la situații de urgență și dezastre.

4.5.1.13 Crearea a 3 detașamente medicale (clinici mobile) predestinate pentru a fi utilizate în situații de urgență și dezastre.

4.5.1.14 Achiziționarea/contractarea a aeroambulanțelor (elicoptere sanitare) în scopul evacuării pacienților gravi și din zone greu accesibile, transportului inter spitalicesc al pacienților, transportului echipelor medicale și altor resurse medicale, inclusiv în situații de urgență și dezastre.

4.5.2 Sporirea siguranței și rezilienței infrastructurii sistemului medico-sanitar

4.5.2.1 Asigurarea siguranței și a funcționalității neîntrerupte a instituțiilor medico-sanitare, în special a spitalelor, în timpul și după dezastre

4.5.2.2 Monitorizarea permanent a comportării elementelor structurale (pereți portanți, fundamente, coloane, grinzi, planșeuri) ale clădirilor instituțiilor medico-sanitare cu intervenții prompte în caz de necesitate.

4.5.2.3 Întreținerea și exploatarea corectă cu renovarea în termeni oportuni a rețelelor ingineresti (electricitate, apeduct, canalizare, ventilare, căldură, etc) ale instituțiilor medico-sanitare, în special ale spitalelor.

4.5.2.4 Planificarea și realizarea măsurilor de asigurare a tuturor instituțiilor medico-sanitare cu surse alternative de energie electrică, apă, căldură, etc., iar în spitalele în care sursele alternative acoperă numai până la 30% din necesități, majorarea capacităților acestora la un nivel de nu mai jos de 50%.

4.5.2.5 Asigurarea respectării stricte în toate instituțiile medico-sanitare a regulilor de apărare împotriva incendiilor.

4.5.3 Supravegherea sănătății publice

4.5.3.1 Instituirea unui Sistem Național Integrat de Pregătire și Răspuns a Sectorului de Sănătate la urgențele de sănătate publică.

4.5.3.2 Consolidarea capacităților naționale de detectare precoce și răspuns rapid la pericole și urgențe de sănătate publică în baza indicatorilor de monitorizare a riscurilor la nivel local, teritorial și național.

4.5.3.3 Fortificarea capacităților sistemului de alertă precoce și răspuns rapid pentru prevenirea, controlul bolilor transmisibile și evenimentelor de sănătate publică.

4.5.3.4 Fortificarea sistemului de supraveghere a bolilor transmisibile, inclusiv cu potențial pandemic, și consolidarea capacităților naționale în scopul implementării Regulamentului Sanitar Internațional.

4.5.3.5 Fortificarea capacităților naționale de cercetare, monitorizare, analiză și utilizare a datelor și evidențelor de sănătate publică, prin utilizarea sistemelor digitale, integrate și interoperabile.

4.5.3.6 Reactualizarea și prioritizarea bolilor transmisibile incluse în sistemul național de supraveghere epidemiologică și armonizarea acestora cu prevederile acquis-ului comunitar

4.5.3.7 Integritatea sistemelor de supraveghere naționale în rețelele internaționale de supraveghere a maladiilor transmisibile și siguranța alimentelor . (TESSY, RASFF, INFOSAN, ADNS, OIE-WAHIS, CAESAR etc.)

4.5.3.8 Fortificarea rețelei de laboratoare pentru identificarea rapidă a agenților de origine biologică, chimică și radiologică.

4.5.3.9 Sporirea nivelului de pregătire și operaționalizare rapidă a formațiunilor sanitaro-epidemiologică de intervenție la urgențele de sănătate publică.

4.5.3.10 Majorarea alocațiilor din Fondul măsurilor de profilaxie al Fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru realizarea măsurilor de pregătire și răspuns la urgențe de sănătate publică.

4.5.3.11 Asigurarea protecției sănătății reproductive în situații de urgență și dezastre, inclusiv: sănătatea maternă și a nou născuților (pe durata perioadei prenatale, nașterii și perioadei postnatale), profilaxia și tratamentul infecțiilor sexual transmisibile și HIV/SIDA, planificarea familială și accesul la servicii de consiliere și protecția de și reacția la violență, inclusiv agresiunea sexuală.

Direcția prioritară 4.6: Asigurarea cu rezerve logistice și material-tehnice

4.6.1 Planificarea rezervelor

4.6.1.1 Revizuirea și îmbunătățirea cadrului legal și normativ existent ce ține de tipurile de rezerve, planificarea, crearea, menținerea și gestionarea acestora.

4.6.1.2 Actualizarea nomenclatoarelor, asortimentului și volumului bunurilor materiale, care urmează a fi păstrate în rezervele predestinate pentru utilizarea în situații de urgență.

4.6.1.3 Perfecționarea mecanismelor și procedeele de achiziționare și împrăștiere a bunurilor materiale predestinate pentru utilizarea în situații de urgență, în special a celor cu termeni de păstrare limitate (medicamente, vaccinuri și produse alimentare).

4.6.1.4 Revizuirea și îmbunătățirea cadrului legal și normativ ce ține de ajutoarele umanitare acordate în cazul urgențelor și dezastrelor.

4.6.1.5 Stabilirea unor parteneriate între organele administrației publice centrale și producătorii privați de bunuri materiale eventual necesare pentru pregătirea, răspunsul și lichidarea consecințelor urgențelor și dezastrelor.

4.6.1.6 Revizuirea și îmbunătățirea cadrului legal și normativ existent ce ține rechizițiile de bunuri materiale pentru necesități publice în cazul pericolului sau declanșării situațiilor de urgență.

4.6.1.7 Majorarea alocărilor de mijloace financiare pentru crearea, completarea, menținerea și gestionarea rezervelor.

4.6.2 Menținerea și gestionarea rezervelor

4.6.2.1 Asigurarea creării, menținerii și gestionării corecte la nivel central, precum și de toate sectoarele, întreprinderile și instituțiile, într-un asortiment și cantități necesare, a rezervelor materiale predestinate pentru realizarea măsurilor de pregătire, diminuare, răspuns și lichidare a consecințelor dezastrelor.

4.6.2.2 Fortificarea capacitaților, modernizarea depozitelor și a modului de păstrare și gestionare a bunurilor materiale păstrate de Agenția Rezerve Materiale a MAI, precum și din cadrul altor organe ale administrației publice centrale.

4.6.2.3 Dezvoltarea unei rețele de depozite specializate (combustibil, produse alimentare, medicamente, materiale medico-sanitare și vaccinuri, materiale de construcții, etc.), dislocate în locuri strategice, care să corespundă cerințelor de păstrare îndelungată a bunurilor materiale în funcție de specificul acestora (de exemplu, cereale, combustibil).

4.6.2.4 Asigurarea menținerii în rezerve în asortiment și cantități suficiente a tehnicii și echipamentelor speciale (generatoare electrice, pompe, recipiente pentru apă, dispozitive de purificare a apei, refrigeratoare, bucătării de câmp, etc.).

4.6.2.5 Asigurarea menținerii în rezerve în asortiment și cantități suficiente a echipamentelor și bunurilor materiale necesare pentru cazarea sinistraților (corturi, sobe, toalete portabile, saci de dormit, saltele, păături, etc.).

4.6.2.6 Soluționarea problemelor privind extragerea din stoc a bunurilor materiale moral și fizic depășite, care se mențin în rezerve (decontarea, comercializarea, etc.)

Direcția prioritară 4.7: Asigurarea suportului social și psihologic în situațiile de urgență și dezastre

4.7.1 Acțiunile de suport social în dezastre

4.7.1.1 Stabilirea unui mecanism de înregistrare și evidență (cu formarea unei baze de date) a persoanelor, care au avut de suferit în urma dezastrelor, inclusiv a celor decedați;

4.7.1.2 Planificarea și pregătirea pentru asigurarea acordării necesităților de bază persoanelor (sinistraților), care au avut de suferit în timpul și după producerea dezastrului (cazarea temporară a persoanelor evacuate sau care au pierdut locul de trai, asigurarea cu apă potabilă, alimente, articole de igienă personală, haine, etc.).

4.7.1.3 Planificarea și pregătirea pentru acordarea sinistraților a sprijinului economic și logistic (acordarea ajutorului financiar, distribuire materialelor de construcție pentru repararea și restabilirea locuințelor, asistență în găsirea unui loc de muncă, etc.

4.7.1.4 Stabilirea mecanismelor și procedeele de acordare a suportului în căutarea rudelor și apropiaților (inclusiv celor decedați), precum și în reunificarea familiilor.

4.7.1.5 Planificarea și pregătirea pentru furnizarea de informații actualizate și precise despre situația curentă și măsurile de siguranță, inclusiv prin intermediul rețelelor sociale.

4.7.1.6 Recrutarea și pregătirea voluntarilor în vederea implicării acestora în eforturile de suport social al sinistraților.

4.7.2 Acțiunile de suport psihologic

4.7.2.1 Dezvoltarea serviciilor de suport psihologic și psihosocial a persoanelor care au avut de suferit în urma dezastrelor.

4.7.2.2 Dezvoltarea unor ghiduri și protocoale clare pentru intervenția psihologică în situații de urgență.

4.7.2.3 Formarea și instruirea echipelor de suport psihologic, inclusiv psihologi, psihoterapeuți și asistenți sociali.

4.7.2.4 Asigurarea supravegherii și suportului psihologic pentru personalul echipelor de intervenție pentru a preveni extenuarea și stresul secundar.

4.7.2.5 Prevederea deschiderii unor linii telefonice și online pentru a oferi suport psihologic celor care nu pot accesa serviciile față în față.

4.7.2.6 Dezvoltarea și implementarea de programe de reabilitare psihologică pentru a sprijini recuperarea pe termen lung.

Direcția prioritară 4.8: Activitățile de reabilitare și reconstrucție post- dezastru în baza principiului „Build Back Better” sau „Revenirea Înapoi mai Bună”.

4.8.1 Prognozarea eventualelor daune, pierderi și necesități

4.8.1.1 Elaborarea și implementarea unor metodologii, bazate pe rezultatele evaluării riscurilor, de prognozare a eventualelor daune și pierderi (materiale, economice, umane, financiare, etc.) cauzate de dezastru.

4.8.1.2 Evaluarea eventualului impact asupra sănătății populației și a infrastructurii sistemului de sănătate (spitale, centre de sănătate, transport sanitar, etc.)

4.8.1.3 Estimarea eventualelor pierderi economice directe și indirecte, inclusiv pierderile de venituri în urma afectării mediului de afaceri.

4.8.1.4 Evaluarea eventualului impact asupra sectorului agricol (terenurile agricole, recoltele, resursele naturale și mijloacelor de trai).

4.8.1.5 Identificarea și calculul estimativ de bunuri materiale (pe categorii) și mijloace financiare necesare pentru asigurarea restabilirii și reconstrucției în faza post-dezastru, precum și a surselor de obținere a acestora.

4.8.2 Pregătirea pentru restabilirea post-dezastru

4.8.2.1 Planificarea măsurilor de restabilire și reconstrucție post-dezastru a infrastructurii și comunităților afectate într-un mod ca acestea să devină mai reziliente și mai sustenabil ca până la impact (principiul „Build Back Better”).

4.8.2.2 Incorporarea în cadrul măsurilor de reabilitare și recuperare realizate în faza post-dezastru a măsurilor orientate spre dezvoltarea capacităților de reducere a riscului viitoarelor eventuale dezastru.

4.8.2.3 Stabilirea obiectivelor de reconstrucție pe termen scurt, mediu și lung.

4.8.2.4 Implementarea de practici de reconstrucție care să minimizeze impactul asupra mediului și să promoveze conservarea resurselor naturale, precum și să contribuie la adaptarea la schimbările climatice.

4.8.2.5 Identificare și planificarea resurselor pentru reconstrucție și reabilitare.

OBIECTIVUL GENERAL 5. Sporirea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor.

Țările în curs de dezvoltare, la care se atribuie și Republica Moldova, se caracterizează printr-o vulnerabilitate și un nivel de risc mai ridicat față de pericolele și amenințările, care pot afecta populația și teritoriul țării. Mai mult ca atât, impactul urgențelor și dezastrelor adesea poate depăși cu mult capacitatea țării de a răspunde și de a se recupera după dezastre. O astfel de vulnerabilitate și nivel ridicat de risc impune necesitatea consolidării cooperării internaționale și asigurarea unor parteneriate veritabile și durabile la nivel regional și internațional. În acest context, cooperarea internațională pentru reducerea riscului de dezastre prezintă un element extrem de important în sprijinirea eforturilor țărilor de a reduce riscul de dezastre, precum și de a gestiona eficient amenințările transfrontaliere. Prin consolidarea acestor activități în domeniul relațiilor internaționale comunitățile și statele pot lucra împreună pentru a reduce vulnerabilitățile și a îmbunătăți reziliența în fața amenințărilor naturale și tehnologice, inclusiv celor regionale și globale.

Direcția prioritară 5.1 Dezvoltarea și întărirea relațiilor internaționale

5.1.1 Direcțiile strategice de cooperare internațională

5.1.1.1 Dezvoltarea și întărirea relațiilor internaționale cu alte țări, în special din regiune, și organizații internaționale relevante în scopul obținerii asistenței tehnice și financiare, precum și schimbului de informații și experiență în domeniul reducerii riscurilor și gestionării dezastrelor;

5.1.1.2 Participarea la inițiative și programe internaționale de reducere a riscului de dezastre pentru a împărtăși cunoștințe și resurse.

5.1.1.3 Asigurarea realizării prevederilor capitolului 22 „Protecția civilă” al Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, precum și a Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027 (Capitolul 27 – Mediu și schimbări climatice), în partea ce se referă la reducerea riscurilor și managementul dezastrelor.

5.1.1.4 Participarea în proiectele transfrontaliere și transnaționale ale Uniunii Europene axate pe managementul situațiilor de urgență și consolidarea capacității de intervenție în zonele de frontieră.

5.1.1.5 Consolidarea și, după caz, revizuirea cadrului legislativ național privind cooperarea internațională în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor.

5.1.2 Acorduri internaționale de cooperare și parteneriat

5.1.2.1 Identificarea țărilor și organismelor internaționale cu care Republica Moldova deja are sau există oportunități de a încheia acorduri de cooperare și parteneriat în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor (inclusiv celor specifice, de ex. inundații, epidemii,) și includerea acestora într-un registru (bază de date) centralizat.

5.1.2.2 Analiza oportunității și a beneficiilor de aderare a Republicii Moldova la tratate și convenții internaționale în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor, identificarea celor mai oportune și întreprinderea măsurilor ce se impun pentru aderare .

5.1.2.3 Aducerea în concordanță cu standardele internaționale a standardelor și procedurile de pregătire și răspuns la dezastre și includerea acestora în textele acordurilor și protocoalelor internaționale pentru a facilita înțelegerea corectă, precum și a îmbunătăți interoperabilitatea și eficiența acestora.

5.1.2.4 Încheierea și implementarea de acorduri și protocoale internaționale pentru cooperarea în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor.

5.1.2.5 Monitorizarea, evaluarea și analiza realizării prevederilor tratatelor, convențiilor și acordurilor la care Republica Moldova este parte întru sporirea beneficiului oferit de aceste documente.

Direcția prioritară 5.2 Sporirea rolului relațiilor internaționale în reducerea riscurilor și managementul dezastrelor.

5.2.1 Efectuarea schimbul de informații și expertiză.

5.2.1.1 Promovarea schimbului de informații și expertiză între Republica Moldova și alte țări în vederea contribuției la o înțelegere mai bună a riscurilor și la dezvoltarea de strategii comune de gestionare a dezastrelor.

5.2.1.2 Stabilirea unor protocoale clare pentru transmiterea și recepționarea informațiilor relevante, astfel încât să se poată lua decizii informate în timp util în situații de criză.

5.2.1.3 Partajarea reciprocă de bune practici și lecții învățate din experiențele anterioare în vederea îmbunătățirii capacităților de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre.

5.2.1.4 Transferul și recepționarea de cunoștințe și expertize în așa domenii precum ingineria structurală, planificarea urbană rezilientă, siguranța spitalelor în dezastre, tehnologii moderne de monitorizare și alertă precoce, etc. în vederea sporirii rezilienței infrastructurii și capacităților de răspuns.

5.2.1.5 Adoptarea și aplicarea standardelor și metodologiilor comune în evaluarea riscurilor, planificarea răspunsului și reconstrucția post-dezastre în scopul facilitării colaborării și asigurării interoperabilității între diferite state.

5.2.1.6 Utilizarea platformelor și rețelelor de comunicare pentru schimbul rapid și eficient de informații în timp real în caz de urgență (ex. Regulamentul Sanitar Internațional).

5.2.1.7 Colaborarea cu organizațiile non-guvernamentale pentru a asigura o distribuție eficientă a resurselor și pentru a oferi suport și servicii specializate.

5.2.2 Participarea la exerciții internaționale și/sau găzduirea acestora pe teritoriul Republicii Moldova

5.2.2.1 Identificarea scopurilor și obiectivelor exercițiilor internaționale comune (instruirea și antrenarea personalului, evaluarea interoperabilității între structuri din diferite țări, testarea planurilor de răspuns în cazul unor acțiuni comune, îmbunătățirea cooperării internaționale, etc.)

5.2.2.2 Planificarea prealabilă a exercițiilor în comun acord cu toți partenerii și participanții (stabilirea timpului, locului, etapelor, numărului și categoriilor de participanți, etc.).

5.2.2.3 Elaborarea conceptului și scenariilor realiste, reieșind din cele mai relevante riscuri și pericole.

5.2.2.4 Planificarea și alocarea resurselor (materiale, financiare, etc.) necesare pentru desfășurarea exercițiilor.

5.2.2.5 Selectarea și instruirea personalului implicat în participarea la exerciții în funcție de rolurile și responsabilitățile atribuite.

5.2.2.6 Coordonarea aspectelor ce țin de traversarea frontierei și aflarea pe teritoriul altui stat a persoanelor, tehnicii și bunurilor materiale.

5.2.2.7 Desfășurarea exercițiilor în strictă conformitate cu conceptul, scenariul și planul de desfășurare.

5.2.2.8 Analiza rezultatelor exercițiilor, identificarea și însușirea lecțiilor învățate și întreprinderea măsurilor de înlăturare a lacunelor depistate și îmbunătățirea cooperării internaționale în cadrul pregătirii și răspunsului la urgențe și dezastre. În practică a îmbunătățirilor în sistemele de răspuns și în planificarea continuă.

Capitolul IV. IMPACT

Implementarea SNRRD 2024-2030 va oferi un nou impuls în realizarea măsurilor de reducere a riscului urgențelor și dezastrelor, care reprezintă o amenințare pentru populația, teritoriul și economia Republicii Moldova, în asigurarea unei gestionări sigure și eficiente a răspunsului în cazul producerii urgențelor și dezastrelor, precum și restabilirea și recuperarea ulterioară în termeni optimi cu sporirea rezilienței la un nivel mai înalt ca până la dezastru..

Fiind bazată pe principiile și abordările Declarației și Cadrelui ONU de la Sendai, SNRRD 2024-2030 oferă un set de obiective strategice, precum și acțiuni concrete de realizare a acestora, care, fiind implementate, v-or îmbunătăți considerabil modul în care v-or fi gestionate riscurile de dezastre, v-or contribui la consolidarea rezilienței și durabilității societății și comunităților și, în așa mod, la construirea unei societăți mai sigure și mai prospere.

Impactul pe termen lung al SNRRD 2024-2030 urmărește mai multe beneficii, care sunt multiple și esențiale, fiind orientate spre folosul beneficiarului final – cetățeanului Republicii Moldova.

Cele mai semnificative din ele sunt următoarele:

Prevenirea și reducerea pierderilor umane cauzate de urgențe și dezastre. Implementarea măsurilor de reducere a riscurilor, precum și gestionarea eficientă a urgențelor și dezastrelor, va diminua semnificativ numărul de decese și persoane afectate (răniți, intoxicați, bolnavi) în caz de dezastre naturale sau provocate de om. În acest context SNRRD 2024-2030 prevede un șir de acțiuni cum ar fi: implementarea și dezvoltarea de sisteme eficiente de avertizare timpurie, care pot preveni populația cu privire la iminența unui dezastru; fortificarea și consolidarea capacităților instituțiilor medico-sanitare, în special celor care acordă asistența medicală urgentă; asigurarea unui grad înalt de pregătire a serviciilor de intervenție (salvatori, pompieri, personal medical, etc.); realizarea campaniilor de educație și conștientizare a populației privind riscurile de dezastre și măsurile de siguranță și protecție, care trebuie întreprinse, etc.

Reducerea pierderilor economice și creșterea rezilienței la dezastre a sectoarelor cheie ale economiei naționale (economic, sănătate, agricol, energetic, resurse de apă, etc.). Investițiile în măsurile de prevenire și de reducere a riscurilor sunt mai cu mult mai cost-eficiente pe termen lung comparativ cu costurile de răspuns și recuperare post-dezastru. Din aceste considerente SNRRD 2024-2030 recomandă integrarea măsurilor de reducere a riscurilor de dezastre în planificarea dezvoltării economice, asigurând astfel ca investițiile în dezvoltare să fie durabile și sigure. La fel SNRRD 2024-2030 încurajează promovarea unor practici de afaceri și agricultură care să reducă vulnerabilitatea la dezastre, cum ar fi de pildă dezvoltarea asigurărilor pentru protejarea investițiilor și a bunurilor împotriva dezastrelor, sau crearea de mecanisme financiare pentru a sprijini recuperarea rapidă după dezastre, reducând astfel impactul economic pe termen lung, etc. Un rol important îl poate juca crearea de fonduri de urgență și a liniilor de credit speciale pentru a sprijini afacerile afectate de dezastre, precum și oferirea de subvenții și stimulente fiscale pentru afacerile care investesc în măsuri de reducere a riscurilor și în planuri de continuitate de producere și acordare a serviciilor.

Contribuirea la dezvoltarea durabilă prin integrarea în strategiile, programele și planurile de dezvoltare a măsurilor de reducere și de promovare a sustenabilității pe termen lung. La măsurile respective se referă protejarea investițiilor prin asigurarea că infrastructura, educația și sistemele de sănătate sunt reziliente în fața dezastrelor, contribuind astfel la atingerea ODD, la promovarea unei dezvoltări care ia în considerare riscurile și vulnerabilitățile, asigurând astfel durabilitatea și securitatea investițiilor, la încurajarea planificării urbane care va evita construcții în zone vulnerabile la cutremure, inundații sau alunecări de teren, precum și promovarea proiectării și construcției de clădiri și infrastructuri reziliente, capabile să reziste mai bine la impactul dezastrelor.

Contribuția la atingerea ODD, cum ar fi:

Eradicarea Sărăciei (ODD 1) prin reducerea impactului dezastrelor asupra celor mai vulnerabile pături sociale și comunități, contribuind astfel la eradicarea sărăciei.

Sănătate și Bunăstare (ODD 3) prin asigurarea accesului la servicii de sănătate și promovarea unui mediu sigur și sănătos.

Educație de Calitate (ODD 4) prin integrarea educației privind reducerea riscurilor de dezastre în programele școlare, contribuind astfel la educația de calitate.

Infrastructură și Inovație (ODD 9) prin promovarea inovării și construirea unei infrastructuri reziliente, sigure și durabile.

Acțiune Climatică (ODD 13) prin implementarea măsurilor de reducere a riscurilor de dezastre legate de schimbările climatice.

Protejarea infrastructurii critice cum ar fi sistemele și rețelele de alimentare cu electricitate, apă, canalizare, căldură, telecomunicații, etc., care, fiind efectuată prin măsuri adecvate și bine planificate, va contribui la reducerea impactului dezastrelor, asigurând continuitatea serviciilor esențiale și protejând viața și bunurile oamenilor. Consolidarea și modernizarea infrastructurii critice pentru a o face mai rezilientă la dezastre poate fi realizată prin promovarea utilizării de norme și standarde de construcție, care asigură o rezistență la dezastre, implementarea de măsuri pentru consolidarea și modernizarea clădirilor și infrastructurilor existente pentru a le face mai reziliente, alocarea de resurse financiare pentru adoptarea de tehnologii moderne care pot îmbunătăți rezistența și eficiența infrastructurii critice, monitorizarea permanentă

și revizuirea periodică a elementelor de bază ale infrastructurii, precum și elaborarea și implementarea planurilor de asigurare a funcționării neîntrerupte a infrastructurii critice în timpul și după dezastre.

Sporirea capacităților de răspuns la urgențe și dezastre a serviciilor de urgență. În acest context SNRRD promovează o serie de măsuri pentru realizarea acestui deziderat, cum ar fi: dezvoltarea și implementarea programelor de formare continuă pentru salvatori, pompieri și personal medical, axate pe tehnici moderne de răspuns la dezastre; asigurarea serviciilor de urgență cu echipamente moderne și adecvate pentru intervențiile rapide și eficiente; investirea în vehicule de intervenție, inclusiv ambulanțe cu tracțiune sporită, echipamente de protecție personală, instrumente de salvare și echipamente medicale de urgență; desfășurarea regulată a exercițiilor de simulare a situațiilor de urgență și încurajarea participării la cursuri și ateliere internaționale pentru a prelua cele mai bune practici.

Creșterea rezilienței comunităților. O comunitate rezilientă este capabilă să anticipeze, să răspundă și să se recupereze rapid după dezastre. Pentru a asigura creșterea rezilienței comunităților SNRRD prevede un set întreg de măsuri cum ar fi: dezvoltarea capacităților și resurselor comunităților pentru a face față dezastrelor; participarea activă a comunităților în planificarea și implementarea măsurilor de reducere a riscurilor, pentru a asigura că soluțiile adoptate sunt relevante și adecvate contextului local; încurajarea diversificării economiei locale pentru a reduce dependența de o singură sursă de venit, care poate fi vulnerabilă în caz dacă se va produce o urgență sau dezastru; crearea de rețele de suport comunitare care să ofere ajutor reciproc în timpul și după dezastre, inclusiv asistența emoțională și logistică; organizarea de programe de formare pentru liderii comunității, autoritățile locale și cetățeni, axate pe gestionarea riscurilor de dezastre, măsuri de siguranță și tehnici de recuperare post-dezastru, etc.

Creșterea nivelului de conștientizare și educație a populației privind riscurile de dezastre. O populație bine informată poate reacționa rapid și eficient în situații de urgență, reducând astfel numărul de victime și pierderile materiale, iar educația și conștientizarea cresc capacitatea comunităților de a răspunde coordonat și eficient la dezastre, ceea ce poate diminua impactul acestora. Din aceste considerente SNRRD 2024-2030 recomandă mai multe activități: introducerea educației privind riscurile de dezastre în programele școlare pentru a pregăti tinerii de la o vârstă fragedă; utilizarea televiziunii, radioului, presei scrise și a platformelor online pentru a disemina informații despre riscurile de dezastre și măsurile de siguranță; dezvoltarea de aplicații mobile și platforme online care să furnizeze informații despre riscurile de dezastre, alerte timpurii și ghiduri de siguranță; încurajarea implicării voluntarilor în eforturile de educație și conștientizare, etc.

Adaptarea la schimbările climatice prin planificarea și implementarea măsurilor orientate spre reducerea vulnerabilității comunităților și a ecosistemelor la fenomenele meteorologice extreme, prin gestionarea riscurilor legate de schimbările climatice, cum ar fi seceta, inundațiile, temperaturi caniculare, etc., prin promovarea utilizării energiei regenerabile și a tehnologiilor curate pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră și prin dezvoltarea și realizarea politicilor care să sprijine tranziția către o economie verde și sustenabilă.

Contribuirea la protecția mediului prin elaborarea și implementarea programelor de conservare care să protejeze și să gestioneze sustenabil resursele naturale, prin promovarea practicilor agricole durabile și a gestionării corecte a pădurilor pentru a preveni degradarea solului și defrișările ilegale, prin realizarea proiectelor de restaurare ecologică pentru refacerea habitatelor naturale degradate, cum ar fi replantarea pădurilor și restaurarea zonelor umede, precum și prin îmbunătățirea rezilienței ecosistemelor și prin reabilitarea zonelor critice afectate de activități umane sau dezastre naturale. Un rol important îl joacă educarea și instruirea populației privind importanța protecției mediului și rolul ecosistemelor în procesul de reducere a riscurilor de dezastre.

Optimizarea gestionării riscurilor de dezastre în conformitate cu standardele europene prin planificarea și implementarea măsurilor menite să răspundă cerințelor incluse în Raportul Comisiei Europene pentru anul 2023, va aduce multiple beneficii esențiale pentru Republica Moldova:

Îmbunătățirea reacției și eficienței în situații de urgență: Modernizarea infrastructurii și consolidarea capacităților operaționale vor permite un răspuns mai prompt și mai eficient la dezastre, minimizând impactul acestora asupra comunităților și infrastructurii.

Conformitate cu standardele europene: Alinierea la standardele Uniunii Europene va asigura implementarea celor mai bune practici internaționale în gestionarea riscurilor, promovând un sistem de protecție civilă integrat și compatibil cu normele europene.

Îmbunătățirea planificării și pregătirii: Actualizarea evaluărilor naționale ale riscurilor va facilita dezvoltarea unor strategii de prevenire și pregătire mai eficiente, protejând astfel populația și infrastructura națională într-un mod mai eficient.

Actualizarea și alinierea legislației: Adaptarea cadrului legal și normativ la cerințele europene va asigura coerența și eficiența politicilor naționale de protecție civilă, îmbunătățind implementarea măsurilor de prevenire și intervenție.

Modernizarea sistemelor de alertă și Servicii Hidrometeorologice: Îmbunătățirea sistemului de alertă timpurie și a serviciilor hidrometeorologice va permite o detectare și gestionare mai eficientă a riscurilor, oferind timp suplimentar pentru pregătirea și protejarea comunităților.

Perfecționarea personalului de protecție civilă: Dezvoltarea și implementarea programelor de formare și certificare conform standardelor europene vor asigura că personalul de protecție civilă este bine pregătit și capabil să răspundă eficient în situații de urgență.

Capitolul V. INDICATORI DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Direcții prioritare	Denumirea indicatorului	Sursa de date	Valoarea de referință 2023	Ținta intermediară 2027	Ținta finală 2030
OBIECTIVUL GENERAL 1. Înțelegerea riscului dezastrilor					
1.1 Îmbunătățirea și eficientizarea activităților ce țin de colectarea, sistematizarea, analiza și gestionarea datelor relevante privind eventualele urgențe și dezastrile, care se pot produce pe teritoriul Republicii Moldova	Numărul ministerelor cheie cu proces automatizat de colectare și prelucrare a datelor privind eventualele urgențe și dezastrile	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerul Mediului Ministerul Sănătății Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	1 (IGSU)	3	5
1.2 Promovarea unor abordări unice, bazate pe criterii și standarde internaționale a aspectelor ce țin de reducerea	Numărul de standarde și protocoale unice disponibile pentru reducerea	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU)	Fiecare instituție indica	Fiecare instituție	Fiecare instituție

riscurilor și managementul dezastrelor	riscurilor și managementul dezastrelor	Ministerul Mediului Ministerul Sănătății	standarde si protocoale unice utilizate in 2023	indica ținta medie	indica ținta finală
1.3 Identificarea, analizarea și înțelegerea riscurilor potențiale asociate cu diferite tipuri de dezastre în baza evaluării pericolelor, expunerii, vulnerabilității și capacităților de răspuns	Numărul de hărți ale riscurilor elaborate sau actualizate utilizate de Autoritățile Publice	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerul Mediului Ministerul Sănătății	Fiecare instituție indica ce hărți au elaborate	Fiecare instituție indica ținta medie	Fiecare instituție indica ținta finală
1.4 Creșterea gradului de înțelegere și conștientizare de către populație a riscurilor dezastrelor	Numărul evenimentelor / campaniilor de conștientizare a populație privind riscurile de dezastre organizate	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerul Mediului Ministerul Sănătății Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
1.5 Intensificarea cercetărilor științifice în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor	Numărul de studii privind reducerea riscurilor și managementului dezastrelor elaborate sau actualizate	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerul Mediului Ministerul Sănătății Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Studiu seceta, inundații, etc Fiecare instituție indica	Cel puțin un studiu nou sau actualizat pe risc de dezastru	Cel puțin 2 studii noi sau actualizate pe risc de dezastre
OBIECTIVUL GENERAL 2. Consolidarea dirijării și coordonării măsurilor de reducere a riscurilor și managementului dezastrelor					

<p>2.1 Elaborarea și implementarea unui cadru legislativ robust pentru reducerea riscurilor și managementul dezastrelor</p>	<p>Numărul de programe cu planuri de acțiuni sectoriale elaborate și aprobate</p>	<p>Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerul Mediului Ministerul Sănătății Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale</p>	<p>1 (IGSU)</p>	<p>2</p>	<p>4</p>
<p>2.2 Sporirea coordonării și cooperării în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor</p>	<p>Numărul de memorandumuri/ acorduri de cooperare încheiate în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor</p>	<p>Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerul Mediului Ministerul Sănătății Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Energiei Ministerul Muncii și Protecției Sociale</p>	<p>Fiecare instituție indică</p>	<p>Ținta 2027</p>	<p>Țintă 2030</p>
<p>2.3 Instituționalizarea reducerii riscurilor și managementului dezastrelor</p>	<p>Organ instituționalizat de coordonare și implementare a politicilor de reducere a riscurilor și management al dezastrelor creat, regulament aprobat</p>	<p>Guvernul Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerele și Autoritățile Administrației Publice Centrale</p>			

2.4 Dezvoltarea și perfecționarea continuă a planurilor de pregătire și răspuns la dezastre	Numărul de Planuri de pregătire și răspuns la dezastre elaborate	Guvernul Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerele și Autoritățile Administrației Publice Centrale	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
2.5 Stabilirea unor canale și proceduri clare și sigure de comunicare și schimb de informații	Sisteme rapide de alertă și comunicare create și operaționale	Guvernul Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Mediului Ministerul Sănătății Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
OBIECTIVUL GENERAL 3. Investirea în reducerea riscurilor și în creșterea rezilienței la dezastre					
3.1 Asigurarea finanțării adecvate a măsurilor de reducere a riscului și managementul dezastrelor	Resurse financiare pentru reducerea riscurilor și managementul dezastrelor planificate și alocate	Guvernul Ministerul Finanțelor Ministerele CNAM CNAS Organele APL	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
3.2 Dezvoltarea infrastructurii reziliente la impactul dezastrelor	Numărul de standarde/normative în construcții actualizate ținând cont de reziliența la dezastre	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Mediului	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030

		Ministerul Sănătății Ministerul Energiei Ministerul Agriculturii și Infrastructurii Alimentare			
3.3 Monitorizarea și întreținerea infrastructurii critice	Baza de date privind infrastructura care trebuie întreținută, creată și operațională	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică) Ministerul Sănătății Ministerul Energiei	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
OBIECTIVUL GENERAL 4. Consolidarea pregătirii și asigurarea răspunsului la urgențe și dezastre, urmate de restabilirea situației la un nivel mai înalt decât cel de până la impact					
4.1 Sporirea calității și eficacității planurilor de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre	Planuri de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre elaborate sau actualizate	Guvernul Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerele	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
4.2 Fortificarea capacităților de răspuns la urgențe și dezastre	Numărul personalului antrenat de a răspunde urgențe și dezastre	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU, ARM) Ministerul Finanțelor Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Sănătății Agenția Medicamentului și	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030

		Dispozitivelor Medicale CNAM Organele APL			
4.3 Dezvoltarea sistemelor de avertizare timpurie și de prognoză multisectorială	Numărul stațiilor de monitorizare seismică, meteorologică, hidrologică, geologică, epidemiologică și a incendiilor operaționale și centralizate	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerul Mediului (SHS) Ministerul Sănătății (ANSP) Institutul de Geologie și Seismologie	Fiecare instituție indică Stații seismice - Stații meteorologice – Stații hidrologice – Stații geologice – Sistem de monitorizare a incendiilor - Sistem de monitorizare epidemiilor -	Ținta 2027	Țintă 2030
4.4 Creșterea rezilienței la dezastre a sectoarelor cheie ale economiei naționale (sectorul economic, agricol, energetic și resurse de apă) și a patrimoniului cultural	Gradul de pregătire ale sectoarelor cheie la dezastre	Guvernul Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Finanțelor Ministerul Energiei Ministerul Mediului Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
4.5 Sporirea capacităților sistemului medico-sanitar național în caz de urgențe și dezastre	Numărul de personal instruit cu privire la acțiunile în caz	Ministerul Sănătății CNAM	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030

	de urgențe și dezastre				
4.6 Asigurarea cu rezerve logistice și material-tehnice	Numărul de depozite specializate renovate	Ministerul Afacerilor Interne (Agenția Rezerve Materiale) Ministerele	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
4.7 Asigurarea suportului social și psihologic în situațiile de urgență și dezastre	Mecanism de înregistrare și evidență a persoanelor, care au avut de suferit în urma dezastrelor creat	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Sănătății Ministerul Finanțelor	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
4.8 Activitățile de reabilitare și reconstrucție post-dezastru cu utilizarea principiului „Build Back Better”	Plan de restabilire și reconstrucție post-dezastru a infrastructurii și comunităților afectate elaborat	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerele	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
OBIECTIVUL GENERAL 5. Sporirea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor					
5.1 Dezvoltarea și întărirea relațiilor internaționale	Numărul de tratate bilaterale semnate	Ministerul Afacerilor Externe Ministerele	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030
5.2 Sporirea rolului relațiilor internaționale în reducerea riscurilor și managementul dezastrelor.	Numărul de exerciții comune la care s-a participat	Ministerul Afacerilor Interne (IGSU) Ministerele	Fiecare instituție indică	Ținta 2027	Țintă 2030

Capitolul VI RISURI DE IMPLEMENTARE

Ținând cont de faptul că SNRRD 2024-2030 este un document de planificare strategică pe termen lung, se va ține cont de riscurile implementării acesteia. Pentru a reacționa în mod adecvat la eventualele riscuri, se propun măsuri de remediere menite să reducă riscurile anticipate.

Tip de risc	Nivelul riscului	Măsurile de diminuare
<p>1. Resurse financiare limitate, care pot cauza implementarea incompletă a măsurilor sau întârzierea realizării acestora și, ca rezultat, o capacitate redusă de răspuns la urgențe și dezastre.</p>	<p>Înalt</p>	<p>Prioritizarea măsurilor de reducere a riscurilor în funcție de impactul lor și alocarea resurselor către cele mai critice proiecte.</p> <p>Promovarea importanței reducerii riscurilor dezastrelor la nivel de Administrație Publică Centrală și Administrație Publică Locală pentru a obține alocări bugetare adecvate.</p> <p>Demonstrarea beneficiilor economice și sociale pe termen lung ale investițiilor în reducerea riscurilor dezastrelor.</p> <p>Aplicarea pentru fonduri și granturi disponibile prin programe internaționale de dezvoltare și ajutor umanitar.</p> <p>Utilizarea mecanismelor de asistență tehnică și financiară oferite de organizații internaționale, cum ar fi Banca Mondială, ONU și agențiile de dezvoltare europene.</p> <p>Explorarea surselor alternative de finanțare, cum ar fi donațiile private, fondurile de asigurări și mecanismele de finanțare inovatoare.</p> <p>Colaborarea cu sectorul privat și crearea de parteneriate pentru proiecte specifice, cum ar fi dezvoltarea infrastructurii reziliente, etc.</p> <p>Dezvoltarea unor mecanisme de microfinanțare pentru a sprijini inițiativele locale de reducere a riscurilor.</p>
<p>2. Instabilitatea socio-politică internă, situația geopolitică externă nefavorabilă în urma războiului din Ucraina, relațiile tensionate cu anumite state și dependența de finanțarea externă pot influența negativ capacitatea de a planifica, finanța și executa măsuri de reducere a riscurilor dezastrelor.</p>	<p>Înalt</p>	<p>Promovarea stabilității interne prin îmbunătățirea actului guvernării, realizarea reformelor economice, consolidarea securității statului, reducerea sărăciei și dezvoltarea socială.</p> <p>Promovarea transparenței, responsabilității și implicării civice în procesul decizional.</p> <p>Implementarea reformelor care să îmbunătățească stabilitatea politică și instituțională, reducând astfel impactul instabilității geopolitice asupra strategiei de reducere a riscurilor dezastrelor.</p> <p>Crearea și consolidarea relațiilor cu partenerii internaționali, în primul rând cu agențiile ONU și structurile UE, pentru a asigura suportul necesar în implementarea strategiilor de reducere a riscurilor dezastrelor.</p> <p>Colaborarea și parteneriate cu statele membri a Uniunii Europene.</p> <p>Aplicarea pentru granturi și finanțări disponibile prin programe internaționale și regionale de reducere a riscurilor dezastrelor.</p> <p>Investirea în formarea și dezvoltarea capacităților locale pentru a asigura că există expertiză și resurse la nivel național și local.</p>
<p>3. Coordonarea inefficientă între autorități și instituții, care poate duce la duplicarea eforturilor, irosirea</p>	<p>Mediu</p>	<p>Stabilirea unui cadru de coordonare centralizat responsabil de coordonarea tuturor eforturilor de reducere a riscurilor dezastrelor și a unor mecanisme clare de coordonare și comunicare între toate părțile implicate.</p>

<p>resurselor și răspunsuri inadecvate la dezastre.</p>		<p>Instituirea Platformei Naționale de Reducere a Riscului Dezastrelor.</p> <p>Definirea clară a rolurilor și responsabilităților fiecărei instituții implicate.</p> <p>Implementarea unui sistem de comunicare integrat care să permită schimbul rapid și eficient de informații între autorități și instituții.</p> <p>Revizuirea și actualizarea regulată a planurilor de pregătire și răspuns la urgențe și dezastre.</p> <p>Desfășurarea de exerciții și simulări periodice pentru a testa și îmbunătăți coordonarea și interoperabilitatea între autorități și instituții.</p> <p>Schimbul de cunoștințe, experiență și bune practici între instituții.</p> <p>Promovarea parteneriatelor și colaborărilor între instituțiile guvernamentale, organizațiile neguvernamentale și sectorul privat.</p> <p>Asigurarea transparenței în procesele de luare a deciziilor și alocarea resurselor.</p> <p>Implementarea de mecanisme de monitorizare și evaluare pentru a verifica progresul și a responsabiliza instituțiile implicate.</p> <p>Fortificarea capacităților centrelor de suport decizional și facilitarea comunicării și cooperării între diferite ministere, agenții și instituții.</p>
<p>4. Volatilitatea voinței politice de a implementa în mod plener prevederile SNRRD, care poate duce la inconsecvență în realizarea măsurilor planificate</p>	<p>Mediu</p>	<p>Adoptarea de acte legislative și normative în domeniul reducerii riscurilor dezastrelor, asigurându-se că acestea sunt aplicate indiferent de schimbările politice.</p> <p>Implicarea diverselor părți interesate, inclusiv ONG-uri, sectorul privat și organizațiile internaționale, pentru a crea o bază largă de susținere și angajamente pentru reducerea riscurilor dezastrelor, asigurând ca aceste parteneriate să continue să funcționeze și în cazul schimbărilor politice.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea de planuri pe termen lung, care să includă obiective clare, indicatori de performanță și termene limită pentru atingerea acestora.</p> <p>Stabilirea unui proces de raportare și evaluare periodică pentru a monitoriza progresul și, după caz, de a ajusta măsurile în funcție de schimbarea situației.</p> <p>Informarea și convingerea liderilor politici și a factorilor de decizie cu privire la importanța reducerii riscurilor dezastrelor și impactul pozitiv al acesteia asupra securității și economiei naționale.</p> <p>Stabilirea de mecanisme clare de transparență și responsabilitate pentru implementarea prevederilor strategiei.</p>

		<p>Încurajarea participării publicului larg și a supravegherii civice pentru a asigura că angajamentele politice sunt respectate.</p> <p>Încurajarea autorităților locale să preia responsabilitatea pentru reducerea riscurilor dezastrilor, asigurându-se că există un angajament la nivel local, chiar și în cazul instabilității politice naționale.</p>
<p>5. Infrastructura (drumuri, poduri, clădiri, sisteme și rețele inginerești, etc.) insuficientă și vulnerabilă, care poate complica intervențiile de urgență în cazul producerii urgențelor și dezastrilor.</p>	Mediu	<p>Alocarea de resurse pentru construirea și modernizarea infrastructurii, asigurându-se că aceasta este proiectată pentru a rezista la dezastr.</p> <p>Prioritizarea infrastructurii critice pentru reabilitare, consolidare și modernizare.</p> <p>Implementarea de standarde stricte de construcție și asigurarea respectării acestora.</p> <p>Utilizarea materialele de construcție rezistente la dezastr.</p> <p>Dezvoltarea planurilor de urbanizare care să țină cont de riscurile dezastrilor și să evite construcțiile în zonele vulnerabile.</p> <p>Utilizarea tehnologiilor avansate pentru monitorizarea și întreținerea infrastructurii, cum ar fi senzori pentru detectarea deteriorărilor structurale, etc.</p> <p>Colaborarea cu sectorul privat pentru a atrage investiții și expertiză în dezvoltarea infrastructurii reziliente.</p> <p>Stimulente pentru companiile private să investească în proiecte de infrastructură durabilă.</p> <p>Evaluarea și reabilitarea infrastructurii existente pentru a îmbunătăți rezistența la dezastr.</p>
<p>6. Schimbări climatice și fenomene naturale imprevizibile, care pot duce la o creștere a frecvenței și intensității evenimentelor meteorologice extreme cu efecte de durată asupra ecosistemelor, agriculturii, resurselor de apă și sănătății umane.</p>	Mediu	<p>Dezvoltarea și implementarea unor planuri de adaptare la schimbările climatice, care să includă măsuri pentru reducerea vulnerabilității și creșterea rezilienței comunităților.</p> <p>Investiții în infrastructură rezilientă și durabilă care să poată face față evenimentelor climatice extreme.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea de sisteme avansate de monitorizare și avertizare timpurie pentru a detecta și comunica rapid iminența fenomenelor naturale periculoase.</p> <p>Informarea și educarea comunităților privind riscurile asociate schimbărilor climatice și măsurile pe care le pot lua pentru a se proteja.</p> <p>Colaborarea cu alte țări și organizații internaționale pentru a împărtăși cunoștințe, tehnologii și resurse pentru adaptarea la schimbările climatice.</p> <p>Investiții în cercetare pentru a înțelege mai bine schimbările climatice și impactul acestora asupra fenomenelor naturale</p>

Capitolul VII.

AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE DE IMPLEMENTARE

Ministere/ Autorități administrative centrale	Autorități și instituții din subordine cu atribuții în RRD	Responsabilitățile ce țin de implementarea SNRRD
Ministerul Afacerilor Interne	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU); Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112 (SNUPAU 112); Agenția Rezerve Materiale (ARM); Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (IGPF); Inspectoratul General pentru Migrațiune (IGM); Inspectoratul General al Poliției (IGP); Inspectoratul General al Poliției (IGP).	<p>Coordonarea și managementul situațiilor de urgență.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea planurilor naționale de pregătire și răspuns la situații de urgență și excepționale.</p> <p>Asigurarea prin intermediul SNUPAU 112 a preluării apelurilor de urgență și transmiterea acestora către serviciile specializate de urgență.</p> <p>Coordonarea activităților de răspuns în caz de dezastre prin intermediul structurilor de protecție civilă și a unităților de intervenție.</p> <p>Monitorizarea continuă a riscurilor de dezastre naturale, tehnologice și biologic-sociale prin intermediul centrelor de comandă și control.</p> <p>Implementarea sistemelor de avertizare timpurie pentru a informa rapid populația despre riscurile iminente.</p> <p>Difuzarea informațiilor și a recomandărilor de siguranță prin intermediul mass-media și al platformelor digitale.</p> <p>Implicarea unităților trupelor de carabinieri pentru acordarea suportului în evacuarea populației, în asigurarea securității și la furnizarea de asistență umanitară.</p> <p>Organizarea programelor de formare și instruire pentru personalul din cadrul structurilor din subordine implicate în realizarea măsurilor de intervenție.</p> <p>Participarea la inițiative și rețele internaționale pentru schimbul de bune practici și suport tehnic și financiar.</p> <p>Gestionarea și administrarea rezervelor materiale de stat și de mobilizare prin intermediul Agenției Rezerve Materiale.</p> <p>Asigurarea resurselor necesare pentru intervenția rapidă și eficientă în caz de dezastre, inclusiv echipamente, vehicule și materiale de prim ajutor.</p> <p>Coordonarea logisticii și a distribuției resurselor în zonele afectate de dezastre.</p> <p>Oferirea de suport și coordonarea eforturilor de recuperare și reconstrucție post-dezastru.</p> <p>Colaborarea cu autoritățile locale pentru a evalua daunele și a planifica acțiunile de reconstrucție.</p> <p>Educarea și conștientizarea publicului:</p> <p>Promovarea culturii siguranței și a comportamentelor preventive în comunități.</p> <p>Dezvoltarea și aplicarea reglementărilor și standardelor de siguranță pentru reducerea riscurilor de dezastre.</p> <p>Monitorizarea conformității cu aceste reglementări și aplicarea sancțiunilor în caz de nerespectare.</p> <p>Elaborarea de planuri de continuitate a activităților pentru a minimiza impactul dezastrelor asupra infrastructurii critice.</p>

		<p><u>Responsabilitățile MAI realizate prin intermediul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU):</u></p> <p>Identificarea și evaluarea riscurilor de dezastre naturale, tehnogene și biologic-sociale la nivel național.</p> <p>Monitorizarea continuă a condițiilor care ar putea declanșa situații de urgență sau dezastre.</p> <p>Dezvoltarea planurilor naționale, și acordarea suportului în elaborarea și implementarea planurilor sectoriale, teritoriale și locale de pregătire și răspuns la situații de urgență și excepționale.</p> <p>Mobilizarea și coordonarea forțelor și resurselor necesare pentru răspunsul imediat în caz de dezastru.</p> <p>Implicarea unităților de salvatori și pompieri pentru acordarea suportului în evacuarea populației, în asigurarea securității și la furnizarea de asistență umanitară.</p> <p>Asigurarea suportului decizional a activităților Comisiei pentru Situații Excepționale a RM (CSE RM).</p> <p>Asigurarea funcționalității în regim 24/7 a Centrul de dirijare în situații excepționale al CSE RM.</p> <p>Asigurarea formării și instruirii continue a personalului IGSU pentru a răspunde eficient în situații de urgență.</p> <p>Organizarea de cursuri, ateliere și exerciții de simulare pentru a îmbunătăți abilitățile și cunoștințele personalului.</p> <p>Promovarea culturii de siguranță și a comportamentului preventiv în rândul populației.</p> <p>Gestionarea și menținerea echipamentelor și resurselor necesare pentru intervenția rapidă în caz de dezastre.</p> <p>Gestionarea Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare (SMURD).</p> <p>Colaborarea cu alte agenții guvernamentale, organizații non-guvernamentale și internaționale pentru a dezvolta și implementa strategii integrate de reducere a riscurilor de dezastre.</p> <p>Participarea la managementul riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN):</p> <p>Dezvoltarea capacităților de răspuns la incidente CBRN și participarea la exerciții de simulare pentru a testa și îmbunătăți aceste capacități.</p> <p>Furnizarea de echipamente de protecție și decontaminare și desfășurarea echipelor specializate în cazul incidentelor CBRN.</p> <p>Participarea la rețele și parteneriate internaționale pentru schimbul de bune practici și experiențe în managementul dezastrelor.</p> <p>Identificarea și sprijinirea comunităților vulnerabile pentru a le reduce riscul de dezastre și sprijinirea comunităților afectate în revenirea la normalitate și în reconstruirea infrastructurii esențiale..</p> <p>Implementarea programelor de suport comunitar pentru a ajuta la recuperarea socială și emoțională post-dezastru.</p> <p>Coordonarea eforturilor de recuperare și reconstrucție după dezastre, asigurându-se că acestea sunt realizate într-un mod sigur și durabil.</p> <p>Participarea la misiuni internaționale de ajutor în caz de dezastre, oferind suport și expertiză altor țări afectate de dezastre.</p>
Ministerul Mediului	Serviciul Hidro-meteorologic de	Analiza situației și problemelor din domeniul protecției mediului și a populației în fața dezastrelor naturale.

	<p>Stat ; Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice ; Agenția de Mediu; Agenția „Apele Moldovei”; Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale; Agenția „Moldsilva”</p>	<p>Evaluarea riscurilor potențiale de mediu care pot conduce la dezastre naturale, precum inundațiile, temperaturile extreme sau seceta.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea politicilor și reglementărilor menite să reducă riscurile de mediu (măsuri de conservare a biodiversității, protecția resurselor de apă, gestionarea deșeurilor, etc.) Monitorizarea permanentă a stării mediului și efectuarea raportării periodice cu privire la riscurile identificate și măsurile necesare pentru a le gestiona.</p> <p>Gestionarea durabilă a resurselor naturale, contribuind la reducerea riscurilor asociate cu utilizarea inadecvată a acestor resurse.</p> <p>Intervenirea promptă și adecvată în cazul producerii dezastrelor naturale și resurse pentru atenuarea impactului asupra mediului și populației.</p>
<p>Ministerul Sănătății</p>	<p>Agenția Națională pentru Sănătate Publică ; Centrul Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească ; Instituțiile medico-sanitare spitalicești; Instituțiile de asistență medicală primară; Centrul Național de Transfuzie a Sângelui; Centrul de Medicină Legală.</p>	<p>Elaborarea și implementarea politicilor și reglementărilor de sănătate publică care contribuie la reducerea riscurilor de dezastre și la protejarea sănătății populației.</p> <p>Elaborarea și implementarea planurilor de pregătire și răspuns la urgențele de sănătate publică, asigurându-se că sistemele de sănătate sunt pregătite pentru a răspunde eficient.</p> <p>Monitorizarea și evaluarea riscurilor de sănătate asociate cu diferite tipuri de dezastre (epidemii, dezastre asociate cu schimbările climatice, urgențe și dezastre tehnogene, etc.) și dezvoltă strategii și programe pentru a le gestiona și a le reduce.</p> <p>Coordonarea răspunsului medical (asistenței medicale) în caz de dezastru, mobilizarea resurselor necesare, inclusiv personal medical, echipamente și medicamente, pentru a asigura acordarea asistenței medicale în volum maximal persoanelor afectate.</p> <p>Asigurarea rezilienței infrastructurii instituțiilor medico-sanitare, în primul rând a spitalelor.</p> <p>Gestionarea stocurilor de resurse medicale esențiale (medicamente, echipamente medicale, etc.) pentru a asigura disponibilitatea acestora în caz de dezastru.</p> <p>Asigurarea implementării Regulamentului Sanitar Internațional (RSI (2005).</p> <p>Participarea la acordarea suportului psihologic și social pentru populația afectată, contribuind la gestionarea situațiilor de stres.</p> <p>Formarea și instruirea personalului medical pentru a fi pregătit să răspundă eficient în situații de urgență și dezastre, în special a celor soldate cu un număr mare de victime.</p> <p>Cercetarea și dezvoltarea în domeniul sănătății publice pentru a îmbunătăți capacitatea de răspuns și de reducere a riscurilor de sănătate asociate dezastrelor.</p> <p>Responsabilitățile MAI realizate prin intermediul <i>Agenției Naționale pentru Sănătate Publică (ANSP)</i>:</p> <p>Colectarea și analiza datelor epidemiologice pentru a detecta în termeni optimi focarele de boli infecțioase sau alte pericole pentru sănătatea populației.</p>

		<p>Identificarea, evaluarea și analiza riscurilor pentru sănătatea publică și în emiterea de alerte și recomandări în caz de epidemii sau alte urgențe de sănătate publică.</p> <p>Înaintarea propunerilor către Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică (CNESP) sau comisiile teritoriale extraordinare de sănătate publică în vederea declarării/anulării stării de urgență în sănătatea publică.</p> <p>Coordonarea acțiunilor de răspuns la urgențele de sănătate publică.</p> <p>Organizarea vaccinării populație în mod planic și după indicații în cazul pericolului sau declanșării epidemiilor.</p> <p>Asigurarea suportului decizional al activităților CNESP.</p> <p>Mentținerea legăturii permanente, schimbul de informație prin intermediul rețelei RSI (2005) cu Organizația Mondială a Sănătății, precum și notificarea privind evenimentele ce pot constitui o urgență de sănătate publică de importanță internațională.</p>
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	<p>Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică;</p> <p>Autoritatea Aeronautică Civilă;</p> <p>Agenția Navală a Republicii Moldova;</p> <p>Calea Ferată a Moldovei.</p>	<p>Dezvoltarea planurilor de urbanism și de dezvoltare regională cu includerea în ele a măsurilor de reducere a riscurilor de dezastre.</p> <p>Asigurarea că infrastructura esențială (drumuri, poduri, clădiri publice) este construită și întreținută conform standardelor de siguranță care reduc riscul de dezastre, cum ar fi cutremurele sau inundațiile. Elaborarea și impunerea normelor și reglementărilor stricte pentru construcții, care includ măsuri de protecție împotriva dezastrelor. (norme antiseismice, de protecție împotriva inundațiilor și alunecărilor de teren).</p> <p>Evaluarea vulnerabilităților infrastructurii existente și identificarea zonelor și structurilor cu risc sporit. Promovarea și implementarea proiectelor de infrastructură verde care contribuie la reducerea riscurilor temperaturilor ridicate extreme (parcuri urbane, zone umede, sisteme de gestionare a apelor pluviale, etc.)</p>
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	<p>Agenția Națională Asistență Socială;</p> <p>Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă;</p> <p>Centrul Republican Experimental Protezare, Ortopedie și Reabilitare;</p> <p>Centre de plasament pentru persoane cu dizabilități.</p>	<p>Asigurarea conformității cu standardele naționale și internaționale privind protecția socială și reducerea riscurilor de dezastre.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea programelor de asistență socială pentru persoanele vulnerabile (copii, vârstnici, persoane cu dizabilități) afectate de dezastre.</p> <p>Asigurarea accesului rapid la servicii de asistență socială și sprijin financiar pentru persoanele afectate.</p> <p>Monitorizarea și evaluarea necesităților și distribuirea resurselor în mod echitabil și eficient.</p> <p>Elaborarea de planuri de continuitate a serviciilor sociale în cazul dezastrelor, asigurând astfel că beneficiarii primesc sprijinul necesar.</p> <p>Asigurarea sprijinului pentru reintegrarea persoanelor afectate în comunități și pe piața muncii.</p> <p>Oferirea de suport financiar și logistic pentru reconstrucția locuințelor și infrastructurii sociale afectate de dezastre.</p> <p>Asigurarea resurselor necesare pentru intervenția rapidă și eficientă a echipelor de asistență socială în zonele afectate de dezastre.</p> <p>Oferirea de servicii de suport psihologic și consiliere pentru persoanele afectate de dezastre.</p> <p>Integrarea suportului psihosocial în programele de asistență socială și de intervenție în caz de dezastre.</p>

<p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare</p>	<p>Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Tehnică “Intehagro”; Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare; Instituția Publică Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală; Agenția de Intervenție Plăți pentru Agricultură</p>	<p>Asigurarea securității alimentare și protejarea resurselor agricole. Evaluarea riscurilor de dezastre naturale (secetă, inundații, alunecări de teren, etc.) care pot afecta agricultura și industria alimentară. Monitorizarea continuă a condițiilor meteorologice și a altor factori care pot influența riscurile de dezastre în sectorul agricol. Elaborarea și implementarea planurilor de urgență pentru protejarea resurselor agricole și a infrastructurii alimentare în caz de dezastre. Pregătirea și instruirea personalului din domeniul agricol și alimentar pentru a răspunde eficient în situații de urgență. Promovarea și implementarea practicilor agricole durabile care reduc vulnerabilitatea la dezastre naturale (gestionarea durabilă a solului, rotația culturilor, utilizarea eficientă a resurselor de apă, etc.) Sprijinirea fermierilor în adoptarea de tehnologii și practici inovatoare care cresc reziliența agriculturii la dezastre. Implementarea măsurilor pentru asigurarea continuității producției și distribuției alimentare în caz de dezastre. Crearea de stocuri de rezervă de alimente și resurse agricole pentru a face față eventualelor perturbări cauzate de dezastre. Oferirea de suport financiar și tehnic fermierilor afectați de dezastre pentru a-i ajuta să își revină și să-și refacă activitățile agricole. Implementarea de programe de asigurare agricolă care să protejeze fermierii împotriva pierderilor cauzate de dezastre naturale. Adoptarea și aplicarea politicilor și reglementărilor care sprijină protecția mediului și reducerea riscurilor de dezastre în sectorul agricol. Asigurarea conformității cu standardele naționale și internaționale privind agricultura durabilă și protecția mediului. Implementarea măsurilor pentru gestionarea durabilă a resurselor naturale (sol, apă, păduri) care susțin activitățile agricole și reduc riscul de dezastre. Promovarea reîmpăduririlor și a altor măsuri de conservare a mediului care contribuie la reducerea riscurilor de inundații și alunecări de teren.</p>
<p>Ministerul Energiei</p>	<p>Centrul Național pentru Energie Durabilă</p>	<p>Asigurarea furnizării sigure de energie și protejarea infrastructurii critice în caz de pericol sau declanșare a urgențelor și dezastrelor. Evaluarea riscurilor asociate dezastrelor naturale și tehnologice care pot afecta infrastructura energetică, inclusiv centralele electrice, rețelele de distribuție și infrastructura de transport al energiei. Monitorizarea continuă a condițiilor și riscurilor care pot afecta siguranța și continuitatea furnizării de energie. Dezvoltarea planurilor de urgență pentru asigurarea continuității furnizării de energie în cazul dezastrelor. Implementarea măsurilor de pregătire și reacție rapidă în situații de urgență pentru a minimiza impactul asupra infrastructurii energetice. Implementarea proiectelor și măsurilor de consolidare a infrastructurii energetice pentru a crește reziliența la dezastre (modernizarea rețelilor de distribuție și protejarea centralelor energetice, etc.) Promovarea utilizării tehnologiilor avansate și a soluțiilor inovatoare pentru creșterea durabilității și securității infrastructurii energetice. Educația și conștientizarea publicului și a sectorului:</p>

		<p>Elaborarea și aplicarea reglementărilor și standardelor de siguranță pentru infrastructura energetică, asigurând conformitatea cu normele naționale și internaționale.</p> <p>Asigurarea respectării normelor și standardelor de siguranță de către operatorii din sectorul energetic.</p> <p>Implementarea măsurilor pentru gestionarea durabilă a resurselor energetice și reducerea dependenței de sursele de energie vulnerabile la dezastre.</p> <p>Promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă și diversificarea fluxului energetic pentru a reduce riscurile asociate dezastrelor.</p> <p>Mobilizarea resurselor și echipelor de intervenție rapidă pentru a repara și restabili infrastructura energetică afectată de dezastre.</p> <p>Cercetare și dezvoltare:</p>
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	<p>Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor</p> <p>Nealimentare și Protecția Consumatorilor;</p> <p>Institutul National de Metrologie;</p> <p>Institutul de Standardizare din Moldova;</p>	<p>Evaluarea riscurilor economice asociate dezastrelor naturale și tehnologice care pot afecta infrastructura economică și digitală.</p> <p>Monitorizarea continuă a condițiilor și riscurilor care pot influența stabilitatea economică și funcționarea infrastructurii digitale.</p> <p>Dezvoltarea planurilor de urgență pentru asigurarea continuității activităților economice și a serviciilor digitale în caz de dezastre.</p> <p>Implementarea măsurilor de pregătire și reacție rapidă în situații de urgență pentru a minimiza impactul asupra economiei și infrastructurii digitale.</p> <p>Implementarea de politici și măsuri care să sprijine dezvoltarea unei economii reziliente, capabile să facă față dezastrelor.</p> <p>Susținerea întreprinderilor în adoptarea de practici durabile și reziliente care să reducă vulnerabilitatea la dezastre.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea infrastructurii digitale reziliente care să asigure continuitatea serviciilor IT și comunicațiilor în caz de dezastre.</p> <p>Promovarea utilizării tehnologiilor avansate și a soluțiilor inovatoare pentru creșterea durabilității și securității infrastructurii digitale.</p> <p>Elaborarea și aplicarea reglementărilor și standardelor de siguranță pentru infrastructura economică și digitală, asigurând conformitatea cu normele naționale și internaționale.</p> <p>Asigurarea respectării normelor și standardelor de siguranță de către operatorii economici și furnizorii de servicii digitale.</p> <p>Implementarea de programe de asigurare care să protejeze întreprinderile împotriva pierderilor financiare cauzate de dezastre.</p> <p>Mobilizarea resurselor și echipelor de intervenție rapidă pentru a restabili infrastructura economică și digitală afectată de dezastre.</p> <p>Asigurarea comunicării eficiente și coordonate între diferitele părți implicate în răspunsul la dezastre.</p>
Ministerul Finanțelor	<p>Serviciul Vamal;</p> <p>Serviciul Fiscal de Stat;</p> <p>Agenția Achiziții Publice;</p>	<p>Asigurarea stabilității financiare în scopul sprijinirii eforturilor de prevenire și răspuns la urgențe și dezastre.</p> <p>Alocarea fondurilor necesare pentru prevenirea și gestionarea dezastrelor în bugetele naționale și locale.</p> <p>Stabilirea unor fonduri de urgență dedicate pentru a răspunde rapid și eficient în caz de dezastre.</p> <p>Analizarea și evaluarea impactului economic al tuturor tipurilor de urgențe și dezastre asupra economiei naționale.</p>

	<p>Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă.</p>	<p>Elaborarea de rapoarte și analize privind costurile și pierderile asociate dezastrelor pentru a sprijini luarea deciziilor.</p> <p>Gestionarea și coordonarea asistenței financiare internaționale și a donațiilor pentru reducerea riscurilor de dezastre și pentru recuperarea post-dezastru.</p> <p>Colaborarea cu organizațiile internaționale pentru a obține suport financiar și tehnic în gestionarea riscurilor de dezastre.</p> <p>Dezvoltarea de politici fiscale care să sprijine investițiile în infrastructura rezilientă și măsuri de prevenire a dezastrelor.</p> <p>Promovarea stimulentei fiscale pentru întreprinderi și persoane fizice care adoptă măsuri de reducere a riscurilor de dezastre.</p> <p>Implementarea programelor de asigurare și reasigurare pentru a proteja împotriva pierderilor financiare cauzate de dezastre.</p> <p>Promovarea asigurărilor împotriva dezastrelor pentru întreprinderi și locuințe, oferind subvenții și facilități fiscale pentru achiziționarea acestor asigurări.</p> <p>Asigurarea finanțării pentru proiectele de reconstrucție și recuperare post-dezastru.</p> <p>Oferirea de sprijin financiar pentru comunitățile și sectoarele economice afectate pentru a facilita revenirea rapidă la normalitate.</p> <p>Supravegherea și monitorizarea utilizării eficiente și transparente a fondurilor alocate pentru prevenirea și gestionarea dezastrelor.</p> <p>Realizarea de audituri și evaluări periodice pentru a asigura conformitatea cu reglementările și obiectivele stabilite.</p> <p>Promovarea și încurajarea parteneriatelor public-private pentru finanțarea proiectelor de reducere a riscurilor de dezastre și dezvoltarea infrastructurii reziliente.</p>
<p>Ministerul Educației și Cercetării</p>	<p>Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare</p>	<p>Integrarea educației despre reducerea riscurilor de dezastre în curriculumul școlar și universitar.</p> <p>Organizarea de campanii de conștientizare și informare a elevilor, studenților și cadrelor didactice cu privire la măsurile de prevenire și reacție în caz de dezastre.</p> <p>Asigurarea resurselor educaționale și a materialelor didactice necesare pentru a susține educația privind reducerea riscurilor de dezastre.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea programelor de educație continuă și formare profesională pentru adulți, axate pe reducerea riscurilor de dezastre.</p> <p>Organizarea de workshop-uri, seminare și cursuri de formare pentru a crește capacitatea comunităților și a profesioniștilor de a răspunde eficient în caz de dezastre.</p> <p>Elaborarea și distribuirea materialelor educaționale și a ghidurilor practice pentru reducerea riscurilor de dezastre.</p> <p>Asigurarea siguranței și securității la urgențe și dezastre în instituțiile educaționale:</p> <p>Dezvoltarea și implementarea planurilor de urgență și evacuare pentru școli și universități.</p> <p>Organizarea de exerciții și simulări periodice pentru a pregăti elevii, studenții și personalul pentru situații de urgență.</p> <p>Oferirea de suport psihologic și consiliere pentru elevi, studenți și personalul didactic afectat de dezastre.</p>

		<p>Promovarea culturii siguranței și prevenției prin crearea unei culturi a siguranței și prevenției în cadrul comunităților educaționale prin promovarea responsabilității și a măsurilor proactive.</p> <p>Implicarea activă a elevilor, studenților și comunităților în inițiative de reducere a riscurilor de dezastre și protecția mediului.</p>
Ministerul Culturii	<p>Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial;</p> <p>Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor;</p> <p>Institutul Patrimoniului Cultural.</p>	<p>Asigurarea protejării patrimoniului cultural și a continuității activităților culturale în caz de dezastre.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea planurilor de protecție a patrimoniului cultural (clădiri istorice, muzee, arhive, situri arheologice) împotriva riscurilor de dezastre.</p> <p>Asigurarea măsurilor de conservare preventivă pentru a reduce vulnerabilitatea patrimoniului cultural la dezastre.</p> <p>Evaluarea riscurilor de dezastre care pot afecta patrimoniul cultural și infrastructura culturală.</p> <p>Monitorizarea continuă a stării clădirilor și a siturilor culturale pentru a identifica și aborda riscurile potențiale.</p> <p>Dezvoltarea planurilor de urgență pentru protecția patrimoniului cultural și a infrastructurii culturale în caz de dezastre.</p> <p>Acordarea sprijin pentru restaurarea și reconstrucția infrastructurii patrimoniului cultural, afectat de urgențe și dezastre.</p> <p>Colaborarea cu experți în conservarea patrimoniului pentru a asigura reconstrucția conform standardelor internaționale.</p> <p>Asigurarea conformității cu standardele naționale și internaționale privind conservarea patrimoniului cultural și gestionarea riscurilor de dezastre.</p> <p>Promovarea cercetării și inovării:</p> <p>Promovarea rolului patrimoniului cultural în procesul de vindecare și recuperare comunitară după dezastre.</p>
Ministerul Afacerilor Externe	<p>Misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova peste hotare</p>	<p>Coordonarea eforturilor internaționale și asigurarea colaborării transfrontaliere în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrelor.</p> <p>Solicitarea și coordonarea asistenței internaționale în caz de dezastre majore care depășesc capacitățile naționale de răspuns.</p> <p>Facilitatea accesului la ajutor umanitar, tehnic și financiar din partea altor state și organizații internaționale.</p> <p>Mentținerea relațiilor cu organizațiile internaționale relevante, cum ar fi Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Europeană, NATO și alte entități implicate în managementul dezastrelor.</p> <p>Participarea activă la întâlniri, conferințe și grupuri de lucru internaționale privind reducerea riscului dezastrelor.</p> <p>Negocierea și ratificarea acordurilor internaționale care vizează reducerea riscurilor de dezastre și gestionarea situațiilor de urgență.</p> <p>Asigurarea implementării naționale a obligațiilor asumate prin tratatele și acordurile internaționale.</p> <p>Promovarea cooperării și a dialogului diplomatic pentru prevenirea conflictelor și a dezastrelor care ar putea avea impact transfrontalier.</p> <p>Susținerea inițiativelor de pace și stabilitate care contribuie la reducerea riscului de dezastre.</p>

		<p>Activarea rețelei diplomatice pentru a asigura un răspuns rapid și eficient în caz de dezastru.</p> <p>Colaborarea cu ambasadele și consulatele pentru a facilita asistența și evacuarea cetățenilor afectați de dezastru în străinătate.</p> <p>Colaborarea cu autoritățile din țările vecine pentru a gestiona crizele și dezastrurile care afectează mai multe state.</p> <p>Implementarea de mecanisme de răspuns comun și schimb de informații pentru a minimiza impactul dezastrurilor transfrontaliere.</p> <p>Facilitarea schimbului de bune practici și experiențe între țări în domeniul reducerii riscului dezastrurilor.</p> <p>Oferirea de asistență consulară cetățenilor afectați de dezastru în străinătate, inclusiv repatrierea acestora, dacă este necesar.</p> <p>Promovarea politicilor de dezvoltare durabilă și adaptare la schimbările climatice în colaborare cu partenerii internaționali.</p> <p>Participarea la negocierile și implementarea acordurilor internaționale privind schimbările climatice, cum ar fi Acordul de la Paris.</p> <p>Participarea în coordonarea ajutorului umanitar oferit de Republica Moldova altor state afectate de dezastru.</p> <p>Asigurarea unui răspuns eficient și coordonat la crizele umanitare prin colaborarea cu organizațiile internaționale și neguvernamentale.</p> <p>Implicarea activă în inițiative și programe internaționale de reducere a riscului dezastrurilor, în special a Cadrului de la Sendai</p>
<p>Ministerul Justiției</p>	<p>Administrația Națională a Penitenciarelor ; Agenția Națională a Arhivelor; Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești</p>	<p>Asigurarea unui cadru legal robust în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrurilor.</p> <p>Dezvoltarea și actualizarea legislației naționale pentru prevenirea și gestionarea riscurilor de dezastru.</p> <p>Asigurarea conformității legislației naționale cu tratatele și acordurile internaționale privind reducerea riscurilor de dezastru.</p> <p>Oferirea suportului juridic pentru instituțiile responsabile de gestionarea dezastrurilor:</p> <p>Oferirea de consultanță juridică și suport pentru autoritățile și instituțiile implicate în managementul situațiilor de urgență și dezastru.</p> <p>Supravegherea aplicării corecte și eficiente a legilor și reglementărilor privind reducerea riscurilor de dezastru.</p> <p>Monitorizarea și raportarea abuzurilor sau încălcărilor drepturilor omului în contextul gestionării dezastrurilor, inclusiv dreptul la adăpost, sănătate și securitate.</p> <p>Implementarea, prin intermediul ANP, a măsurilor de reducere a riscurilor și managementul urgențelor și dezastrurilor în instituțiile penitenciare.</p> <p>Pregătirea sistemului judiciar pentru gestionarea cazurilor legate de dezastru, inclusiv litigii privind responsabilitatea și despăgubirile.</p> <p>Dezvoltarea planurilor de continuitate a activității pentru instanțele judecătorești și alte instituții judiciare în caz de dezastru.</p> <p>Asigurarea măsurilor de protecție și siguranță pentru clădirile și facilitățile judiciare.</p> <p>Asigurarea unor mecanisme eficiente de soluționare a disputelor pentru a reduce tensiunile și a facilita recuperarea post-dezastru.</p> <p>Promovarea cercetării și dezvoltării:</p>

Ministerul Apărării	Unitățile militare ale Armatei Naționale; Instituțiile, inclusiv medico-militare, din subordinea MA	<p>Mobilizarea în conformitate cu legislația în vigoare a resurselor și capacităților unităților militare pentru a proteja populația și infrastructura de impactul urgențelor și dezastrelor.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea planurilor de urgență pentru a răspunde eficient la urgențe și dezastre.</p> <p>Asigurarea coordonării între Forțele Armate și alte agenții guvernamentale pentru a dezvolta strategii integrate de răspuns la dezastre.</p> <p>Mobilizarea rapidă a resurselor militare pentru a oferi suport logistic și operațional în timpul și după dezastre.</p> <p>Implicarea unităților militare pentru acordarea suportului în evacuarea populației, în asigurarea securității și la furnizarea de asistență umanitară.</p> <p>Furnizarea de echipamente specializate și de resurse logistice (vehicule de transport și echipamente de salvare, pentru a sprijini operațiunile de răspuns la dezastre.</p> <p>Asigurarea infrastructurii temporare, cum ar fi corturi, spitale de campanie și unități mobile de comunicații, pentru a sprijini comunitățile afectate.</p> <p>Colaborarea interinstituțională:</p> <p>Participarea la exerciții și simulări interinstituționale pentru a îmbunătăți coordonarea și eficiența răspunsului în caz de dezastre.</p> <p>Sprijinirea autorităților civile în menținerea ordinii publice și asigurarea securității în zonele afectate de dezastre.</p> <p>Prevenirea și combaterea actelor de vandalism și jaf în zonele evacuate sau afectate de dezastre.</p> <p>Oferirea de suport pentru eforturile de reconstrucție și recuperare post-dezastru, inclusiv refacerea infrastructurii critice și a facilităților publice.</p> <p>Participarea la operațiunile de curățare și deblocare a drumurilor și a altor căi de acces pentru a facilita accesul ajutoarelor.</p> <p>Participarea la managementul riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN):</p> <p>Dezvoltarea capacităților de răspuns la incidente CBRN și participarea la exerciții de simulare pentru a testa și îmbunătăți aceste capacități.</p> <p>Furnizarea de echipamente de protecție și decontaminare și desfășurarea echipelor specializate în cazul incidentelor CBRN.</p>
Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor		<p>Asigurarea siguranței alimentare și gestionarea riscurilor asociate cu lanțul de aprovizionare cu alimente.</p> <p>Monitorizarea și evaluarea riscurilor alimentare.</p> <p>Monitorizarea continuă a lanțului de aprovizionare cu alimente pentru a identifica riscurile potențiale, inclusiv contaminarea cu agenți patogeni, substanțe chimice periculoase sau toxine naturale.</p> <p>Evaluarea riscurilor asociate cu alimentele și dezvoltarea de strategii pentru a minimiza aceste riscuri.</p> <p>Elaborarea și implementarea reglementărilor și standardelor de siguranță alimentară pentru a preveni și a gestiona riscurile alimentare.</p> <p>Efectuarea de inspecții și controale periodice la producătorii, procesatorii și distribuitorii de alimente pentru a asigura conformitatea cu standardele de siguranță.</p>

		<p>Dezvoltarea și implementarea planurilor de urgență pentru gestionarea crizelor alimentare, cum ar fi contaminarea în masă a produselor alimentare sau focarele de boli alimentare.</p> <p>Coordonarea răspunsului în caz de criză alimentară pentru a proteja sănătatea publică și a restabili siguranța alimentară.</p> <p>Informarea consumatorilor despre riscurile alimentare și măsurile preventive pentru a evita bolile alimentare.</p> <p>Monitorizarea și controlul importurilor și exporturilor de produse alimentare pentru a asigura conformitatea cu standardele de siguranță naționale și internaționale.</p> <p>Colaborarea cu alte autorități naționale și internaționale pentru a preveni intrarea pe piață a produselor alimentare nesigure.</p> <p>Participarea la rețele și parteneriate internaționale pentru schimbul de informații și bune practici în domeniul siguranței alimentare.</p> <p>Reglementarea și controlul furajelor și a hranei pentru animale.</p> <p>Evaluarea impactului schimbărilor climatice asupra siguranței alimentare cu elaborarea și implementarea măsurilor de adaptare.</p> <p>Oferirea de suport tehnic și formare pentru producătorii și procesatorii de alimente pentru a îmbunătăți practicile de siguranță alimentară.</p> <p>Promovarea bunelor practici în agricultură și producția alimentară pentru a reduce riscurile de contaminare.</p>
<p>Agenția Medicamen- tului și Dispozitive- lor Medicale</p>		<p>Monitorizarea continuă a stocurilor de medicamente pe piața farmaceutică.</p> <p>Evaluarea continuă a riscurilor și vulnerabilităților legate de aprovizionarea cu medicamente și dispozitive medicale.</p> <p>Implementarea și impunerea respectării unor standarde stricte de calitate pentru medicamente și dispozitive medicale.</p> <p>Inspectarea periodică a unităților de producție și distribuție pentru a se asigura că acestea respectă normele de calitate și siguranță.</p> <p>Colaborarea cu Ministerul Sănătății și alte autorități relevante pentru a dezvolta planuri de acțiune în caz de dezastre.</p> <p>Stabilirea unor proceduri eficiente pentru distribuirea rapidă a medicamentelor și dispozitivelor medicale în zonele afectate de dezastre.</p> <p>Actualizarea periodică a planurilor de contingență bazate pe analiza riscurilor și lecțiile învățate din incidente anterioare.</p>
<p>Agenția Proprietății Publice</p>		<p>Gestionarea eficientă și protejarea proprietăților publice în vederea reducerii riscurilor de afectare a acestora în cazul urgențelor și dezastrelor.</p> <p>Realizarea și actualizarea periodică a inventarului proprietăților publice.</p> <p>Evaluarea riscurilor și vulnerabilităților la care sunt expuse aceste proprietăți în fața dezastrelor naturale și tehnologice.</p> <p>Elaborarea și implementarea planurilor de protecție pentru clădirile și infrastructurile publice.</p> <p>Asigurarea că toate clădirile publice sunt conforme cu standardele de siguranță și rezistență la dezastre.</p> <p>Colaborarea cu alte agenții guvernamentale și organizații pentru a coordona eforturile de reducere a riscurilor.</p> <p>Implementarea proiectelor de reabilitare și modernizare a clădirilor publice pentru a le aduce la standardele de siguranță necesare.</p>

		<p>Prioritizarea investițiilor în infrastructura critică pentru a reduce vulnerabilitatea la dezastru.</p> <p>Asigurarea accesului rapid la clădirile și terenurile publice care pot fi utilizate pentru adăposturi temporare sau centre de comandă în caz de dezastru.</p> <p>Stabilirea unor proceduri clare pentru utilizarea și administrarea acestor proprietăți în situații de urgență.</p> <p>Monitorizarea permanentă a stării proprietăților publice și raportarea periodică a stării acestora către autoritățile relevante.</p> <p>Promovarea și sprijinirea inițiativelor de dezvoltare și finanțare a proiectelor care vizează creșterea rezilienței clădirilor și infrastructurilor publice.</p> <p>Colaborarea cu sectorul privat și organizațiile internaționale pentru a atrage fonduri și expertiză în implementarea acestor proiecte.</p>
<p>Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru</p>		<p>Realizarea și actualizarea hărților topografice detaliate care reflectă schimbările geologice și geografice.</p> <p>Furnizarea de date precise privind altitudinile, contururile terenului și alte caracteristici topografice esențiale pentru planificarea și intervenția în caz de dezastru.</p> <p>Dezvoltarea și întreținerea unor sisteme de informații geografice care să permită analiza și vizualizarea riscurilor de dezastru.</p> <p>Integrarea datelor geospațiale în platformele GIS pentru a sprijini deciziile rapide și informate în caz de urgență.</p> <p>Utilizarea tehnologiilor moderne pentru a monitoriza fenomenele naturale și a detecta potențiale riscuri.</p> <p>Furnizarea de date precise pentru planificarea urbană și zonare, pentru a evita dezvoltarea în zonele cu risc ridicat de dezastru.</p> <p>Colaborarea cu autoritățile locale pentru a implementa reglementări stricte în ceea ce privește utilizarea terenurilor.</p> <p>Crearea, menținerea și actualizarea bazelor de date cadastrale care să includă informații detaliate despre proprietăți, granițe și utilizarea terenurilor.</p>
<p>Agenția Națională de Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației</p>		<p>Contribuirea la crearea și menținerea unui mediu de comunicații robust și sigur, esențial pentru gestionarea eficientă a riscurilor de dezastru și protejarea populației.</p> <p>Asigurarea funcționării continue și eficiente a comunicațiilor electronice și a tehnologiilor informației, inclusiv în timpul și după producerea urgențelor și dezastrurilor.</p> <p>Supravegherea și reglementarea furnizorilor de servicii de comunicații pentru a asigura că infrastructura lor este rezistentă și capabilă să funcționeze în caz de dezastru.</p> <p>Promovarea investițiilor în infrastructuri critice, cum ar fi rețelele de fibră optică și echipamentele de backup, pentru a asigura continuitatea serviciilor.</p> <p>Dezvoltarea și implementarea sistemelor de avertizare timpurie care să utilizeze rețelele de comunicații pentru a informa rapid populația despre iminența unei urgențe sau dezastru.</p> <p>Stabilirea de standarde și reglementări pentru utilizarea tehnologiilor informației în gestionarea situațiilor de urgență.</p>

		<p>Asigurarea că toate sistemele și platformele IT utilizate în cadrul strategiilor de reducere a riscurilor sunt interoperabile și securizate.</p> <p>Implementarea măsurilor de securitate cibernetică pentru a proteja infrastructura de comunicații și sistemele IT de atacuri cibernetice care ar putea perturba răspunsul la dezastre.</p> <p>Alocarea și gestionarea spectrului de frecvențe pentru a asigura că există suficiente resurse de comunicații disponibile în caz de urgență.</p> <p>Stabilirea de priorități pentru utilizarea spectrului în situații de criză, pentru a asigura comunicarea eficientă a serviciilor de urgență.</p> <p>Promovarea utilizării noilor tehnologii, cum ar fi Internetul Lucrurilor (IoT) pentru monitorizarea și răspunsul la dezastre.</p>
Compania Națională de Asigurări în Medicină		<p>Asigurarea finanțării adecvate a măsurilor de profilaxie și acordare a asistenței medicale în situațiile de pericol și/sau producere a urgențelor de sănătate publică, precum și lichidării consecințelor acestora.</p> <p>Contribuirea ca toți cetățenii să aibă acces la servicii medicale necesare în caz de dezastru.</p> <p>Extinderea acoperirii asigurării de sănătate pentru a include servicii de urgență și tratamente specifice necesare în situații de dezastre.</p> <p>Utilizarea corectă și eficientă a fondurilor dedicate (Fondul profilactic și Fondul de Rezervă) din cadrul Fondului Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală pentru asigurarea serviciilor medicale de urgență și intervenții rapide în caz de urgențe și dezastre.</p> <p>Stabilirea unor protocoale clare pentru activarea și utilizarea resurselor medicale în situații de urgență.</p> <p>Monitorizarea continuă a calității și eficienței serviciilor medicale furnizate în timpul dezastrelor.</p> <p>Evaluarea nevoilor și ajustarea planurilor de asigurare pentru a răspunde mai bine riscurilor și provocărilor identificate.</p>
Casa Națională de Asigurări Sociale		<p>Implementarea unor măsuri eficiente pentru a asigura continuitatea plăților de pensii, indemnizații și alte beneficii sociale în caz de dezastru.</p> <p>Dezvoltarea unor planuri de contingență pentru a menține funcționalitatea sistemului de asigurări sociale în situații de urgență.</p> <p>Asigurarea unor forme de sprijin financiar pentru persoanele afectate de dezastre, inclusiv indemnizații de urgență și alte beneficii speciale.</p> <p>Crearea și administrarea unor fonduri de urgență pentru a răspunde rapid nevoilor sociale imediate ale celor afectați.</p> <p>Monitorizarea impactului dezastrelor asupra beneficiarilor de asigurări sociale și evaluarea nevoilor acestora.</p> <p>Ajustarea politicilor și procedurilor de asigurări sociale pentru a răspunde mai bine nevoilor identificate în urma dezastrelor.</p> <p>Sprijinirea eforturilor de recuperare și reconstrucție prin programe de asistență socială dedicate.</p> <p>Asigurarea accesului la beneficii sociale pentru persoanele care au pierdut locul de muncă sau au suferit alte pierderi ca urmare a dezastrelor.</p> <p>Încurajarea solidarității și sprijinului reciproc în comunitate prin campanii de sensibilizare și mobilizare.</p>

Notă: Suplimentar la responsabilitățile specifice, toate autoritățile și instituțiile menționate au și responsabilități comune cum ar fi:

Organizarea de campanii de educare și conștientizare, în limita competenței, a populației cu privire la măsurile de reducere a riscurilor, managementul urgențelor și dezastrelor, precum și măsurile de protecție și comportament în cadrul acestora.

Colaborarea intersectorială, cu organizații non-guvernamentale și internaționale și cu societatea civilă pentru a dezvolta și implementa programe și planuri integrate de reducere a riscurilor și managementul eficient al dezastrelor.

Participarea la inițiative și parteneriate internaționale pentru a învăța din bune practici și pentru a obține suport tehnic și financiar.

Suținerea cercetării și dezvoltării în domeniul de competență pentru a identifica și promova soluții inovatoare care reduc riscurile de dezastre.

CAPITOLUL VIII PROCEDURI DE RAPORTARE

Implementarea SNRRD 2024-2030

Implementarea SNRRD va fi asigurată prin programe naționale sectoriale, care urmează a fi elaborate, aprobate și implementate în conformitate cu obiectivele și direcțiile de acțiune ale SNRRD 2024-2030.

Programele naționale sectoriale vor conține o analiză comprehensivă a domeniului, vor oferi opțiuni detaliate de politici și vor asigura respectarea principiilor și a standardelor privind drepturile omului, vor fi centrate pe reducerea riscurilor și managementul urgențelor și dezastrelor.

Programele naționale sectoriale vor include, de asemenea, țintele și indicatorii de monitorizare a ODD și a Cadrului de la Sendai relevanți sectorului respectiv, adaptați la contextul național al Republicii Moldova.

Monitorizarea și evaluarea SNRRD 2024-2030

Raportarea implementării SNRRD va fi asigurată de Ministerul Mediului (Ministerul Afacerilor Interne??), în baza informației prezentate de autoritățile responsabile pentru implementare și va garanta următoarele proceduri de monitorizare și evaluare:

1) **monitorizarea anuală** – va fi realizată prin elaborarea raportului anual privind implementarea SNRRD. Raportul anual va avea un caracter analitic, care va veni cu argumente privind realizarea angajamentelor și va fi un document de referință pentru planificarea următorului ciclu al Planului național de dezvoltare, Obiectivul general 10: "Asigurarea unui mediu sănătos și sigur" și, respectiv, al cadrului bugetar pe termen mediu. Rapoartele anuale vor include analiza dinamicii indicatorilor incluși în SNRRD 2024-2030. Structura rapoartelor anuale va reflecta structura SNRRD 2024-2030 și va include analiza nivelului de implementare a obiectivelor generale, a acțiunilor prioritare și a indicatorilor de monitorizare din perspectiva acțiunilor întreprinse de autoritățile responsabile pe parcursul anului. Raportul anual al implementării SNRRD 2024-2030 va fi parte a Raportului anual al implementării SND „Moldova Europeană 2030” și va fi publicat pe pagina web a instituției;

2) **evaluarea intermediară** – în anul 2027, la mijloc de termen, va fi realizată evaluarea și va fi elaborat raportul de evaluare intermediară, care va analiza impactul implementării SNRRD 2024-2030 și contribuția acesteia la realizarea SND „Moldova Europeană 2030” și va propune ajustarea obiectivelor finale în funcție de progresul realizat și de tendințele socioeconomice la nivel național și internațional. Raportul de evaluare intermediară va fi consultat cu părțile interesate și, după aprobare, va fi publicat pe pagina web oficială a instituției;

3) **raportul final de implementare** – în anul 2031, la finalizarea implementării SNRRD 2024-2030, va fi elaborat un raport final privind rezultatele și impactul implementării și contribuția acesteia la atingerea obiectivelor SND „Moldova Europeană 2030”, care va fi parte a raportului final al strategiei menționate. Acesta va fi consultat cu părțile interesate și, după aprobare, va fi publicat pe pagina web oficială a instituției.

Rapoartele anuale de monitorizare, raportul de evaluare intermediară și raportul de evaluare finală vor fi elaborate sub coordonarea Cancelaria de Stat, conform unui format prestabilit. Ulterior, rapoartele vor fi publicate de pagina web oficială a Guvernului.

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscului dezastrelor pentru perioada 2024-2030 a fost elaborat de către Ministerul Mediului, cu suportul consultanților din cadrul proiectului „NAP-2: Promovarea procesului național de planificare a adaptării la schimbările climatice în Republica Moldova”, finanțat de către Fondul Verde pentru Climă și implementat de către PNUD Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

2.1.

Elaborarea noului document de politici la nivel național reprezintă realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în marja Cadrului de la Sendai privind Reducerea Riscului Dezastrelor pentru perioada 2015-2030 (în continuare – Cadrul de la Sendai), precum și a Agendei pentru Dezvoltare Durabilă 2030.

Astfel obiectivul (e), al Cadrului de la Sendai prevede ”Majorarea substanțială către anul 2020 a numărului de țări, care **au adoptat strategii naționale și locale de reducere a riscului dezastrelor**”. La fel, Cadrul de la Sendai (art. 27 (b)) prevede ”adoptarea și punerea în aplicare a strategiilor și planurilor naționale și locale de reducere a riscurilor de dezastre în termen, cu obiective, indicatori și calendare, menite să prevină apariția riscurilor, să reducă riscurile existente și să consolideze reziliența în plan economic, social, de sănătate și de mediu.”

În același context, atât ținta 13.1.2 al Obiectivului de Dezvoltare Durabilă 13 (Acțiuni climatice) cât și ținta 11.b.1 a Obiectivului de Dezvoltare Durabilă 11 (Orașe și comunități durabile) este „Numărul de țări care **adoptă și implementează strategii naționale de reducere a riscului de dezastre în conformitate cu Cadrul Sendai** pentru reducerea riscului de dezastre 2015–2030”. La fel este de remarcat că aspecte ce țin de reducerea riscului dezastrelor se regăsesc și în ODD2 Zero foamete, ODD3 Sănătate și bunăstare, ODD6 Apă curată și sanitație, ODD9 Industrie, inovație și infrastructură și ODD11 Orașe și comunități durabile.

La nivel național, Strategia este aliniată și la un șir **documente de planificare strategică și de politici la nivel național** cum ar fi:

Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022;

Strategia stabilește direcțiile de dezvoltare ale țării și ale societății și adaptează prioritățile, obiectivele, indicatorii și țintele angajamentelor asumate de Republica Moldova cu contextul național, în special Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. În contextul RRD în cadrul Obiectivul general 9 ” Promovarea unei societăți pașnice și sigure” au fost incluse două obiective specifice: 9.2. Reducerea vulnerabilității în fața amenințărilor și a riscurilor de orice tip și 9.3. Sporirea securității în funcționarea infrastructurilor și a sistemelor critice. Iar una din țintele Obiectivului general 10 „Asigurarea unui mediu sănătos și sigur” este ”Asigurarea rezistenței la schimbările climatice prin reducerea riscurilor legate de schimbările climatice (ODD 13.1)”.

În numărul direcțiilor și intervențiilor prioritare, în componența subcapitolului ”5.29. Politici și management de securitate și ordine publică” se regăsesc: ”(19) Reducerea numărului de victime și a pagubelor cauzate de situațiile de urgență și situațiile excepționale,

inclusiv prin elaborarea, adaptarea sau transferul soluțiilor tehnologice noi în vederea prevenirii unor astfel de situații, precum și a incendiilor în sectorul casnic (O9.2, O9.3)” și ”(21) Evaluarea continuă a riscurilor meteo-climatice, geomorfologice, radiologice și seismice, evaluarea vulnerabilității la astfel de riscuri a fondului de clădiri și a infrastructurilor critice și ajustarea standardelor tehnice și de securitate corespunzătoare (O9.2, O9.3)”.

Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 28/2023.

Programul include o serie de măsuri și inițiative care vizează dezvoltarea durabilă a țării, integrarea europeană și creșterea siguranței cetățenilor. Unul din obiectivele Programului este ”Consolidarea mecanismului național de răspuns în situații excepționale prin asigurarea interoperabilității cu procedurile europene”.

2.2.

Reducerea riscurilor dezastrelor (RRD) este o componentă esențială a dezvoltării durabile și a securității umane, care implică o serie de strategii și acțiuni coordonate, axate pe prevenire, pregătire, răspuns și reconstrucție.

Realizarea proactivă, complexă, coordonată și la toate nivelurile a măsurilor RRD, poate micșora semnificativ impactul dezastrelor și asigura o recuperare rapidă și eficientă. Aceste eforturi necesită un angajament continuu și o colaborare inter și intrasectorială pentru a răspunde provocărilor tot mai complexe și interconectate ale lumii moderne. Însă, pentru realizarea acestor deziderate este nevoie de un cadru normativ atotcuprinzător, gen strategie națională, bazată pe principiile și abordările moderne privind reducerea riscului dezastrelor, în primul rând pe prevederile Cadrului de la Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre (2015-2030), document ONU de talie mondială, care reprezintă piatra de temelie în elaborarea strategiilor de nivel internațional, regional, național și local în domeniul reducerii riscului dezastrelor.

La moment, Republica Moldova nu dispune de o strategie națională de reducere a riscului dezastrelor, elaborată în concordanță cu Cadrul de la Sendai, cu toate că în anul 2015 a fost elaborat un proiect de strategie, însă din diferite motive așa și nu a fost adoptat. Parțial, lipsa unui asemenea document este compensată de Programul de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență și excepționale pentru anii 2022-2025, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 846 din 07.12.2022, însă acest document are un caracter preponderent sectorial, axat pe răspunsul la situațiile excepționale, fiind elaborat reieșind din prevederile Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 (HG 658 din 23.09.2022) și, prin urmare, nu este complet aliniat la Cadrul de la Sendai”, fapt menționat și în Raportul de progres privind realizarea ODD din 2023.

Conform datelor statistice ale Inspectoratului General pentru Situații de Urgență în perioada **2010-2023** în Republica Moldova au fost înregistrate **4074** situații excepționale, inclusiv **1246 cu caracter natural, 2732 cu caracter tehnogen și 96 cu caracter biologic-social**. Numărul situațiilor excepționale a variat de la 206 până la 375 de cazuri pe an și a constituit în medie **291** cazuri de situații excepționale anual, având un ușor trend descendent.

În aceeași perioadă pe teritoriul țării s-au produs **24884 incendii** (statistica IGSU se face separat pentru situații excepționale și incendii), numărul cărora a variat de la 1609 până la 2146 incendii pe an și a constituit **în medie 1777 incendii anual**, având la fel un ușor trend descendent.

Urmare impactului situațiilor excepționale care s-au produs în perioadă 2010-2023 **au decedat 1814** persoane, inclusiv **89 copii**, sau în mediu 130 persoane anual.

Suma totală a pagubei materiale cauzate de situații excepționale și incendii a constituit **19 mlrd 643 mln 400 mii lei**, ponderea cea mai mare revenindu-le situațiilor excepționale cu caracter natural - de **18 mlrd 470 mln 559 mii lei**, urmată de cele cu caracter tehnogen - **141**

mln 694 mii 700 lei, și cu caracter biologic-social - 35,4 mln lei. Cele mai mari pagube materiale au fost înregistrate în urma secetelor, care au avut loc în 2012 (1252 mln. lei), 2020 (6025 mln. lei) și 2022 (5111 mln. lei).

Consecințele situațiilor excepționale nu sunt proporționale numărului și frecvenței acestora. În unele cazuri, impactul câtorva sau chiar a unei singure situații excepționale, care s-au produs pe parcursul unui an, poate depăși impactul restului situațiilor excepționale luate la un loc, care s-au produs în aceeași perioadă.

Cadrul normativ național existent în domeniu este destul de complex, voluminos și ierarhic structurat, dar, totodată, este preponderent axat pe componenta de răspuns la urgențe și dezastre, în detrimentul reducerii riscului acestora. Mai rămâne în vigoare un număr mare de acte normative cu actualitatea depășită, în care până în prezent se resimte amprenta legislației din domeniul respectiv ale fostei URSS. Nu toate actele normative sunt aliniată în deplină măsură la documentele internaționale din domeniul reducerii riscului și managementului dezastrelor, trezesc întrebări rezonabile asupra mai multor definiții, terminologii, abordări, a actorilor implicați, precum și a resurselor și instrumentelor utilizate. La fel este necesară sporirea nivelului de concordanță și interoperabilitate între actele normative sectoriale. Dezvoltarea continuă a cadrului normativ este o necesitate și o oportunitate de a fortifica baza normativă a reducerii riscului dezastrelor în lumina principiilor și abordărilor moderne, fapt care ca scop final va spori reziliența țării în fața dezastrelor.

Cadrul instituțional în domeniul RRD este asigurat de către organele intersectoriale (comisii) predestinate pentru coordonarea și dirijarea cu acțiunile de reducere a riscurilor și gestionarea urgențelor și dezastrelor la nivel central și teritorial; organele centrale de specialitate ale administrației publice centrale cu autoritățile, serviciile și instituțiile cu atribuții în domeniul reducerii riscurilor și gestionării urgențelor și dezastrelor din subordonate acestora, administrațiile publice locale, serviciile publice decentralizate, sistemele de avertizare timpurie și formațiunile Protecției Civile.

Deficiențele și lacunele înregistrate în coordonarea eficientă între diferitele agenții și instituții implicate în prevenirea și gestionarea urgențelor pot duce la răspunsuri incoerente și ineficiente. Este de menționat că Republica Moldova pe parcursul ultimilor ani și-a consolidat într-o oarecare măsură, capacitățile de avertizare timpurie, însă mai trebuie să fie abordate provocări importante pentru ca acestea să devină mai eficiente, iar lipsa unui Sistem unic de avertizare, precum și a unei platforme unice de schimb de informație în caz de pericol sau declanșare a situațiilor de urgență, impune (prin hotărâri de Guvern) structurile responsabile să raporteze în mai multe adrese concomitent. De exemplu, în caz de pericol de creștere bruscă a temperaturii aerului, SHS este obligată să raporteze (notifice) concomitent atât IGSU, cât și ANSP, iar în unele cazuri și ANSA.

Printre punctele slabe care influențează eficiența procesului de reducere a riscurilor și gestionare a dezastrelor, mai menționăm:

1. **Insuficiența unor metodologii de evaluare a riscurilor de dezastre, precum și a consecințelor acestora:** Metodologiile existente acoperă doar parțial necesitățile, iar în unele cazuri nu sunt în concordanță între ele.
2. **Planuri de pregătire și răspuns insuficient dezvoltate:** Planurile existente de prevenire și răspuns la urgențe și dezastre nu sunt întotdeauna detaliate sau actualizate, ceea ce poate duce la ineficiențe în gestionarea situațiilor de criză.
3. **Nivelul insuficient de pregătire pentru urgențe și dezastre la nivel local.** Actualmente gradul de pregătire pentru urgențe și dezastre la nivel local lasă de dorit și necesită fortificare.
4. **Lipsa unei terminologii unice bazate pe standardele internaționale.** Terminologia utilizată la moment în actele normative și de planificare nu corespunde terminologiei și

definițiilor internaționale. De exemplu, în actele normative naționale noțiunea "dezastru" nu este definită și nu se utilizează în genere.

5. **Gradul redus de pregătire a formațiunilor protecției civile.** Formal formațiunile protecției civile sunt instituite, însă capacitatea acestora de mobilizare, operaționalizare și acțiuni eficiente în situații excepționale necesită a fi consolidate.
6. **Capacități logistice reduse.** Lipsa sau insuficiența rezervelor de echipamente și bunuri materiale predestinate pentru utilizarea în cazul pericolului sau declanșării urgențelor și dezastrilor, precum și a mecanismelor viabile de distribuire rapidă a acestora în caz de necesitate.
7. **Conștientizare publică scăzută:** Nivelul de conștientizare și de pregătire al populației pentru acțiuni în caz de urgențe este insuficient, fapt ce duce la reacții inadecvate și necoordonate.
8. **Lipsa unui sistem centralizat de gestionare a datelor.** Absența unui sistem integrat pentru colectarea, stocarea și analiza datelor privind urgențele și dezastrele limitează capacitatea de a planifica și de a răspunde în mod eficient.
9. **Lacune în formarea și instruirea personalului implicat în prevenirea și gestionarea urgențelor și dezastrilor.** Formarea și instruirea personalului implicat în prevenirea și gestionarea urgențelor și dezastrilor nu corespunde în deplină măsură cerințelor și așteptărilor.
10. **Nivelul insuficient de funcționalitate a sistemelor de avertizare timpurie.** Nivelul actual de implementare a sistemelor de avertizare timpurie complică alertarea rapidă a populației și autorităților și majorează riscul de a întârzia cu acțiunile de răspuns.
11. **Lipsa unui cadru de recuperare post-dezastru:** Lipsa abordărilor și planurilor de recuperare post-dezastru poate duce la întârzieri și la o revenire mai dificilă la normalitate pentru comunitățile afectate.
12. **Resurse financiare limitate:** Bugetul alocat pentru măsurile de reducere a riscurilor și gestionare urgențelor este ca regulă insuficient, limitând capacitatea de a dezvolta și menține infrastructura de intervenție, de a achiziționa echipamente moderne, de a efectua instruirea continuă a personalului și de a implementa proiecte și programe în acest domeniu.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

3.1.

Strategia pentru reducerea riscurilor de dezastru pentru anii 2025-2030 (SNRRD) urmărește atingerea obiectivelor asumate de către Republica Moldova în urma aderării la Declarația și Cadrul de la Sendai privind Reducerea Riscului Dezastrelor pentru perioada 2015-2030, care are ca scop "Prevenirea noilor riscuri de dezastru și reducerea celor cunoscute prin implementarea unor măsuri integrate cu caracter economic, structural, legal, social, de sănătate, cultural, educațional, de mediu, tehnologic, politic și instituțional, orientate spre prevenirea și reducerea expunerii la pericole, micșorarea vulnerabilității la dezastru, creșterea gradului de pregătire pentru răspuns și restabilire și fortificarea, în așa fel, a rezistenței la dezastru".

Scopul Strategiei este stabilirea unui cadru exhaustiv, bazat pe prevederile Cadrului de la Sendai privind Reducerea Riscului Dezastrelor pentru perioada 2015-2030, care să mobilizeze și să consolideze eforturile guvernării, structurilor relevante din sectorul public și cel privat, a societății civile și a cetățenilor în vederea fortificării rezilienței la impactul eventualelor dezastru atât naturale, cât și provocate de activitatea umană, la nivel național, teritorial și local, precum și instituirii unor capacități robuste și mecanisme eficiente de

reducere a riscului dezastrilor, asigurării unui răspuns prompt și adecvat în cazul producerii acestora, precum și restabilirii ulterioare a consecințelor impactului.

Viziunea strategică propune crearea unei societăți reziliente și sigure prin reducerea semnificativă a riscurilor de dezastru și a impactului acestora, în baza unor acțiuni proactive, multisectoriale, orientate la toate tipurile de pericole și realizate la nivelul întregii societăți.

În acest context, SNRRD își propune atingerea următoarelor obiective generale, fiecare obiectiv conținând direcții prioritare și acțiuni concrete de realizare a acestora:

Obiectivul general 1. Înțelegerea riscului dezastrilor. Cunoașterea și înțelegerea riscurilor dezastrilor reprezintă etapa primordială în implementarea cu succes a tuturor celorlalte măsuri de reducere a riscurilor și a impactului urgențelor și dezastrilor. Prin identificarea și înțelegerea pericolului, evaluarea corectă a expunerii și vulnerabilității la ele, autoritățile responsabile de managementul dezastrilor pot lua decizii argumentate privind măsurile de prevenire, pregătire, răspuns și recuperare după dezastru.

Obiectivul general 2. Consolidarea dirijării și coordonării măsurilor de reducere a riscurilor și managementului dezastrilor. Reducerea riscului de dezastru este un proces complex în cadrul căruia sunt implicate și utilizate resurse și capacități umane, administrative, organizaționale și operaționale, care urmează a fi orientate spre realizarea măsurilor de prevenire, atenuare, pregătire, răspuns, recuperare și reabilitare în urma dezastrilor. În acest context, dirijarea și coordonarea managementului riscurilor de dezastru are o importanță majoră pentru consolidarea tuturor eforturilor întru reducerea riscurilor și gestionarea eficientă a dezastrilor. Acest scop poate fi atins numai printr-o colaborare strânsă inter- și intrasectorială, cu implicarea tuturor actorilor responsabili și în baza unor planuri integrate, asumate, cu evitarea duplicării eforturilor și alinate la necesitățile societății și comunităților.

Obiectivul general 3. Investiția în reducerea riscurilor și în creșterea rezilienței la dezastru. Investițiile publice și private în prevenirea și reducerea riscului de dezastru sunt esențiale pentru a spori reziliența economică, socială, de sănătate, a mediului și culturală a populației, comunităților, și țării în întregime. Astfel de măsuri au o semnificație majoră pentru a salva vieți, a preveni și a reduce pierderile și pentru a asigura o recuperare și reabilitare eficiente. În acest context, este necesară asigurarea unei finanțări continue și adecvate, direcționate spre măsuri pre-dezastru, și susținerea autorităților publice și a mediului privat în implementarea de acțiuni de eliminare a riscurilor asociate investițiilor curente și prioritizarea proiectelor care vizează creșterea rezilienței și prevenirea de noi riscuri.

Obiectivul general 4. Consolidarea pregătirii și asigurarea răspunsului la urgențe și dezastru, urmate de restabilirea situației la un nivel mai înalt decât cel de până la impact. Creșterea constantă a riscului de dezastru, inclusiv creșterea expunerii la risc a persoanelor și a activelor, combinată cu lecțiile învățate din trecut, indică imperativ necesitatea de a consolida eforturile societății și comunităților în vederea reducerii riscului de urgențe și dezastru, de a asigura un răspuns prompt și adecvat astfel încât impactul acestora asupra populației și infrastructurii să fie redus maximal, iar ulterior de a întreprinde măsuri de recuperare și reconstrucție, care nu doar vor restabili situația de până la dezastru, dar vor îmbunătăți și fortifica reziliența la viitoarele dezastru (principiilor „Build Back Better”).

Obiectivul general 5. Sporirea cooperării internaționale și regionale în domeniul reducerii riscurilor și managementului dezastrilor. Țările în curs de dezvoltare, la care se atribuie și Republica Moldova, se caracterizează printr-o vulnerabilitate și un nivel de risc mai ridicat față de pericolele și amenințările, care pot afecta populația și teritoriul țării. Mai mult ca atât, impactul urgențelor și dezastrilor deseori poate depăși cu mult capacitatea țării de a răspunde și de a se recupera post dezastru. O astfel de vulnerabilitate și nivel sporit de risc impune necesitatea consolidării cooperării internaționale și asigurarea unor parteneriate veritabile și durabile la nivel regional și internațional. În acest context, cooperarea

internațională pentru reducerea riscului de dezastre prezintă un element extrem de important în sprijinirea eforturilor țărilor de a reduce riscul de dezastre, precum și de a gestiona eficient amenințările transfrontaliere. Prin consolidarea acestor activități în domeniul relațiilor internaționale comunitățile și statele pot lucra împreună pentru a reduce vulnerabilitățile și a îmbunătăți reziliența în fața amenințărilor naturale și tehnologice, inclusiv celor regionale și globale.

3.2.

În conformitate cu prevederile *HG 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice*, sunt de două tipuri – strategia și programul. Astfel, opțiunea alternativă ar fi elaborarea unui Program în domeniul reducerii riscului de dezastre. Însă Scopul Cadrului Sendai este ”Prevenirea noilor riscuri de dezastre și reducerea celor cunoscute prin **implementarea unor măsuri integrate** cu caracter **economic, structural, legal, social, de sănătate, cultural, educațional, de mediu, tehnologic, politic și instituțional**, orientate spre prevenirea și reducerea expunerii la pericole, micșorarea vulnerabilității la dezastre, creșterea gradului de pregătire pentru răspuns și restabilire și fortificarea, în așa fel, a rezistenței la dezastre”. În același context art. 27 (b) prevede ”adoptarea și punerea în aplicare strategiilor și planurilor naționale și locale de reducere a riscurilor de dezastre în termen, cu obiective, indicatori și calendare, menite să prevină apariția riscurilor, să reducă riscurile existente și să consolideze reziliența în plan **economic, social, de sănătate și de mediu**. Prin urmare este necesară adoptarea unui document de politici intersectorial, adică **Strategie**.”

Pe de altă parte, **Articolul 15 al Cadrului Sendai** prevede ”Prezentul Cadru se va aplica riscului de dezastre la scară mică și mare, regulate și neregulate, cu debut brusc și cu debut întârziat, **cauzate de pericole naturale sau provocate de om, precum și pericolele de mediu, tehnologice și biologice** conexe și riscuri”. Prin urmare Cadru Sendai prevede o abordare unică și complexă a dezastrelor, dar nu divizată pe tipuri (separat naturale, tehnogene, biologice, etc.), iar elaborarea unui Program se va concentra numai pe prevenirea riscurilor dezastrelor naturale, mai mult ca atât, numai celor cauzate de factorii climatici, fapt ce nu corespunde cerințelor Cadrului Sendai.

Lipsa de intervenție, pe de altă parte, va duce la agravarea deficiențelor și punctelor slabe prezentate la pct. 2, periclitând totodată și imaginea țării la nivel internațional, prin neconformarea la Cadru de la Sendai.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

4.3. Impactul asupra sectorului privat

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

4.5. Impactul asupra mediului

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul de act normativ nu este obiect al analizei impactului de reglementare, întrucât nu vizează activitatea de întreprinzător.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul dat nu transpune Directivele UE întru armonizarea legislației naționale.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Pentru elaborarea proiectului Strategiei, prin Ordinul Ministrului Mediului nr. 4 din 05.01.2024 a fost creat Grupul de lucru pentru elaborarea documentului de politici, care include reprezentanți ai ministerelor de ramură, agenții și instituții sectoriale specializate. Pe parcursul lunilor ianuarie – iulie 2024 au fost organizate reuniuni ale grupului de lucru în cadrul cărora au fost examinate diverse opțiuni privind tipul de documente de politici, cât măsurile sectoriale și intersectoriale necesare a fi abordate. După colectarea comentariilor și recomandărilor la măsurile propuse, acestea au fost integrate în proiectul documentului, iar varianta actualizată a fost prezentată și discutată repetat în cadrul reuniunii Grupului de lucru.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice a fost elaborat Conceptul Strategiei. După consultarea acestuia cu părțile interesate, și ulterior evaluării de către Cancelaria de Stat, conceptul a fost plasat pentru consultări publice - <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anuntul-privind-initierea-elaborarii-strategiei-nationale-de-reducere-a-riscurilor-de-dezastre-pentru-perioada-2024-2030/12873>.

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/13105

Urmare înregistrării și aprobării la ședința Secretarilor Generali, proiectul Strategiei va fi avizat de autoritățile și instituțiile care au tangență cu domeniul reducerii riscurilor dezastrilor.

7. Concluziile expertizelor

Informația relevantă va fi inclusă după avizarea și expertizarea a proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscului dezastrilor pentru perioada 2024-2030 este un act normativ finit și nu necesită elaborarea actelor normative noi.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea SNRRD va fi asigurată prin programe naționale sectoriale, care urmează a fi elaborate, aprobate și implementare în conformitate cu obiectivele și direcțiile de acțiune ale SNRRD.

Programele naționale sectoriale vor conține o analiză comprehensivă a domeniului, vor oferi opțiuni detaliate de politici și vor asigura respectarea principiilor și a standardelor privind drepturile omului, vor fi centrate pe reducerea riscurilor și managementul urgențelor și dezastrilor. Acestea vor include, de asemenea, țintele și indicatorii de monitorizare a ODD și a Cadrului de la Sendai relevanți sectorului respectiv, adaptați la contextul național al Republicii Moldova.

Monitorizarea și raportarea implementării SNRRD va fi asigurată de către Ministerul Mediului, în baza informației prezentate de autoritățile responsabile pentru implementare și va garanta următoarele proceduri de monitorizare și evaluare:

1) **monitorizarea anuală** – va fi realizată prin elaborarea raportului anual privind implementarea SNRRD. Raportul anual va avea un caracter analitic, care va veni cu argumente privind realizarea angajamentelor și va fi un document de referință pentru planificarea următorului ciclu al Planului național de dezvoltare, Obiectivul general 10: "Asigurarea unui mediu sănătos și sigur" și, respectiv, al cadrului bugetar pe termen mediu.

2) **evaluarea intermediară** – în anul 2027, la mijloc de termen, va fi realizată evaluarea și va fi elaborat raportul de evaluare intermediară, care va analiza impactul

implementării SNRRD și contribuția acesteia la realizarea SND „Moldova Europeană 2030” și va propune ajustarea obiectivelor finale în funcție de progresul realizat și de tendințele socioeconomice la nivel național și internațional.

3) *raportul final de implementare* – în anul 2031, la finalizarea implementării SNRRD, va fi elaborat un raport final privind rezultatele și impactul implementării și contribuția acesteia la atingerea obiectivelor SND „Moldova Europeană 2030”, care va fi parte a raportului final al strategiei menționate.

Rapoartele anuale de monitorizare, raportul de evaluare intermediară și raportul de evaluare finală vor fi elaborate sub coordonarea Cancelaria de Stat, conform unui format prestabilit. Ulterior, rapoartele vor fi publicate de pagina web oficială a Guvernului.

Ministru

Sergiu LAZARENCO

MD 2004, mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare și Sfânt, 162, tel. 022 20 45 87, e-mail: cancelaria@mediu.gov.md

10.09.2024 Nr. 05/1-05/2581

Cancelaria de Stat

În conformitate cu pct. 179 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, Ministerul Mediului prezintă spre înregistrare și examinare în cadrul ședinței Secretarilor generali proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030.

CERERE

privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectelor de acte care urmează a fi anunțate în cadrul ședinței secretarilor generali de stat

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul hotărârii cu privire la aprobarea Strategiei naționale de reducere a riscurilor dezastrelor pentru perioada 2024-2030.
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Mediului
3.	Justificarea depunerii cererii	Elaborarea proiectului hotărârii de Guvern reprezintă realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova în marja Cadrului de la Sendai privind Reducerea Riscului Dezastrelor pentru perioada 2015-2030, a realizării Măsurii de reformă nr. 2, Domeniul de reformă nr. 1. <i>Politici de atenuare, adaptare și gestionare a riscurilor de dezastre a mecanismului de finanțare și susținere pentru Reziliență și Facilitarea Sustenabilității</i> , precum și Agendei pentru Dezvoltare Durabilă 2030.
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Cancelaria de Stat; Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor; Ministerul Dezvoltării Economiei și Digitalizării; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Sănătății;

		Ministrul Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Energiei; Ministerul Culturii; Ministrul Afacerilor Interne; Congresul Autorităților Locale din Moldova.
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile lucrătoare
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Galina Noroceă, consultant principal, Secția politici în domeniul schimbării climei Date de contact: tel.: 022 20 45 81, e-mail: galina.norocea@mediu.gov.md
7.	Anexe	Nota informativă – 8 file; Proiectul hotărârii Guvernului – 96 file.
	Data și ora depunerii cererii	
9.	Semnătura	

Secretar de stat

Gheorghe HAJDER

Ex. Galina Noroceă
tel. 022 204 581